

Scan
B

డిసెంబరు ఒకటి: 1977

వనిత

01-12-1977

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

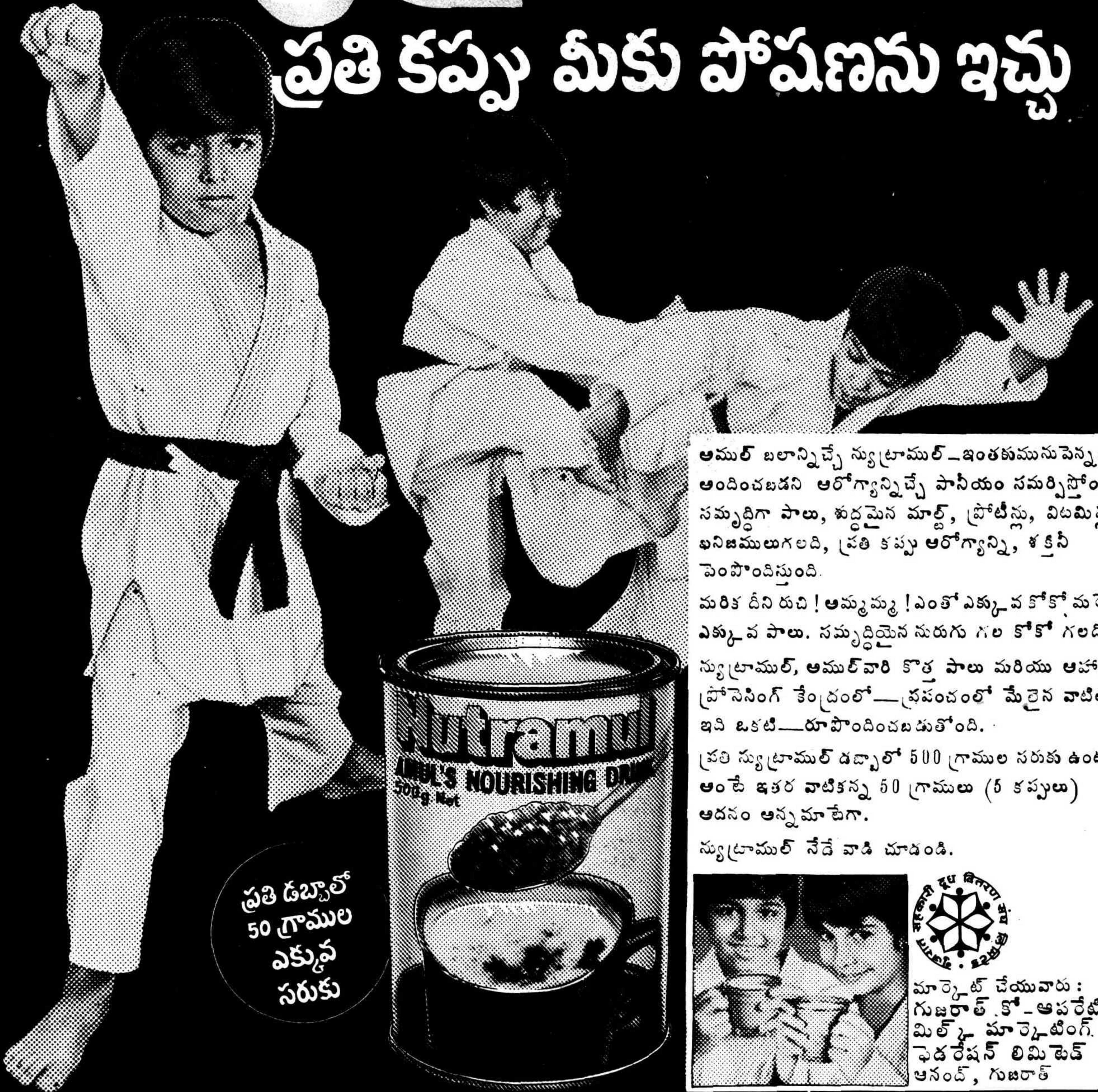

కొత్తది!

అముల్ మాల్ట్-కోకో పానీయం

న్యూట్రాముల్

ప్రతి కప్పు మీకు పోషణను ఇచ్చు

అముల్ బలాన్నిచ్చే న్యూట్రాముల్ - ఇంతకుమునుపెన్నడూ అందించబడని ఆరోగ్యాన్నిచ్చే పానీయం సమర్పిస్తోంది. సమృద్ధిగా పాలు, శుద్ధమైన మాల్ట్, ప్రోటీన్లు, విటమిన్లు, ఖనిజములుగలది, ప్రతి కప్పు ఆరోగ్యాన్ని, శక్తిని పెంపొందిస్తుంది.

మరిక దీని రుచి! అమ్మమ్మ! ఎంతో ఎక్కువ కోకో మరెంతో ఎక్కువ పాలు. సమృద్ధియైన నురుగు గల కోకో గలది.

న్యూట్రాముల్, అముల్ వారి కొత్త పాలు మరియు ఆహారాల ప్రోసెసింగ్ కేంద్రంలో - ప్రపంచంలో మేలైన వాటిలో ఇది ఒకటి - రూపొందించబడుతోంది.

ప్రతి న్యూట్రాముల్ డబ్బోలో 500 గ్రాముల సరుకు ఉంటుంది. అంటే ఇతర వాటికన్న 50 గ్రాములు (5 కప్పులు) అదనం అన్నమాటేగా.

న్యూట్రాముల్ నేడే వాడి చూడండి.

మార్కెట్ చేయువారు :
గుజరాత్ కో-ఆపరేటివ్
మిల్క్ మార్కెటింగ్
ఫెడరేషన్ లిమిటెడ్
ఆనంద్, గుజరాత్

ఇప్పుడు

అపూర్వమైన కొత్త ప్యాక్లో! కాల్షియం-శాండోజ్®

విటమిన్ సి. డి బి₁₂,

మీరు కోరుకునే కాల్షియం శాండోజ్ బిళ్ళలు యిప్పుడు
అమోఘమైన కొత్త ప్యాక్లో, అది కూడా, అధికమైన
ధర పెట్టకుండానే. ఎంతో ఆకర్షణీయమైన యీ ప్యాక్ని
మీ ఎదురుగా ఉండే, వాడే బల్లపైనా, వంట యింటి
అరలోనూ లేదా పిల్లల గదిలోనూ అట్టే
బెట్టాలనిపిస్తుంది మీకు, వీలుగా.
! గుర్తుంచుకోండి, రుచికరమైన రాస్పబరీ రుచిగల
కాల్షియం-శాండోజ్ బిళ్ళలతో గట్టి పళ్ళు,
పటిష్ఠమైన ఎముకలు తయారవుతాయి.

200 బిళ్ళలు

కాల్షియం-శాండోజ్®

స్విట్జర్లాండ్లోని శాండోజ్ వారు రూపొందించిన,
ప్రపంచంలోని ఆత్యుత్తమమైన కాల్షియం.

M. VENKATESWARLU
NEWS AGENT & BOOK SELLER
KANDUKURU, ENGLAND

ప్రకాంతత కల్గించే ఇలాంటి శీర్షికలు చోటు చేసుకోవడం తప్పు కాదు.

—మంగళాదేవి, నెల్లూరు

‘నేర్చుకున్న గుణపాఠం’ శీర్షికలో ఎన్. హేమా నాయుడుగారు కలం స్నేహం ద్వారా ఆమె పొందిన అనుభవం వ్రాశారు. అలా జరగడం నిజంగా విచారించదగినదే. కానీ ‘తుమ్మితే ఊడిపోయేలాంటి ఒట్టొట్టి కలం స్నేహం చెయ్య కూడదని’ ఆమె తీసుకున్న నిర్ణయం గురించి చదివిన చాలామందికి ‘కలం స్నేహం’ అంటే దురభిప్రాయం కలగవచ్చు. అందుకే నేనీ లేఖ వ్రాయకుండా ఉండలేకపోతున్నాను. నేను కూడా ‘వనిత’ స్నేహపీఠం శీర్షికలో పాల్గొన్నదాన్నే. దాని ద్వారా సాహిత్యంలో అభిరుచికలవారితో — చిత్రలేఖనంలో ప్రాముఖ్యం కలవారితోనూ నేను స్నేహం చేస్తున్నాను. వారు నాకు స్నేహంలోని మాధుర్యాన్ని చవిచూపడమే కాక అన్నలు లేరని బాధపడే నాకు వారు సొంత అన్నలకంటే మిన్న

‘వనిత’ నవంబరు 15వ తేదీ సంచికలో ‘పుట్టిన రోజులు’ అనే శీర్షికలో విల్లం పోదోల బహుమతి విషయమై. జి. ఆదెమ్మ (రాజమండ్రి)గారి ఆపోహ నిజంగా కోపనీయం! పాఠకురాండైన మన దృష్టిలో భిన్నాభిప్రాయాలున్నా. న్యాయ నిర్ణేతల అభిప్రాయాలకు కట్టుబడాలి కదా! పాఠకుల శీర్షిక ‘నేర్చుకున్న గుణపాఠం’ బహు ప్రయోజనాత్మకంగా వుంటూ, అనుభవం లేని వనితలు పప్పులో కాలు వేయకుండా ముందు జాగ్రత్తలు తీసుకొనుటకు దోహదకారిగా వున్నది. శ్రీమతి జె. భారతీభరత్ గారి ‘అత్తలంతా ఇంతే’ చదువుతూంటే, ఉమ్మడికుటుంబంలో వుండి, నేను భరించిన సాధింపులు స్మృతికి వచ్చి, నా కన్నుల వెంట నీరు కారినది. మద్రాసు కలెక్టరు శ్రీమతి రతీ ఝాను గూర్చి వ్రాసింది చదువుతూంటే, అర్థిక స్వతంత్రత కలిగిన వనిత బ్రతుకు ముత్యపు చిప్పనబడిన వానచినుకువంటిది కదా అని అర్థం చేసుకున్నాను! ‘వనిత’ ప్రతి సంచికా చదివేకొద్దీ మనసులో ఏవో చెప్పలేని నూతన భావాలు ఉదయించి, ఈ పత్రిక ఇరవై ఏళ్ళక్రితమే వచ్చి వుండి వుంటే బాగుండునుకదా అనిపిస్తుంది.

—వైడిమర్రి సుబ్బరత్నం, కడప

యానా నుంచి లావణ్యగారు వ్రాసిన లేఖలో ‘అధ్యాత్మిక భావాలు’ ప్రచారం చేయడం కోసం అనేక పత్రికలున్నాయనీ, వాటి స్థితికి ‘వనిత’ దిగజారకూడదనీ వారన్నారు. అధ్యాత్మిక భావాలు ప్రచారంచేసే పత్రికల స్థాయికి వనిత దిగజారడం— అంటే ఆ పత్రికలు అంత నీచమైనవనా వారి అభిప్రాయం? ఈ ‘దిగజారడం’ అనే పదం ఎందుకు వాడారో వారికే తెలియాలి. సంసారపు సమస్యలతో సతమతమయ్యే ఇల్లాళ్ళకు కాస్తయినా ప్రకాంతత కల్గించేది అధ్యాత్మిక చింతన అంటే అతిశయోక్తి కాదేమో! మన సంప్రదాయానికి అధ్యాత్మిక భావాలకూ విదేశీయులు కూడా ముగ్ధులవుతున్నారంటే—దానికి తార్కాణం అదే సంచికలో ప్రచురింపబడిన ‘బాలిదీప్సంలో రామాయణం’ అనే వ్యాసం. అందువలన వనిత ఉన్నత జీవితానికి పాటుబడుతున్న ‘వనిత’లో ప్రీతి

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి : 3 సంచిక : 11

డిసెంబరు ఒకటి : 1977

విడి ప్రతి : ఒక రూపాయి

సం||ర చందా : ఇరవై నాలుగు రూపాయిలు

శ్రీలంక : రూ. 1. 15

మలేసియా : 65 సెంట్స్

చిరునామా :

చందమామ బిల్డింగ్స్

మద్రాసు-600 026

అయి, తమ ఆప్యాయతా, ప్రేమానురాగాలూ పంచుతున్నారు. మా అన్నా చెల్లెళ్ళ అనురాగ బంధం ఏనాటిదో అనీ, మమ్మల్ని స్నేహపీఠం ద్వారా కలిపిన ‘వనిత’ పత్రికకు మేము ఎంతో ఋణపడి ఉన్నామనీ భావిస్తూ ఉంటాము. హేమా

వచ్చే సంచికలో

ముఖచిత్రం:

పలు వ్యాపకాలలో

కృషి చేస్తున్న

మల్లికా సారాభాయ్

రెండు కథలు :

మరీచిక

(వింధ్యవాసిని)

ఊలుబోపీ

(దేవరాజుసీత)

గోష్ఠి :

ప్రసిద్ధ నాట్యాభినయ నిష్ణాతురాలు

శ్రీమతి కళానిధి

(వర్ణచిత్రంతో)

నాయుడుగారికి పరిచయమైన అలాంటి వ్యక్తులు వుండరని కాదు. కలం స్నేహం ద్వారా ఎంతో లాభం పొందుతున్న నాలాంటి వారూ వుంటారని తెలియజేయడమే నా ముఖ్యోద్దేశం.

—వి. నత్యాదేవి, విజయవాడ

బామ్మగారిపేజీ అణిముత్యం వంటిది. వనితలో అన్నింటికంటే ‘బామ్మగారి పేజీ’ నన్ను బాగా ఆకర్షించింది. బామ్మగారు “పొదుపు” గురించి చాలా చక్కగా వివరించారు. బామ్మగారన్నట్లు చాలా మందికి పొదుపు ఎక్కడ ఎలా చెయ్యాలో తెలియదు. అన్నం గట్టా కాలువలో పారవేయడం కొందరు ‘గొప్పతనం’ అనుకుంటారు. అదే అన్నం కోసం—లేనివాళ్ళు ఎంతోమంది, ఎన్నోవిధాల ప్రాకులాడుతుంటారు. కొన్ని పెళ్ళిళ్ళలో విందు భోజనంలో ఆకుల్లో ‘వేస్ట్’ అయిన పదార్థాలు చూస్తే ఎంతో బాధ అనిపిస్తుంది. కొంతమంది తినగలిగే శక్తి ఉండి కూడా ‘ఫాషన్’ కోసం వదిలేస్తుంటారు. వాళ్ళని చూచి ప్రక్కవాళ్ళు ‘మేం కూడా వదిలేయకపోతే ఏం బాగుంటుంది’ అనుకుంటూ వాళ్ళు కూడా ఆ విధంగానే చేస్తుంటారు. ‘అయ్యో, అనవసరంగా వ్యర్థమవు తున్నాయే’ అనే బాధ ఏ ఒక్కరికీ ఉండదు. ముఖ్యంగా కుటుంబ విషయంలో ఇంటి ఇల్లాలు

భర్తను, పిల్లల్ని. కోడళ్ళను సరియైన అడుపులో పెట్టి అన్ని విషయాలు తనే చూచుకుంటే తప్పకుండా పొదుపుచేసే అవకాశం ఉంటుంది. తలకుమించిన అప్పులు చేసి గొప్పలు వెలిగించే వాళ్ళు ఎందరో ఉన్నారు. “అరిక వ్యయం చేసే భార్యను భర్త విడిచిపెట్టినా అది తప్పుకాదు” అని అగ్నిపురాణంలో ఉన్న సూక్తిని పాఠకులకు తెలియజేసిన బామ్మగారికి ఎంతైనా కృతజ్ఞురాలిని.

—ఎన్. ముత్యావతి, విజయవగరం
అక్టోబరు 15వ సంచికలో మీరు ప్రచురించిన లావణ్యగారి లేఖ చదివాక ఈ లేఖ రాస్తున్నాను. ఆమె చెప్పినదానిలో సత్యం లేదనికాదు. మనకు ఎన్నో పురాణగాథలున్నాయి. అంతటి భగవంతుడు కూడా ప్రేమాయణం సాగించినట్లు, భార్యా విధేయుడైనట్లు పురాణాలు చెపుతాయి. వాటిని ప్రచురించే

ఈ సంచికలోని 16 వ పేజీలో వున్న కథ— ‘అప్పిగాడి తల్లి’ రాసినవారు — శ్రీమతి యస్. సీతాలక్ష్మినాయుడు. ఆమె చాలాకాలంగా రచనలు చేస్తున్నారు. కథలు, నవలలు, నాటకాలూ రాశారు. ‘ఆంధ్రజ్యోతి’ నిర్వహించిన నాటక రచన పోటీలలో ఆమె రాసిన ‘మనసు చంపే నింది’ అన్న నాటకం కూడా ఎన్నికైంది. ‘మంచి బొమ్మలు’ అని మరో నాటకం కూడా రాశారు. ఇవి పుస్తకరూపాల్లో వస్తున్నాయి. సీతాలక్ష్మినాయుడు స్వస్థలం శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని తుమరాడగ్రామం. ప్రస్తుతం భర్త ఉద్యోగ రీత్యా, శ్రీకాకుళంలో వుంటున్నారు. వీరికి ఓ అబ్బాయి—అజయ్.

30 వ పేజీలోని ‘పాపం సుబ్బారావు’ కథ రాసిన శ్రీమతి పద్మలత — భర్త ఉద్యోగరీత్యా చౌదవార్ (ఒరిస్సా)లో వుంటున్నారు. ఇంటి పేరు పొత్తూరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం ద్వారా ఆమె—పట్టభద్రురాలు. “తొలి నుంచి నాకు పుస్తకాలు బాగా చదవడం అలవాటు. ఆ ఉత్సాహమే నాచేత కొన్ని వ్యాసాలు, గేయాలూ రాయించింది. అవి వార పత్రికల్లో వచ్చాయి. నేను రాసిన తొలి కథ ఇదే. తొలి కథను ప్రచురించి, ప్రోత్సహిస్తున్నందుకు ‘వనిత’ కు ఎంతైనా కృతజ్ఞురాలిని” అంటున్నారామె.

శ్రమ ‘వనిత’కు అవసరం లేదని ఆమె అనటం కూడా సమంజసంగానే ఉన్నది. కాని, ‘ఈనాటి స్త్రీలకు (స్త్రీలకే కాదు) కావలసింది ఆధ్యాత్మిక చింతన, పవిత్రత ముసుగులోని గుడ్డలాట-కాదు’ అని ఆమె పలకటం నాకు ఎందుకో బాధ కలిగించింది. భక్తి, ముక్తి అనే పదాలకు అతీతంగా ఒక్క నూనె దీపం వెలిగించినా ఆ ప్రకాశం మనలను ఆధ్యాత్మిక రోకాలకు తీసుకుపోతుందే! ఎంత భగవంతుడు లేదనుకున్నా ఆ జ్యోతిలో మనం ఒక పవిత్రమూర్తిని చూసిన అనుభూతి పొందుతాము. ఖండిస్తే నేను ఏమీ చెప్పలేను కాని, మందిరంలో వెలుగుతున్న దీపం — ఎక్కడో ఉన్నదో లేదో అనుకునే స్వర్గానికి కాదు — జీవన పథంలో కాంతులు ప్రసరింపజేసి, ఎంతటి ఆదైర్యస్థితిలోనైనా ముందుకు పోవాలనే సందేహాన్ని అందిస్తున్నట్లుంటుంది నాకు. నా దృష్టిలో పవిత్రత మనసుకు చెందినది. అటువంటప్పుడు అదే మనిషిలో దాక్కుంటుంది గాని, మనిషి అందులో దాక్కోడుకదా! మానసిక పవిత్రత లేనినాడు సామాజిక సమస్యలను అర్థం చేసుకొని, పరస్పర సహకారంతో సహజీవనం గడప గలగటం సాధ్యమంటారా?

—మేడూరి సీతాలక్ష్మి, చీపురువల్లి

నవంబర్-15, ‘వనిత’ సంచికలో నేను రాసిన ‘ఓ దెయ్యం కథ’పై, రెండు విమర్శలు చదివాను. ఏదో ఊహించి లేదా కల్పన చేసికానీ....నేను ఆ కథ వ్రాయలేదు. ఎక్కడో ఒకచోట జరిగిన, జరుగుతున్న సంఘటనలు, విషయాలు, విన్నవీ-కన్నవీ నా రచనలకు ఇతివృత్తాలుగా ఎన్నుకోవాలనుకున్నాను. పై కథలో ‘వీరయ్య’లాగానే—

ఓ మనిషి దయ్యం విషయమై పందెం కట్టి, భయపడి చివరకు అంతమై పోయిన సంఘటన వాస్తవంగా జరిగినది. ఈ ‘సంఘటన’ ఓ మిత్రుడి ద్వారా విని, కథగా రూపుదిద్ద వచ్చుననే ప్రేరణ నాలో ఎలా కలిగిందో, అదే విధంగా — మరి కొంతమంది సమకాలీన రచయిత(త్రు)లకు ఆరోచనవచ్చి ఉండవచ్చు! కేవలం ‘ప్లాట్’ (మూలకథ)ను బట్టి కాపీకథ అని నిర్ణయించడం న్యాయం కాదు! పై సంఘటన (కథావస్తువు)తో పరిచయమైన తర్వాత, డిటెక్టివ్ కథలు వ్రాసేవారు ‘అపరాధపరిశోధన’ కథగా, బాలసాహిత్యం వ్రాసేవారు ‘చందమామ’ కథగా, ‘భయం గురించి చెప్పవచ్చును కదా!’ అని మరొకరు తీసుకొని ఉండవచ్చు! ఇకపోతే నేను....‘భూపరిమితి చట్టం’ అమలులోనికి వచ్చాక ఈ ‘సమతావాదం’తో తాము నష్టపోతున్నామనే బాధ, కక్షతో కొందరు పెద్ద మనుషులు, స్వార్థపరులు, భూకామందులు, పేద వర్గంపై దాడులు, దారుణహత్యాకాండలు జరిపిన వార్తలు, నిజాలు—కొన్ని పత్రికలు మాత్రం దైర్యంగా వెల్లడి చేసాయి. దేశంలో జరుగుతున్న ఆ వైశాచిక కృత్యాలకి..... నేను విన్న దెయ్యం సంఘటనకీ రెంటికీ జతకలిపి ‘ఓ దెయ్యం కథ’గా మలిచాను. ఈ దెయ్యం సంఘటనను ఈ విధంగా, ఇంతకు ముందు మరెవరూ మలచడం జరగలేదని విమర్శకులకు నవనయంగా మనవి చేసుకుంటున్నాను! (విమర్శకులు నా కథనూ—పోలికలున్న ఆ ఇతర రచనలనూ పరిశీలిస్తే ఈ విషయం గ్రహించగలరు.)

—వలిపె వనంతకుమారి (అపావీరజ)
అనంతపురం

ముఖచిత్రం:

నాట్య పురుషుల వసంతలక్ష్మి

లలితకళలో ఆరితేరిన యువతులకు సాధారణంగా ఒక సమస్య ఎదురవుతూ ఉంటుంది. అది - వారి కళాభిరుచిని గ్రహించి, దాన్ని ప్రోత్సహించగల భర్త లభిస్తాడా లేదా అన్నది. తమ అభిరుచిని ప్రోత్సహించే భర్త లభించడం కళాకారిణులకే కాక, కళాభిమానులకు కూడా ఆనందదాయకమైన విషయమే. కళాకారిణులకు అరుదుగా కళాకారులే భర్తలుగా లభిస్తుంటారు. అటువంటప్పుడు ఆ కళాకారుల దాంపత్యం తక్కినవారికి ఆదర్శం కాగల తీరుతో ఉండడంలో ఆశ్చర్యం లేదు.

ఆ విధంగా చూసినప్పుడు నాట్య కళాకారులుగా పేరు గడించిన శ్రీమతి వసంతలక్ష్మి, ఆమె భర్త శ్రీ నరసింహాచారి ఆదర్శదంపతులు. ప్రస్తుతం మద్రాసులో 'కళాసమర్పణ' పేరిట ఒక నాట్యబోధనాలయాన్ని నిర్వహిస్తున్న ఈ దంపతులు ఎందరికో నాట్యం బోదించారు; బోధిస్తున్నారు.

వసంతలక్ష్మి గడచిన 15 సంవత్సరాల నుంచీ నాట్యం చేస్తున్నారు. ఆ 15 సంవత్సరాల ముందు ఆమె వయసు ఆరేళ్ళు. ఆమెను మంచి కళాకారిణిగా తీర్చి దిద్దాలన్న కోరికతో మద్రాసు చిల్డ్రెన్స్ గార్డెన్ స్కూలులో పని చేస్తున్న ఆమె దామ్మగారు శ్రీమతి అద్దంకి సుందరమ్మ-వసంతలక్ష్మిని చిల్డ్రెన్స్ గార్డెన్ స్కూలులో చేర్పించారు. అక్కడ ఒకవైపు చదువుకుంటూ, మరొకవైపు నాట్యం పట్ల ఆసక్తి పెంచుకుంటూ కృషిచేసి

తన పదకొండవయేట రంగప్రవేశం జరిపారు ఆమె.

మరి రెండేళ్ళకే ఆమెకు శ్రీ నరసింహాచారితో వివాహం జరిగింది. అప్పటికే ఆయన మద్రాసు కళాక్షేత్రలో 'సంగీత శిరోమణి' డిప్లొమా సంపాదించి, నాట్యకళలో కూడా విశేషమైన కృషి చేస్తుండేవారు. ఆయన తండ్రి కీ॥ శే॥ ఎం. ఎస్. హరనాథ్ కూచిపూడి నాట్యంలోనూ, శాస్త్రీయ సంగీతంలోనూ ఆరితేరినవారు. తండ్రి దగ్గరే తొలి నాట్య పాఠాలు నేర్చుకున్న నరసింహాచారి కూచిపూడి నాట్యంలోనూ, భరతనాట్యంలోనూ విశేషమైన కృషి చేశారు.

వసంతలక్ష్మి 1968 నుంచి నరసింహాచారి వద్ద నాట్యం నేర్చుకోవడం ప్రారంభించారు. ఆ ఇద్దరికీ పెళ్ళి చేస్తే వాళ్ళ కళాభిరుచికి తగిన ప్రోత్సాహం కలిగించినట్లవుతుందని పెద్దలు వాళ్ళకు పెళ్ళి చేశారు.

పెళ్ళికి ముందు అడయార్ శ్రీ లక్ష్మణన్ దగ్గర కొంతకాలం భరతనాట్యం నేర్చుకున్న వసంతలక్ష్మి ఆ తర్వాత భర్త బోధనలో మంచి నాట్య కళాకారిణిగా రూపొందారు.

1969లో వాళ్లు 'కళా సమర్పణ'ను స్థాపించి, నాట్యబోధన ప్రారంభించారు. 1970 మే - జూన్ మాసాలలో మలేసియన్ సింగపూర్ ఏర్లైన్స్ వారు చేసిన ఏర్పాటు ప్రకారం ఆగ్నేయ ఆసియా దేశాలలో నాట్యయాత్ర జరిపారు. అప్పట్లో వాళ్ళ నాట్యంచూసి ముచ్చటపడిన సింగపూర్ ప్రముఖులు

కొందరు, వారిని అక్కడేవుండి, నాట్యం నేర్పమని కోరారు. అలా మళ్ళీ సింగపూర్ వెళ్ళి దాదాపు ఒకటిన్నర సంవత్సరాలు అక్కడి ఇండియన్ ఫైన్ ఆర్ట్స్ సొసైటీ తరపున కూచిపూడి నాట్యం, భరతనాట్యం నేర్పారు. అప్పట్లో వారి దగ్గర నాట్యం నేర్పిన వారెందరో రంగప్రవేశం కూడా చేశారు. "కూచిపూడి నాట్యాన్ని సింగపూరులో తొలిసారిగా ప్రదర్శించి, అక్కడ కూచిపూడి నాట్యాన్ని నేర్పినది మేమే" అన్నారు వసంతలక్ష్మి. వారి శిక్షణలో కూచిపూడి నాట్యం నేర్చుకున్న శ్రీమతి రతికార్తికేసు అనే ఆమె

రంగప్రవేశం కూడా జరిపి నాట్యాభిమానుల మన్ననలు పొందారు.

నరసింహచారి, వసంతలక్ష్మి కలిసి ఎన్నో నాట్య నాటకాలు, నాట్య ఖండాలు ప్రదర్శిస్తూ ఉంటారు. వారిద్దరూ కలిసి ప్రదర్శించే సుభద్రార్జునీయం, గీతగోవిందం (రాధాకృష్ణ నాట్యం) మండోదరీ పరిణయం మొదలైన నాట్య నాటక ఖండాలు మాపరులను బాగా ఆకర్షిస్తాయి.

నరసింహచారి స్వయంగా మంచి గాయకుడు.

శ్రీ రమణీ రంజన్ సేనా దగ్గర ఒడిస్సీ నాట్యం అభ్యసించారు.

“ఆ నాట్యంలో మేము ప్రావీణ్యం గడించక పోయినా, వివిధ నాట్య రూపాల గురించిన సమగ్రమైన అవగాహన ఉండడం ఎంతయినా అవసరం అనే ఉద్దేశంతో ఆ నాట్యాలు నేర్చుకున్నాము” అన్నారు వసంతలక్ష్మి.

‘నాట్య శాస్త్రం గురించి పరిశోధనలు జరపాలన్నది మాద్యేయం’ అని చెప్పే ఈ దంప

మార్దంగికుడు కావడంతో - ఆయన తమ నాట్య కార్యక్రమాలకు సంగీతం కూడా సమకూరుస్తుంటారు. తాము నాట్యం చేస్తూ, నాట్య నిర్దేశం చేస్తూ ఉంటారు.

నరసింహచారి, వసంతలక్ష్మి - కూచిపూడి నాట్య సంప్రదాయాన్ని అనుసరించి ప్రదర్శించే కొన్ని అంశాలు విమర్శకుల ప్రశంసలు పొందాయి. ‘నీటితోనింపిన ఇత్తడి పళ్ళాల మీద నిలబడి, నీటిని చిందించకుండా వారు తరంగాన్ని నాట్యంచేసే తీరు అద్భుతం’ అని నాట్య కళాభిమానుల అభిప్రాయం.

భరత నాట్యంలోనూ, కూచిపూడి నాట్యంలోనూ ప్రావీణ్యం గడించిన ఈ దంపతులు శ్రీ వసుమతి వేణుగోపాలకృష్ణశర్మ దగ్గర కూచిపూడి నాట్యంలోని మెలకువలు గ్రహించారు. శ్రీ విష్ణువైద్యలక్ష్మి దగ్గర కథక్ నాట్యం,

తులు ప్రస్తుతం ప్రైవేట్ గా ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయంలో బి. ఎ. డిగ్రీ తీసుకోవడం కోసం పరిశ్రమిస్తున్నారు. బి. ఎ. లో వారి పాఠ్యాంశాలు-నాట్యం, సంస్కృతం. “మన సంగీత నాట్య శాస్త్ర గ్రంథాలు సంస్కృతంలో ఎక్కువగా ఉన్నాయి. వాటి గురించిన సమగ్రమైన అవగాహనకు సంస్కృతజ్ఞానం అవసరం అనిపించి, శ్రీయామిజాల పద్మనాభస్వామిగారి వద్ద శ్రద్ధగా సంస్కృతం అభ్యసిస్తున్నాము” అన్నారు వసంతలక్ష్మి.

“మధ్య మధ్య మా నాట్యయాత్రల మూలంగా మా చదువుకు అంతరాయం కలుగుతున్నా. బి. ఎ. పాసయి, ఆ తర్వాత ఎం. ఎ పూర్తిచేసి నాట్య శాస్త్ర పరిశోధనల ద్వారా డాక్టరేట్ కూడా తెచ్చుకోవాలని ఉంది” అన్నారు ఆమె.

వసంతలక్ష్మి నాట్య కళాజ్ఞానాన్ని ప్రశంసిస్తూ శ్రీ హరీంద్రనాథ్ చటోపాధ్యాయ హైదరాబాదులో జరిగిన ఒక కార్యక్రమంలో ఆమెకు ‘నాట్య ప్రవీణ’ అనే బిరుదు ఇచ్చి గౌరవించారు.

వసంతలక్ష్మి, నరసింహచారి ఇద్దరి నాట్య జ్ఞానాన్ని గుర్తించి బొంబాయికి చెందిన ‘సూర్ సింగర్ సంసద్’ వారు వారికి ‘సింగర్ మణి’ బిరుదులిచ్చారు.

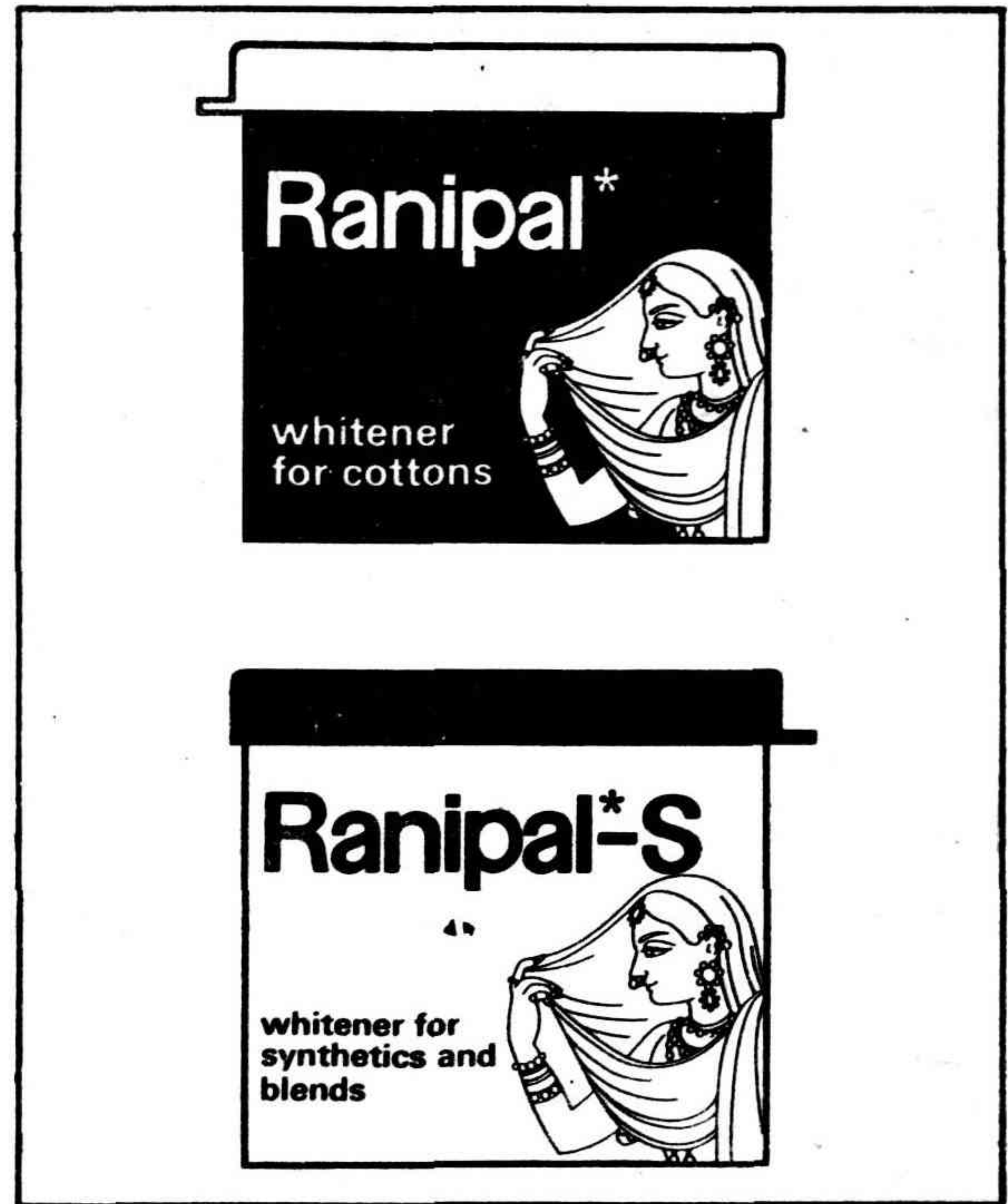
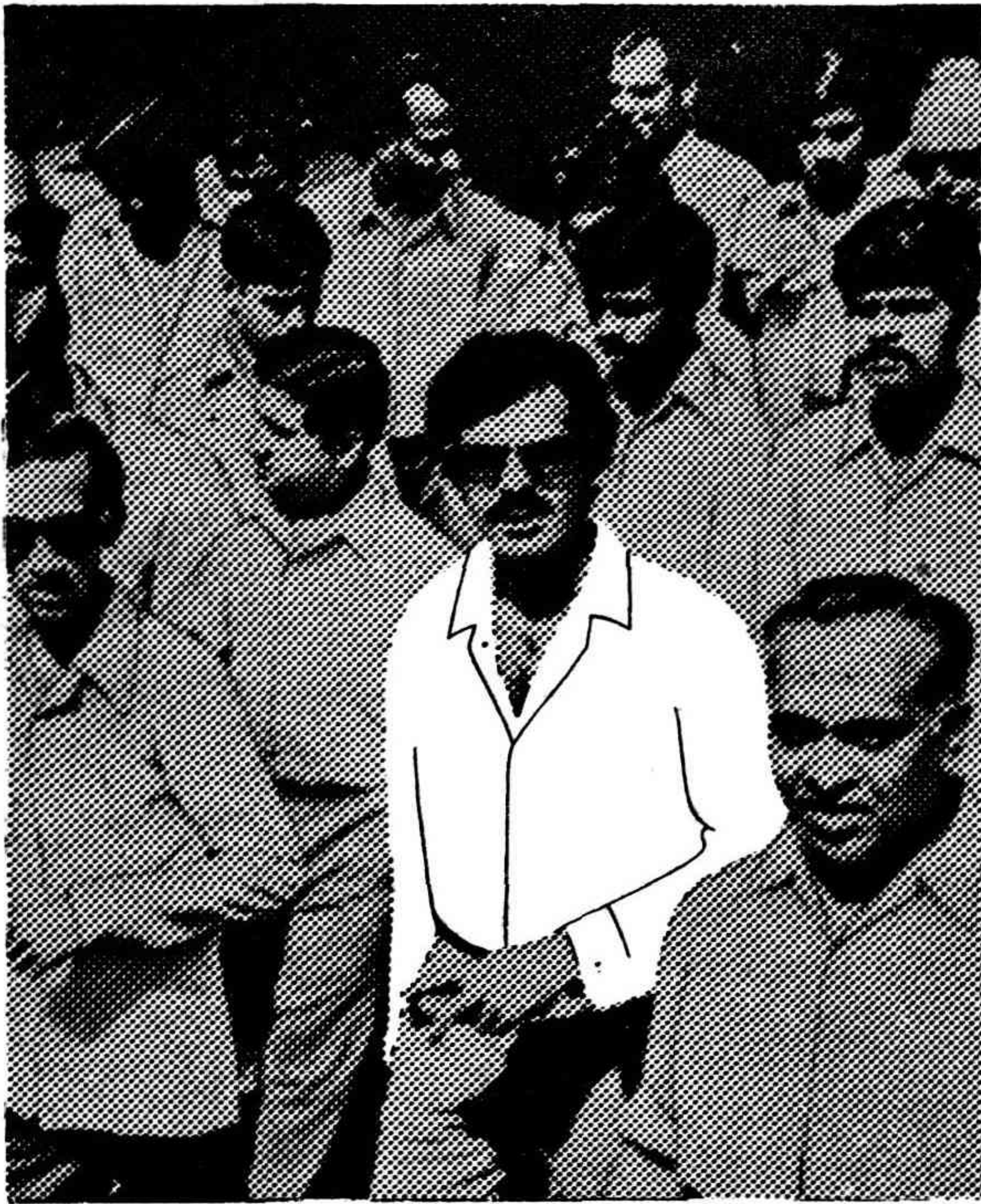
వసంతలక్ష్మి చక్కగా వీణ కూడా వాయింపగలరు. ప్రముఖ సంగీత దర్శకులు కీ॥ శే॥ అశ్వత్థామ భార్యలయిన శ్రీమతి కమలా అశ్వత్థామ దగ్గర ఆమె వీణ నేర్చుకుంటున్నారు.

ఒకవైపు నాట్యంలో విశేష కృషి చేస్తూ, ప్రదర్శనలు ఇస్తున్నా మరొకవైపు ‘కళా సమర్పణ’ ద్వారా ఎందరికో నాట్యబోధన చేస్తూ విశ్రాంతి ఎరుగక కృషిచేసే ఈ దంపతుల కృషికి మరొక నిదర్శనం - ఇటీవలే మద్రాసు ఆడ యారులో వారు నెలకొల్పిన ‘కళా సమర్పణ’ శాఖ. ప్రస్తుతం వారి దగ్గర నాట్యం నేర్చుకుంటున్న వారిలో కొందరు విదేశీయులు కూడా ఉన్నారు.

“ఆడుతూ పాడుతూ కళామతల్లిని పూజించగలగడం మా అదృష్టం అనుకుంటాము” అంటారు వసంతలక్ష్మి-తమ దాంపత్యం గురించి చెబుతూ. “అంతకన్నా అదృష్టం వేరే ఏం కావాలి?” అంటారు నరసింహచారి.

రానిపాల్

సర్వోత్తమ తెలుపు కోసం

రానిపాల్ నూలు దుస్తులకు

రానిపాల్-ఎస్ సింథెటిక్ మరియు మిశ్రమ దుస్తులకు

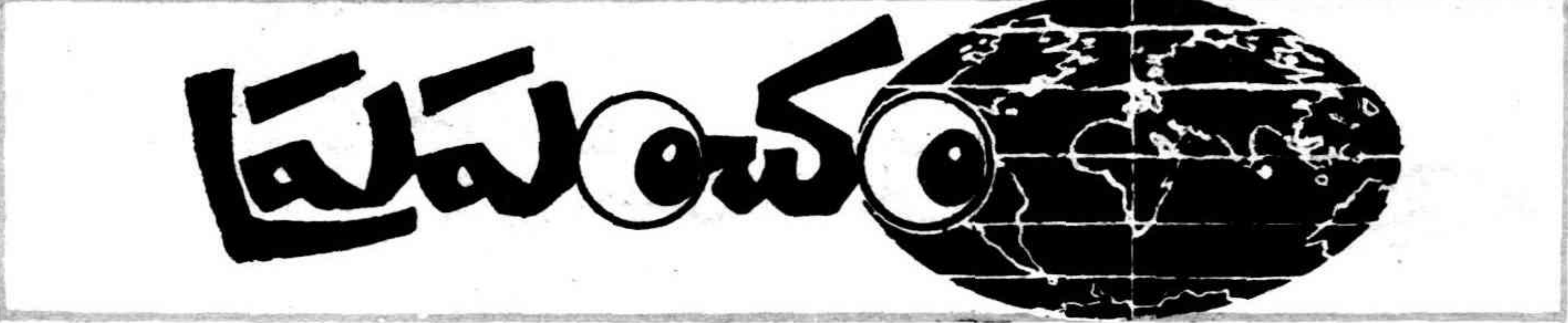
రావణసురుడి చితి ఎప్పుడూ మండుతూనే వుంటుందంటారు. అది నిజమే కాదోగాని దక్షిణాఫ్రికా సమస్యమటుకు పరిష్కారం కుదరక ఎప్పుడూ కలవరపెడుతూనే వుంటుంది ప్రపంచాన్ని.

దక్షిణాఫ్రికాలోని అధిక సంఖ్యాకులయిన నల్లజాతి ప్రజలను అక్కడి శ్వేతజాతి ప్రభుత్వం పెడుతున్న చిత్రహింసలు ఆ ప్రభుత్వ దమననీతికి పరాకాష్టగా చెప్పుకోవాలి. భద్రతా నిర్బంధం పేరుతో స్థానిక నాయకులని జైళ్ళలో వుంచి వారిని అతిదారుణంగా హింసిస్తూన్న ప్రభుత్వం చేతిలో ఈ మధ్య స్టీవెన్ బిక్ మరణించారు. దక్షిణాఫ్రికాలోని విద్యార్థి సంఘం స్థాపకుడయిన స్టీవెన్ బిక్ మరణంతో స్వేచ్ఛ కోసం పోరాడుతూన్న ప్రజలలో మరింత చైతన్యం వచ్చింది. ప్రభుత్వ విచారాన్ని శ్వేత జాతియులూ నిరసింపడం ప్రారంభించారు. పాశ్చాత్య దేశంలోని జుత్రికలు, ప్రజలు-దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వ దమననీతిని గర్హించడంతో దక్షిణాఫ్రికాలోని స్థానికులయిన నల్లజాతి ప్రజలకి ప్రపంచం సానుభూతి మటుకు లభిస్తోంది.

అయితే దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వానికి ఆయుధాలు సరఫరా జరగకుండా ఆంక్షలు విధించాలని, ఆ ప్రభుత్వంతో అర్థిక సంబంధాలు తెంచుకోవాలని ఆఫ్రికన్ రాజ్యాలతో, సభ్య రాజ్యాలన్నీ కోరుతున్నాయి. భద్రతా సంఘంలో ఈ ప్రతిపాదనని ప్రవేశపెట్టినా అమెరికా, బ్రిటన్, ఫ్రాన్సు దేశాల 'వీదో'తో దక్షిణాఫ్రికాకి అగ్ర శ్వేత రాజ్యాల అందదండలు లభించాయి. దక్షిణాఫ్రికాలోని రెండు కోట్ల మంది నల్లజాతి వారి భవిష్యత్ మీద-అలా మరిన్ని చీకటి తెరలు ఆవరిస్తున్నాయి.

తొంభైకొమ్మిది సంవత్సరాల ఒప్పందం

అసియా తూర్పుదేశంలో ఏడువేల దీవుల సముదాయమే ఫిలిప్పీన్స్. ఈదేశ జనాభా నాలుగు కోట్లు. జపాన్ కి భయపడి 1947లో అమెరికాతో ఫిలిప్పీన్స్ తొంభైయి తొమ్మిది సంవత్సరాల ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది. ఆ ఒప్పందం పలితంగా అమెరికా-ఫిలిప్పీన్స్ లో నైనిక స్థావరాలు ఏర్పరుచుకుంది. ఆ స్థావరాలు వుండడం తమ దేశంలోనే అయినా ఆ ప్రాంతాల మీద ఫిలిప్పీన్స్ కి ఏమాత్రమూ అధికారం వుండదు. ఫిలిప్పీన్స్ అధినేత మార్కోస్ ఒప్పంద కాలాన్ని తగ్గించాలని చేసిన ప్రయత్నం సగం ఫలించింది.

ఈ ఒప్పందం ఇప్పుడు 1991కి అంటే 45 సంవత్సరాలకే రద్దయిపోతుంది. అమెరికా అర్థిక సహాయంనుంచి మటుకు ఫిలిప్పీన్స్ ఇప్పుట్లో తప్పించుకోలేదనుకోవాలి.

నాగాలాండ్

ఆరు లక్షల జనాభాగల నాగాలాండ్ 'కిలక మయిన రాష్ట్రం'గా 1963 డిశంబర్ ఒకటిన ఆవిర్భవించింది. నాగాలాండ్ లో ఎన్నికలు ఎప్పుడూ ఒక పెద్ద సమస్యగానే వుంటున్నాయి. 1975లో జరిగిన ఒక ఒప్పందం ప్రకారం నాగాలాండ్ భారత దేశంలో ఆంతర్భాగం. నాగాలాండ్ లో అజ్ఞాత తిరుగుబాటుదారులు దీనిని వ్యతిరేకిస్తూ ఎన్నికలు జరగకుండా ప్రతిఘటిస్తున్నారు.

నాగా తిరుగుబాటుదార్ల నాయకుడు ఫిజో లండన్ లో వుంటున్నాడు. అక్కడినుంచి కథ నడిపించాలని ఆయని తాపత్రయం. కాని 1964లో జరిగిన ఎన్నికలలో 76 శాతం, 1967లో 78 శాతం, 1974లో 80 శాతం ఓటర్లు పాల్గొనడంతో అజ్ఞాత తిరుగుబాటుదారుల శక్తి ఏమిదో తెలిసింది. ఇక జరగబోయే ఎన్నికలు నాగాలాండ్ స్వరూపాన్ని మార్చవచ్చు. అయితే నాగాలాండ్ లో అర్థికాభివృద్ధిమటుకు కొరవడి - ప్రజలలో, ముఖ్యంగా యువకులలో ఆకాంక్షని పెంచుతోంది.

సోవియట్ రష్యా

సోవియట్ రష్యా నవంబర్ నెలలో 'అక్టోబర్' విప్లవ ఆరవైనవ వార్షికోత్సవాన్ని ఘనంగా జరుపుకుంది. మనిషి మరొక మనిషిని దోచుకునే వ్యవస్థని అంతంచేసి, కార్మిక ప్రజల స్వర్గాన్ని సృష్టించిన దేశంగా రష్యాని చెప్పుకుంటారు.

జారు ప్రభుత్వ నియంతృత్వ దోరణులని అరికట్టిన తర్వాత సోవియట్లు 1917 నవంబరు 7న విప్లవం లేవదీసి విజయం సాధించారు. రెనిన్ నాయకత్వంలో సోవియట్లు పార్టీ (బోల్షివిక్కులు)

అధికారంలోకి వచ్చింది. ఆ వార్షికోత్సవాన్ని ఘనంగా జరుపుకోవడంతోపాటు నూతన రాజ్యాంగాన్ని అమలులోకి తెచ్చింది సోవియట్ రష్యా ఇప్పుడు.

భారత ప్రధాని శ్రీ మొరార్జీదేశాయ్ ఈ సమయంలో రష్యా పర్యటించడం - రెండుదేశాల మైత్రిని మరింత బలపరిచింది.

వెయ్యేళ్ళ యుద్ధం

మనదేశానికి ఒక పొరుగుదేశంతో కొంత కాలం క్రిందట సంబంధాలు పూర్తిగా తెగిపోయాయి. ఇప్పుడు నిర్బంధంలో వున్న అప్పటి ఆ దేశ ప్రధాని మనదేశం మీద వెయ్యేళ్ళ యుద్ధం ప్రకటించాడు. ఇది కొంత నవ్వు తెప్పించే విషయమయినా రెండు చిన్నదేశాలు ఇతోపియా, సోమాలియాల మధ్య మటుకు వెయ్యి సంవత్సరాల నుంచి యుద్ధం జరుగుతూనే వుంది. ఇతోపియాలో క్రైస్తవులు అధిక సంఖ్యాకులు. సోమాలియా ముస్లిముల దేశం.

ఇతోపియాలో ఒగాడెన్ అనే ప్రాంతంవుంది. పశువులకి కావలసిన గ్రాసం తప్ప ఒగాడెన్ లో మరేదీ లభించదు. ఈ ఒగాడెన్ కోసం పదవ శతాబ్దం నుంచీ రెండు దేశాల మధ్యా యుద్ధం సాగుతూనే వుంది. ఒకప్పుడు ఇతోపియాను అబిసీనియా అని పిల్చేవారు. 1934లో సోమాలియా ఆధీనంలోనూ, 1955లో ఇతోపియా ఆధీనంలోనూ వున్న ఒగాడెన్ అనేకసార్లు 'చేతులు' మారింది. సోమాలియాలో కొంత ప్రాంతం బ్రిటిష్ వారి ఆధీనంలోనూ, మరికొంత ప్రాంతం ఇటలీ ఆధీనంలోనూ వుంటూవచ్చింది. 1960లో ఈ రెండు ప్రాంతాలూ విలీనమయ్యాయి. స్వతంత్ర సోమాలియా అవతరించడంతో సోమాలియా, ఇతోపియాల మధ్య విభేదాలు మరింత ఎక్కువయ్యాయి. ఒక దేశంమీద మరొక దేశం దాడులు పెరిగాయి. ప్రస్తుతం సోమాలీ-గెరిల్లాల సహాయంతో ఇతోపియా మీద మెరుపు దాడులు సాగిస్తోంది. సభ్య ప్రపంచంలో దారుణ ద్వేషాగ్ని కొన్ని ప్రాంతాలలో ఇంకా మండుతూనే వుంది.

తీగర్వసంవర్ధిని

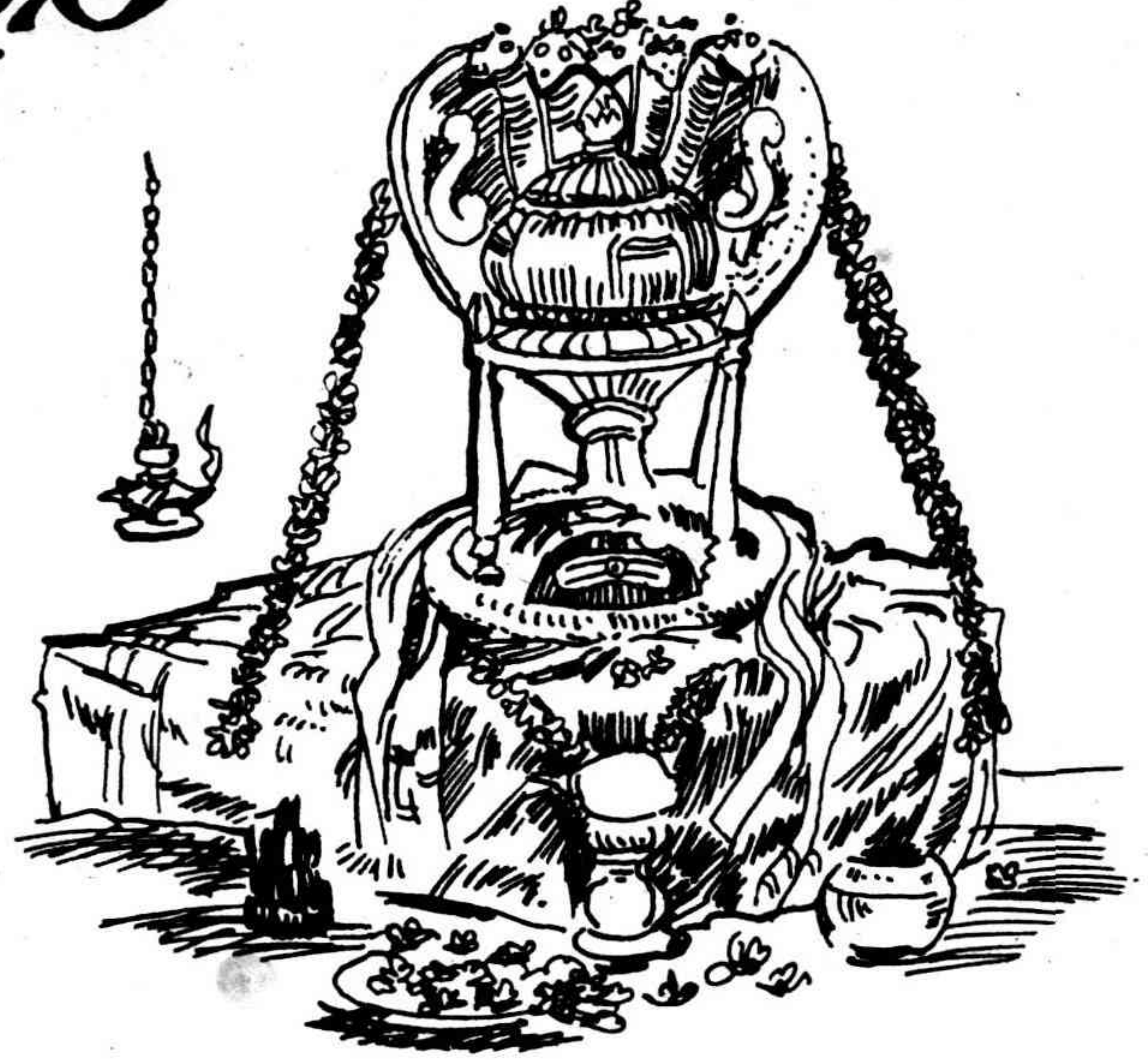
మద్రాసు నుంచి పూనమల్లికి వెళ్ళే రహదారిలో ఆరుమైళ్ళ అవతల ఎడమవైపున ఉన్న కోయంబేడుగ్రామం-కుశలవపురి క్షేత్రంగా ప్రసిద్ధి గడించింది.

ప్రకృతి సౌందర్యంతో తులతూగే ఆ పవిత్ర క్షేత్రాన నెలకొనాలనుకున్న పరమేశ్వరుడు స్వయంభువుగా అక్కడ లింగా కృతిలో ఆవిర్భవించాడట. శ్రీరామచంద్రుని కుమారులైన కుశలవులు తమ తండ్రి అని తెలియక శ్రీరాముడితో యుద్ధం చేసినందుకు ప్రాయశ్చిత్తంగా కోయంబేడులోని శివలింగాన్ని పూజించారనీ స్థలపురాణగాథ పేర్కొంటున్నది. వాల్మీకిమహర్షి ఆశ్రమం కూడా ఆ ప్రాంతాలలోనే ఉండేదనీ, శ్రీరాముడి ఆజ్ఞ ప్రకారం గర్భవతిగా ఉన్న సీతను లక్ష్మణుడు ఆ సమీపంలోని అడవులలోనే వదలిపెట్టాడనీ కొన్ని కథలు పేర్కొంటున్నాయి.

దాదాపు ఎనిమిదవందల సంవత్సరాలక్రితం చోళరాజుల కాలంలో కట్టించబడిన కుశలవపురీశ్వరాలయంలో, పరాశక్తి ధర్మ సంవర్ధినిగా నెలకొని ఉన్నది. దేవి నిలుచుని ఉన్న తీరులో

ప్రధాన మంటవంలో కనిపించే గణపతి విగ్రహం

కుటుంగాలీశ్వరర్ (లింగాకారం)

అభయహస్తంతోనూ వరదముద్రతోనూ కనిపిస్తుంది.

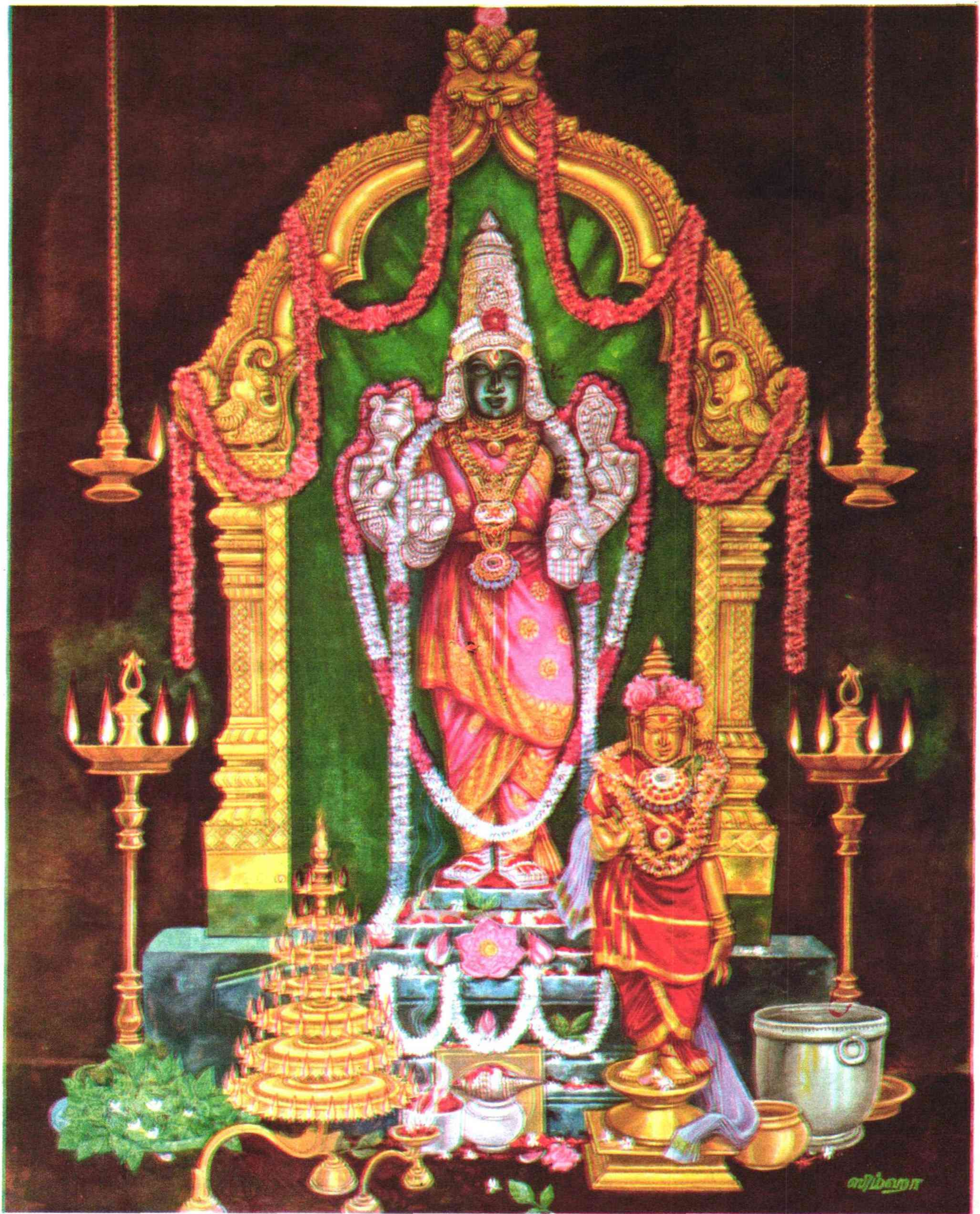
కుశలవపురీశ్వరాలయంలోని శివలింగం-ఉత్తరం దిక్కును చూస్తున్న తీరులో ఉన్నది. లింగం పానవట్టం మీద నాలుగు అంగుళాల మేరమాత్రమే ఉంది. కురుచగా ఉండడంవల్ల స్వామిని 'కుటుంగాలీశ్వరస్వామి' అని పేర్కొంటూ ఉంటారు. స్వామిని కుశలవులు పూజించడంవల్ల 'కుశలవపురీశ్వరుడు' అనే పేరు కూడా ఏర్పడిందంటారు.

ఈ ఆలయం గురించీ అక్కడి శివలింగం గురించీ తమిళంలో చిత్రమైన పాట ఒకటి పాడతారు. "ఉత్తరదిక్కు చూసే దేవుడూ లేడు, కురుచగా ఉండే లింగమూ లేడు, కుటుంగా లీశ్వరుడనే పేరూ లేడు, కోయంబేడు అనే ఊరూ లేదు!" అన్నదే ఆ పాట!

కోయంబేడులో ఉండే శ్రీ వైకుంఠవాసపెరుమాళ్ ను వాల్మీకి స్వయంగా పూజించేవాడని అంటారు. ఈ ఆలయంలో కుశలవులు వాల్మీకితోబాటు కూచుని ఉన్నట్టు శిల్పం ఒకటి ఉన్నది.

ధర్మసంవర్ధిని ఆలయమూ, ఆ ముందు మండపం విజయ నగరసామ్రాజ్య పరిపాలకుడైన బుక్కరాయలకాలంలో నిర్మింప బడినవట. అయితే, ఇటీవల కాలంలో కోయంబేడు క్షేత్రం జీర్ణావస్థలో ఉన్నట్టుగా కనిపిస్తుంది. □

వర్ణచిత్రం: 'అనంద్ వికటన్' సౌజన్యంతో

சுப்பிரமணியம்

క్రొత్తది!

అమృతాంజన్
లిమిటెడ్ వారి
విశిష్టమైన

ఆముదము

**శుద్ధిచేసినది.
వాసనలేనిది.**

అమృతాంజన్ ఆముదము
సుప్రసిద్ధ అమృతాంజన్ కంపెనీ వారి
మరో విశిష్టమైన ఉత్పత్తి.

అమృతాంజన్ ఆముదము

మూడు
సైజులలో
లభిస్తుంది:
50 మిలి
100 మిలి
200 మిలి

బహుపాత్రాభినయ నిపుణురాలు జలబాలవైద్య

రామాయణంలోని పాత్రలు ఎందరో మహాను
భావులు పోషించారు. పేరు పొందారు. కానీ
వారిలో ఏ ఒక్కరూ అన్ని పాత్రలు రామే
దరించిన ఛాతి పొందలేదు. అటువంటి విచిత్ర
మైన పనిని విజయవంతంగా చేసిన వనిత-
ప్రపంచ ప్రఖ్యాతిగాంచిన కళాకారిణి శ్రీమతి
జలబాల వైద్య.

శ్రీమతి జలబాలవైద్య భర్త గోపాలకర్మన్
కవి, నాటకకర్త. దర్శకుడు. ఆయన రచించిన
'రామాయణం'లో మొత్తం యిరవై పాత్రలు
న్నాయి. అనుకున్నప్రకారం అయితే జలబాల
వైద్య 'నీత'గా మాత్రమే నటించాల్సివుంది.
కానీ మిగతా కళాకారులెవరూ ఆమె నటనా
కౌశలం ముందు ఆగలేకపోయారు. గోపాలకర్మన్
లోని దర్శకుడి కొక ఆలోచన వచ్చింది. అన్ని
పాత్రలు జలబాలే పోషిస్తే....?

ఉత్సాహమూ, సాహసమూ, ఎప్పటికప్పుడు
కొత్తదనంతో ప్రేక్షకులకి కనువిందు చెయ్యాలనే

తపనావున్న జలబాల వెంటనే అందుకు అంగీకరించింది. తత్ఫలితంగా గోపాలశర్మన్ అంగ్లంలో రచించిన ఆ రామాయణంలో దశరథుడి దగ్గరు నుంచి హనుమంతుడి దాకా అన్ని పాత్రలూ, జనరంజకంగా నటించి ప్రపంచ రికార్డు స్థాపించింది.

ఈ ప్రదర్శన మొట్టమొదట ఢిల్లీలోని ఆశోకా చాంబర్ థియేటర్లో జరిగింది. అది జలబాల వైద్య కోక పరీక్షనమయం. భారతదేశంలోనే కాదు—ఎక్కడా ఎవ్వరూ చెయ్యని సాహసం తను చేస్తోంది. స్టేజీ మీదకి రాగానే సర్వం మరచి పోయింది. పాత్రలలో లీనమయి నటించింది. ప్రదర్శన నాలుగుగంటలసేపు జరిగింది. అంత సేపూ కిమ్మనకుండా అవాక్కయి చూస్తూ వుండి పోయారు ప్రేక్షకులు. కని విని ఎరుగని కమనీయ దృశ్యకావ్యం. ఒక మహిళ ప్రదర్శించగా చూసి ఆశ్చర్యపోయారు. ఆనందించారు. ఆడిటోరియం చప్పట్లతో ప్రతిధ్వనించింది. నలువైపుల నుంచి ప్రశంసావాక్యాలు కురిశాయి. దాదాపు ఏడేళ్ళు కావస్తున్నా ఈ నాటికీ ఆ సంఘటన తలుచుకుంటే ఆనందంతో ఉక్కిరిబిక్కిరి అవుతుంది జలబాల.

రామాయణం నాటకాన్ని ఆ తరువాత రెండున్నర గంటలకి కుదించడం జరిగింది. భర్తతో పాటు తను స్థాపించిన 'అక్షర' మిని థియేటర్లో ఆ నాటకాన్ని సంవత్సరం పైగా ఏకదాటిగా ప్రదర్శించి మరో రికార్డు సృష్టించింది జలబాల. భారతదేశంలో ఏ రాష్ట్రంలోనూ మరేనాటకమూ అన్ని రోజులు వరసగా ప్రదర్శింపబడలేదు.

ఆలా - రికార్డుల మీద రికార్డులు సృష్టిస్తూ సంచలనాన్ని కలిగిస్తున్న శ్రీమతి జలబాల 1986వ సంవత్సరంలో జన్మించింది. ఆమె తల్లి అమెరికాదేశస్థురాలు. తండ్రి భారతీయుడు. తలిదండ్రులిద్దరూ కళాకారులే. తల్లి సంగీత విద్వాంసురాలు; తండ్రి ప్రఖ్యాతిగాంచిన అంగ్ల రచయిత.

పువ్వు పుట్టగానే పరిమళిస్తుందన్న సామెత జలబాల పట్ల నిజమయింది. చిన్నతనంలోనే శలిదండ్రుల ద్వారా సంక్రమించిన విద్యని మేళవించుకుని తన దృష్టిని నాటక కళవైపు మరల్చింది.

ప్రాక్ పశ్చిమ నాగరికతలకి ప్రతిబింబమైన లండన్ నగరంలో ప్రాథమిక విద్య పూర్తిచేసి భారతదేశానికి వచ్చింది జలబాల. బొంబాయి, ఢిల్లీ నగరాలలో చదువుతున్నప్పుడే, కళాకాల నాటక

లలో పాల్గొని ప్రముఖుల ప్రశంసలందుకుంది. అంగ్ల సాహిత్యంలో పట్టభద్రురాలయిన జలబాల-అప్పుడే 'అందాలసుందరి'గా కూడా ఎన్నికయింది.

కళాకాలనుండి బయటపడిన జలబాలకి నాటకాలు ప్రదర్శించాలన్న ఉత్సాహమయితే ఉంది గానీ, అందుకు సరియైన బృందం కనిపించలేదు. అప్పటికింకా భారతదేశంలో ప్రొఫెషనల్ ట్రూప్స్ స్థాపనకి అంకురార్పణ జరగలేదు.

ఆ ఉత్సాహం దిగజారిపోతున్న సమయంలో అంధకారంలో కాంతికిరణంలా కనిపించాడు గోపాలశర్మన్. అతనప్పటికే పేరుపొందిన కవి. 'పుర్ సర్కిల్' అనే తన కావ్యమంజరితో విదేశాలలో పర్యటించడానికి పథకం వేసు కున్నాడు. అతనికి తోడుగా నిలచిన జలబాల క్రమేపి అతని జీవిత సహచరి అయింది.

భర్తతో ఎన్నోసార్లు విదేశాలు పర్యటించి తమ నాటకాల ద్వారా భారతీయ సంస్కృతిని చాటి చెప్పిన శ్రీమతి జలబాల వైద్యకి జర్నలిజంలో కూడా కొంత ప్రవేశముంది. "నేనూ జర్నలిస్టునే. కాని ఈ నాటకాల కోసం దాన్ని త్యాగం చెయ్యాలి వచ్చింది" అన్నారు ఆమె నవ్వుతూ.

న్యూయార్కు, లండన్ నగరాలలో యిప్పటికీ ఆమె నాటకం అంటే "హాస్పుర్" బోర్డులు ఎదురవుతాయి.

"ఎన్నో కావ్యాలు వుండగా రామాయణాన్నే ప్రదర్శించడానికి ఎందుకు పూనుకున్నాడు?" అన్న ప్రశ్నకి జలబాల సమాధానం యిది:

"నిజమే. రామాయణం ఆయా దేశ, కాల పరిస్థితులకి తగ్గట్టు ఎందరో రచించారు. ప్రదర్శించారు. మేమూ నేటి పరిస్థితులకి, పమస్యలకి దర్పణంగా, అనుగుణంగా రామాయణాన్ని మలచాము. గాంధీజీ తరువాత దేశంలో నీతినిజాయితీలు కొరవడ్డాయి. 'వసుదైక కుటుంబం'గా కలలుకన్న భారతదేశంలో 'అనేక కుటుంబాల' సిద్ధాంతం కానవస్తోంది. రామాయణ కావ్యం నీతినిజాయితీలకి దర్పణం. ప్రజలు ఏది

"భారత నారి-భర్త సేవచేయు తలంపున విసుగెరుగని దాసి. పతిప్రేమకు పాత్రురాలై నపుడు నిర్మల స్ఫటికాకృతి. పరకాముడి కంటికి పగ పట్టిన త్రాచు. అతిథి అభ్యాగతి బాంధవ్యమున అమృత బాండము." - పిల్లల కనకదుర్గా మహాలక్ష్మమ్మ

కోర్కొతున్నారో వారికి సున్నితంగా తెలియ చెప్పడమే మా కర్తవ్యం.

మా నాటకాలు అంగ్లంలోనే వుంటాయన్న విమర్శవచ్చింది. అది అందరూ అర్థం చేసుకునే భాష. అయినా అంగ్ల నాటకాలు లండన్, పారిస్ ల నుంచే దిగుమతి కావాలన్న నియమం ఏమీ లేదు కదా. అక్షర థియేటర్ ద్వారా అంగ్లంలో నాటకాలు ప్రదర్శించడంలో మా ఉద్దేశ్యం ఢిల్లీ లోని ప్రొఫెషనల్ థియేటర్ కి అంతర్జాతీయ ఖ్యాతి అర్జించి పెట్టాలన్నదే" అంటారు శ్రీమతి జలబాల.

అక్షర థియేటర్ నిర్మాణమంతా గోపాలశర్మన్ స్వయంగా రూపొందించినది. అక్షరకి మూల స్తంభం గోపాలశర్మన్ అయితే ఆ కృషివెనుక వున్న దీక్ష, ప్రోత్సాహమూ, ఉత్సాహమూ, కీర్తికి మూల కారణమూ జలబాల — అని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు.

రామాయణ నాటకమే కాకుండా అవార్డన్ మీద 'హిట్ అండ్ రన్' అనే నాటకాన్ని 'రెట్స్ లాఫ్ ఎగైన్' అనే రాజకీయ వ్యంగ్య విమర్శ నాటక నాటకాన్ని ప్రదర్శించారు కూడా శ్రీమతి జలబాల. 'రెట్స్ లాఫ్ ఎగైన్' నాటకాన్ని ఎమర్జన్సీ సమయంలో నిషేధించడం జరిగింది. ప్రస్తుతం ఆ నాటక ప్రదర్శన కొనసాగుతోంది. 'నాటకం వినోదం కోసమే, అయినా విజ్ఞానాత్మకంగా కూడా వుండాలి. దేశంలో ఏం జరుగుతోంది అన్న విషయం నాటకాల ద్వారా తెలియ జేయడంలో తప్పులేదు. స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలకి ప్రతిరూపమైన నాటకాలని నిషేధించడం శోచనీయం!' అంటారు శ్రీమతి జలబాల.

ఉపనిషత్తులలోని కర్మ సిద్ధాంతాన్ని అనుగుణంగా చేసుకుని రూపొందింపబడిన సంగీత ప్రధానమయిన దృశ్య నాటకం 'కర్మ' - జలబాల ప్రదర్శిస్తున్న ప్రస్తుత నాటకం.

నాటక కళకే జీవితాన్ని అంకితం చేసిన జలబాల బహుముఖ ప్రజ్ఞావంతురాలు. 'రామాయణం'లోనే తీసుకుందాం. ఒక్కొక్క పాత్ర పోషణలో ఆమె కంఠంలో వచ్చిన మార్పులు; రాగయుక్తంగా వెలువడిన సంభాషణలు, చక్కటి టైమింగ్స్ తో కూడిన ఆమె కదలికలు, హావ భావ ప్రదర్శన-చూపరుల మనస్సులలో కలకాలం నిలుస్తాయి; హృదయాలలో చెరగని ముద్ర వేస్తాయి. "జీవితంలో మరపురాని మధురమైన అనుభూతి-జలబాల నాటకం చూడడం" అంటాడో లండన్ విమర్శకుడు.

*

మిసెస్ మార్గరెట్ బి. కజిన్స్

భారతదేశంలో మహిళాభ్యున్నతికి అత్యధికంగా పాటుపడి, శ్రీ జనావళిలో రాజకీయ, సాంఘిక చైతన్యాన్ని కలిగించి, వారిలో సంఘభావాన్ని పెంపొందించి, వారిని ఉద్ధరించడానికి తమ యావజ్జీవితాన్ని వెచ్చించిన అగ్రగణ్యులలో మిసెస్ మార్గరెట్ కజిన్స్ ఒకరు. ఈమె శత వార్షిక జయంత్యుత్సవాలను దేశమంతా 1977 నవంబరు నెల ఏడవ తేదీనుండి సంవత్సరంపాటు జరుపుకుంటున్నది.

మిసెస్ కజిన్స్ 1878లో ఐర్లండులో జన్మించి, 1915 నుండి భారతదేశాన్ని తన స్వదేశం చేసుకుని, ఇక్కడి శ్రీ జనాన్ని ముందుకు నడిపించసాగింది. ఆమె భర్త డా॥ జేమ్సు కజిన్స్ కవి, ప్రఖ్యాత కళాకారుడు. భారతదేశ స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో నిర్విరామంగా కృషిచేస్తూ, స్వజాతీయోద్యమంలో పాల్గొంటూ, శ్రీ జనానికి నాయకత్వం వహిస్తూన్న ప్రఖ్యాత వనిత. ఐరిష్ దేశీయురాలైన మిసెస్ ఆనీ బెనెంటు ఏలుపుపై కజిన్సు దంపతులిద్దరూ మన దేశానికి వచ్చి, యిక్కడి ప్రజలతో తమ భవిష్యత్తును దిద్దు కున్నారు.

“నేను యీ హిందూదేశపు గడ్డపై కాలు మోపిన తొలి సంవత్సరంలోనే నా జీవితం యీ దేశ సేవకు-యీ దేశపు శ్రీజన సంక్షేమానికి అంకితం అయిపోయింది” అని చెబుతూ మిసెస్ కజిన్సు స్వదేశీయులలో ఉత్సాహోద్రేకాలను, దేశభక్తిని ప్రోత్సహించారు.

ఆమె 1917లో మద్రాసులో “విమెన్స్ ఇండియన్ అసోసియేషన్” స్థాపించి, వారి “శ్రీ దర్శి” అనే మాసపత్రికకు చాలాకాలం సంపాదకురాలుగా పనిచేసారు. ఆనీ బెనెంటు మార్గ దర్శకత్వంలో దేశంలోని వివిధ రాష్ట్రాల మహిళలు అప్పటి వైస్రాయిగా ఉన్న చెమ్ముపర్దు వద్దకు, లండనులోని హిందూ దేశపు వ్యవహారాల కార్యదర్శి ఎడ్విన్ మాంటేగ్ వద్దకు ప్రప్రథమంగా ప్రతినిధివర్గాన్ని పంపినపుడు

మిసెస్ కజిన్సు గురుతర బాధ్యత వహించారు. వీరి కోర్కెలలో ప్రధానమైనది భారతీయ శ్రీలకు పురుషులతో సమాన హక్కులను కల్పించడం.

మిసెస్ కజిన్సు నిర్విరామ కృషి వల్లనే మద్రాసులో 1925లోనూ, బొంబాయిలో 1927 లోనూ, క్రమంగా తదితర రాష్ట్రాలలోనూ శ్రీలకు వోటింగు హక్కు, ప్రాతినిధ్యపు హక్కు ప్రసాదించబడ్డాయి. 1917లో శ్రీలకు వోటింగు హక్కు నిమిత్తం మొట్ట మొదటిసారిగా అప్పటి వైస్రాయి ఇర్విన్ వద్దకు వెళ్ళిన అఖిలభారత మహిళా ప్రతినిధివర్గానికి ఆమె నాయకత్వం వహించారు.

1923లో మద్రాసులో-శ్రీలలో మొట్టమొదటి సారిగా - గౌరవ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడి చాలాకాలం ఆమె పని చేసారు. భారతీయ శిక్షాస్మృతిలో అత్యవసర “ఆర్డినెన్సు”లను ప్రవేశ పెట్టినందులకు నిరసనగా ఆమె కొనసాగించిన సత్యాగ్రహానికి ఫలితంగా 1932లో ఒక సంవత్సరంపాటు కారాగారవాస శిక్ష అనుభవించారు. మద్రాసు ‘విమెన్స్ హోమ్ ఆఫ్ సర్వీస్’ వ్యవస్థాపకులలో ఒకరుగా మార్గరెట్ శిశుసంక్షేమ కార్యక్రమాలు కూడా అప్పుడే ప్రారంభించారు. మదనపల్లి థియోసాఫికల్ (దివ్యజ్ఞాన) కాలేజీ విద్యార్థులకూ, అధ్యాపక వర్గానికి మార్గ దర్శకంగా వుండి, హాస్టల్స్లోని విద్యార్థిని లోకం చేత ఆమె “మమ్మీ”గా గౌరవింపబడేది.

ఈ సేవా కార్యక్రమాలేగాక, మిసెస్ కజిన్సు గొప్ప కళాకారిణి కూడా. సంగీతంలో అత్యున్నత బిరుదులు సంపాదించిన ఏయానో వాద్య

భర్త డా॥ జేమ్సు కజిన్స్ తో (1925)

విదుషీమణి. భారతీయ సంస్కృతి అన్నా, కళ అన్నా ఆమెకు ఎంతో అభిమానం. తన విదేశ యాత్రా పర్యటనలో భారతీయ కళలలోని ప్రాముఖ్యాన్ని ఆమె వేనోళ్ళు చాటి చెప్పారు. మహిళల హక్కుల కోసం తన చిన్ననాటి నుంచి పోరు పెట్టి తన యావచ్చక్రిన భారతీయ శ్రీ అభ్యున్నతికి దారపొసిన యీ మహిళామణికి భారతీయ మహిళా లోకం యావత్తు ఎంతో ఋణపడివుంది.

తన భర్త త్రివేంద్రం రాజభవనంలో మ్యూజియం ఏర్పాటు చేస్తున్నప్పుడు ఆమె ఎంతగానో సహకరించింది. అఖిలభారత మహిళా సమాఖ్యకు 1926, 1927 సంవత్సరాలలో ప్రధాన కార్యదర్శిగా వ్యవహరించింది. 1936లో ఆమె ఆధ్వర్యంలో జరిగిన అహ్మదాబాదు మహాసభకు ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రేలియా, అమెరికా, హాలెండు మొదలైన విదేశాల నుండి కూడా ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు.

మిసెస్ కజిన్సు భారతీయ శ్రీ హితైషిణి. ఆమె మహిళా లోకానికి అదర్శజీవి. అఖిల భారత మహిళా సమాఖ్యకు అత్యంత స్నేహశీలి. ఆమె శతవార్షిక జయంతి ఉత్సవాలు ఇతోధికంగా, వైభవ పూర్వకంగా జరగడం ముదావహం.

—డా. సూర్యకాంతం

పురిటిలోనే కన్నకొడుకును కోల్పోయిన తల్లి కడుపుకోకంలా చీకటి దట్టంగా వుంది.... దూరంగా టౌనులోని లైట్లు మినుగు మినుగు మంటున్నాయి.

“రోజు రోజుకి ఈ ఎదవ మనుసురికి బుద్ధినేకుండా పోతుంది. దొంగసచ్చివోల్లు దాన దరమమయినా నెయ్యికుంతున్ను. ఎదవది ఉదయం నుంచి ఈ ముసల్దానిని గుడి దగ్గర కూర్చోబెడితే....యేలకి పదణాల డబ్బులు చొరికి నాయి. నీ! మనుసులు నెడిపోతున్ను” అని మనుష్యులను తిట్టుకుంటూ ఆ చీకటిలో టౌను వైపు వెళ్తున్నాడో మనిషి వాడి పేరు అప్పిగోడు.

“కాత్త నెమ్మదిగ నడరా” వాడి వెనుక.... వాడి చేయి పట్టుకొని నడుస్తున్న ముసలిది....

అంటే....టౌనులో వెలుగుతున్న లైట్లవైపు చూస్తుంటే పులావే గుర్తుకొస్తుంది. ముసలిది తాను అనుకున్నట్టు ఏ ఐదో, పదో సంపాదించ లేదనే, వాడికి బోలెడు కోపంగా వుంది. పైగా.... ముసిలిది....నడవటానికి ఆయాసపడిపోతుంది. వాడికింకా కోపమొచ్చేసింది.

“ఏటి నెయ్యిమంతావురా! కడుపు కాలి

పోతున్నా ‘అమ్మా! బాబూ!! దరమం నెయ్యింది’ అని అరిసినాను. దరమరాజులు డబ్బులిచ్చినారు. మరా కుంటు సోములుగాడేమో అందిర్చగ్గిరా డబ్బులు నాగేసుకొని తలో పదనా లిచ్చినాడు. గుడ్డిదాన్ని....నాకేటి కనబడతాదా? నేత్రాదా? అందుకే నిన్ను నాకాదుండమంటే ఉండకుంతున్నావ్?” వరుసగా....అంతవేపు

అప్పిగోడు అప్పి

యక్ష్మరీతాలక్ష్మి నాయుడు

అప్పిగోడుతో సమానంగా నడవలేక....ఆయాస పడిపోతుంది.

“బిరానరాయే దొంగముంద! ఆసలు ఆ మనుసుల్నికాదే నిన్ననారే! ఉదయం నుంచి ఆ ఎంకటేస్పరిడి గుడికాడున్నావ్! ఇయ్యేల శనోరము. ఈచరికి ఏ ఐదో పదో సంపాదించుం తావు. ఇయ్యేలన్నా....పులావు....తినాలను కొన్నాను. నీ! పదణాలు. నీకు సిగ్గునేదే! అచలు నువ్వు....అక్కడ...ఎవుల్నయినా దరమం నెయ్యిమని అడుగుతున్నావా? తొంగుండి పోతున్నావా?” ముసలిదానిమీద అగ్గిపొరయి పోయాడు అప్పిగోడు. చాలా రోజులనుంచి వాడికి పులావ్ తిందామనే బలమైన కోరిక తీరకుండా అలా వుండిపోయింది. టౌనువైపు

మాట్లాడంతో ముసిలిదానికి ఆయాసం పెరిగి పోయింది. జీవితంలోని చరమగీతం పాడుతున్న జీవి... ఆమె. నడవటమే కష్టంగావుంది. ఇక మాట్లాడుతూ నడిస్తే చెప్పేదిముంది? రొప్పు కుంటూ నిల్చుండిపోయింది.

“సరిలే—నీ గుడ్డిమేలానికితోడు నేను గుడి దగ్గరేడితే మనకి బువ్వే. నేనేదో అలా

బస్సులచేందుకెల్లి నాలుగు జేబులు కొడితేనే మనకి బువ్వ. సర్లే బేగినదు. కడుపు మండి పోతుంది బేగినదు....” అని....తన ఉద్యోగాన్ని గురించి....కాస్త గొప్పగా ఉద్ఘాటించి ఆవెనుక నడువకుండా, నిలబడిపోయిన ముసల్దాని చేయి పట్టుకు ముందుకు లాగాడు.

“ఒరే అప్పిగా నాను సడలేనా! కూనింతనేపు ఈడ కూకుంఠారా” అంటూనే రోడ్డు మీద చతికిలబడిపోయింది ముసల్ది.

“నేగే! నెగు! అరే! నెగమంతుంఠే. తన్నాలా నెగుతావా?” అని....అనేక రకాలుగా తిట్టి, అనేక విధాల ముసల్దానిని రేపేందుకు ప్రయత్నించి—చివరకు....“ఇది సచ్చినా దాగున్ను” అని వదిలేసాడు అప్పిగోడు. వాడు ఇదేమాట.... ఇప్పటికే ఎన్నో లక్షలసార్లన్నాడు. ఈ అప్పిగాడి....నెత్తిని రూపాయిపెట్టి, బజారులో బేరానికి పెడితే....పైసాకిగూడా ఎవడూ కొనదు వీడిని. అంత పస్ట్ క్లాస్ వెధవవీడు! వీడి తిండికి, త్రాగుడికి....ఈ గ్రుడ్డిదాని సంపాదనే ఆధారం. రోజూ....ఈ ముసలిదానిని గుడిదగ్గర కూర్చో బెట్టి, వీడు బస్టాండుకెత్తుంటాడు. మంచి రోజయితే బరువయిన జేబులు దొరుకుతాయి. లేకుంటేలేదు. ఆ ప్రయత్నంలో దొరికిపోతే చాలా బరువైన బహుమానాలే దొరుకుతుంటాయి. పగలంతా ఇటువంటి గౌరవనీయమైన వృత్తిలో గడిపి, సాయంత్రానికి తిరిగి గుడిదగ్గరకెళ్లి ముసలిదానిని తీసుకొని తొనుకెక్తాడు. ముసల్ది అడుక్కుని సంపాదించిన డబ్బులతో పూటుగా తాగేస్తాడు. ఆవెనుక....ముసలిదానిని తీసుకొని హోటల్ కి వెళ్తాడు. గ్రుడ్డిదానిని చూసి హోటల్ వాడు, మిగిలిపోయిన అన్నాన్ని....పడేస్తాడు. దాంతో ముందు వీడు కుత్రంగా కడుపు నింపుకొని, ఏమైనా మిగిలితే ముసిల్దానికి పడేస్తాడు. ఆ మిగిలిన మెతుకులను తిని కడుపు నింపుకొని, మర్నాడుదయం నుంచి సాయంత్రం వరకూ గుడిదగ్గర కూర్చోని “అమ్మా” “నాయనా” అని....అరుస్తూ, డబ్బులు దండాల్ని....ఆ ముసిలిది. ఇంతకీ—ఆ ముసలిది అప్పిగాడి తల్లి!! స్వయాన అప్పిగాడిని....నవమాసాలు మోసిన కన్నతల్లి! అష్టకష్టాలకోర్చి....పెంచి....పెద్ద చేసిన....తల్లి!!!

తను అంతగా....తల్లిమీద ఆధారపడబట్టే అప్పిగాడు తాననేకసార్లనుకొన్నట్లు....దాని పీక

నులిపెయ్యకుండా, క్షమించేసి వదిలేస్తున్నాడు.

రోడ్డుమీద నడవలేక చతికిలబడిపోయిన తల్లిని అలాగే వదిలేసి వెళ్లిపోదామా—అన్నంత ఆవేశమొచ్చేసింది అప్పిగాడికి. “ఈ పదనాలు మందుకు సరిపోతుంది. ఇక....పులాపు మాటకేం గాని, కూదో? ఇది నేకపోతే ఆ వాటలు గాడిద కూడెయ్యడే” అని ఆలోచించి, ఆవేశాన్ని అణచుకున్నాడు. ఆ ఆలోచన రాగానే వాడికి ముందు వాటల్ వాడిమీద ఆ తరువాత తల్లిమీద....కోపమొచ్చేసింది.

“లేయే! బేగిరా” అనేసి....తల్లి రెక్క పుచ్చుకొని రేపబోయాడు. ముసలిది రేపబోయి, రేవలేక తూలిపడిపోయింది. అప్పిగాడి కోపం తారస్థాయికి చేరుకొంది. తెలుగు సాహిత్యంలో ఏకవీ తల్లిని వర్ణించడానికి ఉపయోగించని పదజాలాన్ని ఉపయోగించి తిట్టి....రేపబోయాడు. ఫలితం కూన్యం. దాంతో మరింత పెర్రేగి పోయి....ముసిలిదానిని అటూ ఇటూ కుదిపేసి.... ఏదో జంతువునీడేసినట్లు ఈడ్చేయబోయాడు. ఇంతలో....వెనకనుంచి వస్తున్న కారు శబ్దానికి ఉలిక్కిపడి ఎగిరవతల పడ్డాడు. కారు మాత్రం తిన్నగా వెళ్లిపోయింది; కారు క్రింద ముసిలిది నలిగిపోయింది!

ముసలిదాని ప్రాణాలు పోకముందే కారాగింది. ఎగిరవతల పడి ప్రాణాలను దక్కించుకొన్న అప్పిగాడు, లేచినిల్చున్నాడు. ప్రాణాలు పోయే స్థితిలో మూలుగుతున్న తల్లి మూలుగు విన్నాడు. పక్కనే ఆగివున్న కారును చూశాడు. ఎక్కడ లేని ధైర్యం, ఆవేశం, కోపం, వచ్చి వాడిని చుట్టూ ముట్టేళాయి. అక్కడున్న కారు దగ్గరకెళ్లి దోర్ తెరచుకొని రోనికి జొరబడి కారు నడుపుతున్న మనిషిని పట్టుకున్నాడు. ఆ మనిషి బాగా తాగేసి వున్నాడు. కారులో లైటు వెలుగుతుంది. ఆ వెలుగులో, రోనికొచ్చి తనను పట్టుకొన్న మనిషివైపు మత్తుగా చూసాడు ముందు మనిషి.

“ఎవరయినా చచ్చారా?” చాలా సామాన్యంగా అడిగాడు.

“అవునా! తాగుబోతు నాయలా! నాయమ్మ—అమ్మ చచ్చిపోయిందిరా. నా అమ్మను నీ కారు పొట్ట పెట్టుకొందిరా. నేను నిన్ను చంపుతానా....గొరిపోతు నేటేసేనట్లు ఏటే నేత్రానురా....ముక్కలు ముక్కలు కింద నరికే

త్రానురా...." అని ఎగిరిపోయాడు అప్పిగాడు.

మందు మనిషి నర నరాల్లో మందు ప్రవహిస్తున్నా అతనికి బోలెడంత ముందుచూపుంది. ఇలాంటి మనుష్యులకేం గావాలో అతనికి బాగా తెలుసు. అంచేత, వెంటనే పర్స్ తీసి పది వంద రూపాయల నోట్లు తీసి, అరుస్తున్న అప్పిగాడి నోట్లో కాకుండా, వాడి చేతిలో కుక్కేశాడు. అప్పిగాడి నోరు మూత పడిపోయింది. వాడిని కారులోనుంచి దించేసి తను మాత్రం కారుతో సహా ముందు కెళ్ళిపోయాడు మందుమనిషి.

దేవుడు అకస్మాత్తుగా దర్శన మిచ్చేసి "ఒరే, అప్పిగా! నీ భక్తికి మెచ్చాను. ఇంద ఈ వెయ్యి పట్టుకుపోయి శుభ్రంగా మందు కొట్టేయ్" అని వరమిచ్చేసి, వెయ్యి రూపాయలిచ్చేసి అంతర్ధాన మయిపోయినట్లుంది అప్పిగాడికి. వాడు, కొన్ని క్షణాల వరకూ ఆ షానుంచి తేరుకోలేదు. నోట్లను పట్టుకొన్న చేతులను గుండెల కానించేసు కొని, అలాగే వుండిపోయాడు.

చావుతో అంతిమ పోరాటాన్ని సాగిస్తుంది ముసలిది. ఆమె హృదయ విదారకంగా మూలుగు తూంది. తుళ్ళిపడ్డాడు అప్పిగాడు. జరిగింది తలచుకొని, చేతిలోని డబ్బును తడుముకొని సంతోషించాడు. ముసలిదాని మూలుగు విని, ఆమె చావనందుకు బాధపడి, ఆ వెనుక భయ పడ్డాడు.

ఆ దేవుడు గాని తిరిగొచ్చేసి, 'మీ అమ్మ చావలేదు. ఆ వెయ్యి రూపాయలు తిరిగిచ్చేయ్.' అని తీసుకుపోతే? అమ్మబాబోయ్! వెయ్యి రూపాయలు-ఈ జన్మలో ఇంత డబ్బు కళ్ళ జూడ గలదా తను - ఆ ఊహారాగానే అప్పిగాడు ఇంక అక్కడుండలేదు. పరుగు లంకించు కున్నాడు.

త్రానురాని కొచ్చి ఆగి, ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు. పది పెద్ద నోట్లను భద్రంగా జేబులో వేసు కొన్నాడు. చుట్టూ చూశాడు. ఎదురుగా, రంగు రంగుల బల్బులతో వెలిగిపోతున్న పెద్ద హోటల్ కనిపించింది! అప్పిగాడికి తన పులావ్ కోరిక గుర్తుకొచ్చింది. మోకాళ్ళ వరకూ మడుచుకున్న ప్యాంటును విప్పి కాళ్ళ వరకూ దించుకొని, చొక్కాతో ముఖం తుడుచుకొని, జుత్తు వ్రేళ్ళతో సరిచేసు కొని హోటల్ లోనికి నడిచాడు. తన కిష్టమయినవన్నీ తెప్పించుకు తిన్నాడు. బేరర్ బిల్ పెట్టి తెచ్చిన ప్లేట్ లోనికి, వంద రూపాయల

పుస్తకాలు

వెన్నెల మందుతోంది

(నవల)

[రచన: వాసిరెడ్డి సీతారేవి; ప్రచురణ: ఎం. శేషచలం అండ్ కో, మద్రాసు; పాకెట్ సైజులో 128 పేజీలు; వెల: రూ. 3-50]

డిగ్రీ ఉండి నిరుద్యోగి అయిన చంద్రశేఖరం పేవ్ మెంటు మీద దిక్కులేని చావు చచ్చిన ముసలివగ్గులో కన్నతల్లిని; పతితల్లోనూ, అనాథ ల్లోనూ తన ఇంటి ఆడబడుచునూ చూడగలుగు తాడు. అతనితో ఒక రకమైన తిరుగుబాటుతనం నిద్రలేస్తుంది. కళ్ళు తెరిచి చుట్టూ గమనించే అతనికి కనిపించినవి కమనీయమైన దృశ్యాలు. రమణీయమైన రంగుల హరివిల్లులు కావు-ఆకలి. నైచ్యం. మానసికపతనం. అస్తిక వాదాన్ని. పలాయన వాదాన్ని ఉగ్గుపాలతో రంగరించి పోసే ఈ నైతిక సమాజంలో వెన్నెల ఎప్పుడు మందు తుందో. మనిషి ఎందుకు విప్లవోన్ముఖుడు అవు తాడో చెప్పారు రచయిత్రి.

మనలో నిద్రాణమైన ఆలోచనలను నిద్రలేపి, బలవంతంగా నిజాన్ని చూపించగల ఏ నవలైనా గొప్పదే. అటువంటిదే ఈ చిన్న నవల. పర్చులు కొట్టేయడం, వెంకటేశ్వరస్వామి పేరుతో డబ్బులు గుంజడం, చిలక జ్యోతిషం చెప్పడం.... ఇటువంటి సంఘ విద్రోహక చర్యలను బ్రతుకు తెరువు పేరుతో ఒప్పుకుంటున్న ఈ సమాజం, విప్లవకారులను, కొత్త సమాజం కోరేవారిని విద్రోహులంటుంది. కానీ, వాల్ పోస్టర్లు

నోటును నిర్లక్ష్యంగా విసిరి, విలాసంగా కాల్గొనిస్తూ కూర్చున్నాడు.

చిల్లర పట్టుకొని తిరిగొస్తాడను కొన్న బేరర్. పోలీసులను వెంట బెట్టుకొని తిరిగొచ్చాడు. పోలీసులు అప్పిగాడిని చూసి చాలా హేళనగా నవ్వి "ఒరే! అప్పిగా! సువ్యక్తా! ఇంత పెద్దోడి వెళ్ళుదయ్యావురా! జేబులు కొట్టడం మానేసి దొంగనోట్ల వ్యాపారం ఎప్పుడు మొదలెట్టావ్" అని మెచ్చుకొని, వాడి జేబులోవున్న మిగతా

అతికించడం, నినాదాలు చెయ్యడంతో చంద్రం సమస్య తీరదు. ఉన్నతులైన యువకులను సూదో కమ్యూనిజం పేరుతో తప్పుదారి పట్టించే స్థిరభావాలులేని బలహీనులు స్వార్థపరులు నాయకులుగా చలామణి అయితే, పరిణామాలు ఘోరాలౌతున్నాయి. తన కత్తిలాంటి పదునైన కలంతో, చెప్పదలుచుకున్నది సూటిగా చెప్పగలిగే రచయిత్రి ఈసారి ఈ సమస్యను కథావస్తువుగా తీసుకుని, అక్షయకోటి కిరణాలతో స్వయం ప్రకాశమానుడైన నిజమైన 'వ్యక్తి'ని సృష్టిస్తారని ఆశించడంలో తప్పు లేదేమో!

అందని అదృష్టం

(నవల)

[రచయిత్రి: మోచర్ల జయశ్యామల; పబ్లిషర్స్: జయంతి పబ్లికేషన్స్; ఏలూరురోడ్, విజయవాడ-2; క్రాస్ క్లీ సైజులో 168 పేజీలు; వెల రూ. 5-00]

ఒక చక్కటి కుటుంబ గాథను కథ చెప్పి నట్లుగా రాశారు రచయిత్రి. ఇందులోని అన్నపూర్ణ, భార్గవి, కాళింది మొదలైన అన్ని పాత్రలు ప్రతి కుటుంబంలోనూ తారసపడుతూ ఉంటాయి మనకు. నిందమొయ్యలేని అన్నపూర్ణ ఆత్మాభిమానం. తను ప్రేమించిన ఆరవిందను జీవితపు మలి పొద్దులో కలుసుకుని ఆతిథ్యం ఇచ్చి, తను పెంచిన బిడ్డలు, తన ఒకప్పటి ప్రీయురాలు ఆరవింద....అందరినీ అలా జీవితమనే రైలు ఎక్కించి ఒంటరిగా, నిశ్శబ్దంగా నిలబడి వీడ్కోలు ఇచ్చే భార్గవి పాత్ర చిత్రీకరణ చాలా బావుంది. తను అనుకున్న విధంగా పాత్రలను సృష్టించ దానికి ఏ మాత్రం శ్రమపడలేదు రచయిత్రి. చక్కగా కథ చెప్పగల నేర్పు ఉన్న ఈమె మరిన్ని చక్కటి నవలలు రాస్తే చదవాలని ఎవరి కైనా వుంటుంది.

నోట్లను గూడ తీసుకొని, అవీ దొంగ నోట్లే అని నిర్ధారణ చేసుకొని అప్పిగాడిని తమతో బాటు స్టేషన్ కు తీసుకుపోయారు.

తైల్లో కూర్చున్న అప్పిగాడికి, బేరర్ మీద గాని, హోటల్ మేనేజరు మీద గాని, పోలీసుల మీద గాని అఖరికి దొంగనోట్లిచ్చిన దేవుడు మీద గాని కోపం రాలేదు. "ఓనీ నా తల్లి! సువ్యక్త సచ్చి, నన్ను సాదించినావు గదే" అని తన తల్లి మీద మాత్రం బోలెడు కోప పడిపోయాడు. □

పలురంగాలలో సేవ చేస్తున్న ఇన్నర్ వీల్ క్లబ్

భారత దేశంలో గాని, ప్రపంచంలో గాని మరే దేశంలో గాని సహనశీలత, త్యాగాలకు, ప్రేమ ఆదరణ, వాత్సల్యాలకి ప్రీతి పెట్టింది పేరు. అనాదిగా భారతదేశంలో ప్రీతి ఒక 'సేవిక'గా పేరు పొందింది. ఇంట్లో తల్లిను, పిల్లలను, తల్లి తండ్రులను, అత్తమామలను చూచుకుంటూ గృహకృత్యాలు నిర్వహిస్తూ, ఒక విశిష్టస్థానాన్ని పొందింది భారతనారి. ప్రీతి కేవలం తన సంసారానికి మాత్రమే కాకుండా సంఘానికి కూడా ఇతోధికంగా సేవ చేయాలనే లక్ష్యంతో 1924వ సంవత్సరంలో శ్రీమతి అలివర్ గోల్డ్, శ్రీమతి నిక్సన్ అనబడే ఇద్దరు మహిళలు ఇంగ్లాండులోని మాంచెస్టర్ పట్నంలో 'ఇన్నర్ వీల్' సంస్థను స్థాపించారు.

ఆ సేవాసంస్థ శాఖలు భారతదేశంలో 1955వ సంవత్సరంలో స్థాపించబడ్డాయి. ఈ రోజున భారత దేశంలో 219 ఇన్నర్ వీల్ క్లబ్లు ఉన్నాయి. 5000 మంది మహిళలు ఈ సంస్థలో సభ్యులుగా వున్నారు.

విజయవాడ లోని ఇన్నర్ వీల్ క్లబ్ కు శ్రీమతి సరస్వతిగిరి ప్రారంభోత్సవం చేశారు. రోజేరియన్ల భార్యలు ఇన్నర్ వీల్ లో సభ్యులుగా వున్నారు. విజయవాడ ఇన్నర్ వీల్ క్లబ్ గత 9 సంవత్సరాలుగా వివిధ రంగాలలో గణనీయమైన సేవ చేస్తున్నది.

విజయవాడ ఇన్నర్ వీల్ సభ్యులు ప్రారంభంలో పిల్లలకు ఆటల పోటీలు నిర్వహించి వాటిలో గెలుపొందిన వారికి బహుమతులు పంచిపెట్టే వారు. వారి వారి కలలో లలిత కళలలో

ఆసక్తి కలిగిన వారిని ప్రోత్సహించే నిమిత్తం నాటకం, సంగీతం, నృత్యం, మిమిక్రీ, విచిత్ర వేషధారణలలో పోటీలు ఏర్పాటు చేశారు. జాతీయ

పండుగ దినాలలో అనాథ శరణాలయాల, ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులకు వెళ్లి ఆక్కడున్న రోగులకు, వృద్ధులకు, అనాథులకు పండ్లు, మిఠాయి పంచి పెట్టేవారు.

క్రమంగా ఇన్నర్ వీల్ క్లబ్ అభివృద్ధి చెంది, అర్థికంగా వెనుకబడివున్న గర్భిణీ స్త్రీలకు ఉచిత వైద్య సలహాలను అందజేయడం ఆరంభించింది. విజయవాడలో పేరెన్నికగన్న మహిళా డాక్టర్లు రోజుకొకరు చొప్పున ఈ కేంద్రానికి వచ్చి ఉచితంగా స్త్రీలను పరీక్షించి వారికి సలహాలను, మందులను ఇస్తున్నారు.

దీడ విద్యార్థులకు పుస్తకాలు, దుస్తులు అనాథలైన స్త్రీలకు కుటుంబీకలు, స్థానిక జి.డి. నాయుడు స్కూలు విద్యార్థులకు యూనిఫాం ములు, పుస్తకాలు, ఉపకార వేతనాలు, సేవా నికేతన్ - అనాథ శరణాలయానికి రు 6000 లు విలువైన సామగ్రి, నిర్మల హృదయభవన్ (మదర్ తెరెసా శరణాలయం) సభ్యులకు దుప్పట్లు

విజయవాడ భారత మహిళామండలి సభ్యులు గాంధీజయంతి-అక్టోబరు 2 వ తేదీన, స్థానిక ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిని సందర్శించి రక్తదానం చేశారు. మండలి సభ్యులు 21 మంది స్వచ్ఛందంగా తమ తమ రక్తాలను 'రక్తనిధి'కి అందజేశారు. విజయవాడ సబ్ కలెక్టరు కుమారి తిర్మిళ రాఘవన్ (ఐ.ఎ.ఎస్) భారత మహిళామండలి సభ్యులు రక్తదానం చేసి విజయవాడ పౌరులకు సేవ చేస్తున్నందుకు వారిని అభినందించారు. మండలి అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి కోకా రత్నమాల, కార్యదర్శి శ్రీమతి రాధా మురళీధర్ - తరచు రోడ్డు ప్రమాదాలు జరిగే విజయవాడలో - ప్రతి ఒక్కరు రక్తదానం చేసి, తోటి మానవులను అదుకోవడం ఎంతో అవసరమన్నారు.

—మీరా

విజయవాడ ఇన్నర్ పీర్ క్లబ్ ఆంపజేసింది.

1975లో అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం సందర్భంగా విజయవాడ ఇన్నర్ పీర్ క్లబ్ సభ్యులు 'అందాలరాణి' పోటీని నిర్వహించి రు 20,000 నిధిని సేకరించారు. ఆ నిధులతో ఒక ఆరోగ్యకేంద్రం నిర్వహిస్తున్నారు. అంతర్జాతీయ దొమ్మల మ్యూజియం ఏర్పాటుచేయడానికి కూడా ఈ క్లబ్ సన్నాహాలు చేస్తున్నది. విజయవాడ పౌరులకు బస్ షెల్టర్లు ఇన్నర్ పీర్ క్లబ్

నిర్మించింది. క్లబ్ సభ్యులు మురికి వాడలకు వెళ్ళి అక్కడ నివసిస్తున్న పేద ప్రజలకు మందులు, విటమిన్ టాబ్లెట్లు పంచి పెడుతున్నారు. వివిధ రంగాలలో సేవ చేస్తున్న విజయవాడ ఇన్నర్ పీర్ క్లబ్, 1976-77 ల 'ఇన్నర్ పీర్ డిస్ట్రిక్ట్ బెస్ట్ సర్వీసు పీల్డ్'ను పొందింది.

విజయవాడ ఇన్నర్ పీర్ క్లబ్ వారు 1973 జూన్ 11వ తేదీని కాన్సర్ పరీక్ష కేంద్రాన్ని కూడా నెలకొల్పారు. "కాన్సర్ వ్యాధి పురుషులకంటే స్త్రీలకు ఎక్కువగా వస్తుందని డాక్టర్లు చెబుతూ ఉంటారు. ప్రారంభ దశలోనే కాన్సర్ వ్యాధిని కనుగొని తగిన వైద్యం చేయిస్తే దానిని అరికట్టవచ్చును. ఎక్కువ మంది సంతానం కలిగిన స్త్రీలకు కాన్సర్ వస్తుందని ప్రతీతి. రేడియేషన్ ట్రీట్ మెంట్ తో దానిని సులభంగా అరికట్టవచ్చును" అన్న అభిప్రాయంతో ఈ పరీక్ష కేంద్రాన్ని నెలకొల్పారు. పరిసర ప్రాంతాలకు చెందిన మహిళలు ఈ కాన్సర్ పరీక్ష కేంద్రం వల్ల ఎంతో ప్రయోజనం పొంద గలుగుతున్నారు.

—శ్రీమతి డి. బాలా సుందరమూర్తి

జ్యోతిషము

డాక్టర్

కుమారి డి. యమ్.

నా వయసు 17 సంవత్సరాలు. నాకు చిన్నప్పటి నుంచే తలవెంట్రుకలు రాగిరంగుతో ఉన్నాయి. కాళ్ళు చేతుల మీద వున్న వెంట్రుకలు కూడా రాగిరంగుతోనే వచ్చాయి. ఎన్నో మందులు వాడి కూడా ప్రయోజనం కనబడలేదు. నా ఈ సమస్యకు యేదైనా దారి చూపగలరా?

మీ వర్కంలో చిన్నప్పటినుంచే రాగి రంగు వెంట్రుకలు ఉండడం వల్ల పుట్టుకతోనే 'పిగ్మెంట్' తగ్గి ఉన్నదని తెలుస్తున్నది. రాగి రంగు వెంట్రుకలు కూడా అందంగానే వుంటాయి. దీనికోసం అర్థమైన మందులన్నీ వాడి మీ ఆరోగ్యాన్ని పాడు చేసుకోకండి. మీ ఆహారంలో అకుకూరలు ఎక్కువగా తీసుకుంటూ వుంటే-కాస్త మేలు చేస్తుంది.

సి. పి. యల్.

నాకు పెళ్ళయి మూడునెలలు అవుతుంది. తక్కిన రోజులలో తెలుపు పడకపోయినా రైంగికకార్యానంతరం అధికంగా తెలుపుపడుతోంది. అందు వల్ల దాంపత్యజీవితంపై నాకు అసహ్యం కలుగుతుంది. నా సమస్యకు పరిష్కారం ఏమిటి? రైంగిక కార్యానంతరం ఏర్పం బయటకు రావడాన్నే ఒకవేళ మీరు 'తెలుపు - వదుకోండి' అని అనుకుంటున్నారేమో! అలా కాకపోతే మాత్రం-మీ యిద్దరిలో ఎవరికైనా ఒకరికి ఏదైనా వ్యాధి లాంటిది ఉండవచ్చును. వెంటనే వైద్యపరీక్ష జరిపించుకోవడం ఉత్తమం.

శ్రీమతి జి.

నేను చాలా సన్నగా వుంటాను. వివాహితను. పిల్లలు లేరు. వక్షోజాలు ఎండిపోయినట్లుగా ఐ, చిన్నవైపోయాయి. వీవు వంగిపోయింది. నా శరీరాన్ని దృఢపరచేందుకు యోగాసనాలు వేయాలనుకుంటున్నాను. ఒకవేళ యోగాసనాలు వేయడంవల్ల మరి సన్నగా అయిపోతానేమోనన్న సందేహం కూడా ఒకవైపు నన్ను వేధిస్తూవుంది.

ఇందుకు నేను ఏం చేయాలి?

మీరు దైర్యంగా యోగాసనాలు అభ్యసించవచ్చును. మీరు సన్నగా ఉన్నా, వ్యాయామం వల్ల దేహ దారుణ్యాన్ని, మంచి ఆరోగ్యాన్ని పెంపొందించుకోవచ్చును.

కుమారి కె. యస్.

నా వయసు 22 ఏళ్ళు. నా కింకా పెళ్ళికాలేదు. నాకు చిన్నప్పుడు 'పిట్స్' వస్తుండేవి. ఇప్పుడు ఆ వ్యాధి పూర్తిగా నయమైపోయింది. అయినా మా కుటుంబవైద్యుని సలహాప్రకారం 'ఎవిలాన్' మాత్రలను ప్రతి ఉదయం తీసుకుంటున్నాను. ఇబ్బు నయమైనా నాకు పెళ్ళింటే చాలా భయంగా వుంది. ఒకవేళ నేను పెళ్ళి చేసుకుంటే దాంపత్య సుఖంలో ఏవైనా ఇబ్బందులు ఏర్పడగలవా?

'ఎవిలేప్పి' ఉన్నవాళ్ళు క్రమం తప్పకుండా మాత్రలను తీసుకుంటూ వుండాలి. పెళ్ళికి ఈ వ్యాధి అడ్డురాదు. సంతానానికి ఎలాంటి కీడూ వాటిల్లదు. కానీ గర్భదారణ తర్వాత ఆరోగ్యం విషయంలో చాలా జాగ్రత్తగా వుండాలి. ఒక కాన్పుకూ మరో కాన్పుకూ మధ్య ఎక్కువ వ్యవధి వుండేలా చూసుకోవాలి.

కుమారి యస్.

గర్భాశయం జారడం వివాహితులకూ, వయసు ఎక్కువ వున్నవారికే జరుగుతుందా? నా స్నేహితురాలికి రెండునెలల క్రితం గర్భాశయం జారింది. వైద్యపరీక్ష చేయించుకోదానికి సిగ్గుపడుతూ, చాలా దాదపడుతున్నది. దీనికి పరిష్కారం ఏమిటి? అధికంగా పిల్లలను కన్పవారికీ, వయసు ఎక్కువైన వారికీ కండరాల బలహీనతవల్ల గర్భాశయం జారవచ్చు. మీ స్నేహితురాలిని సిగ్గుపడకుండా ఒక లేడి డాక్టర్ దగ్గరకు వెళ్ళి పరీక్ష చేయించుకోమనండి. డాక్టర్లు జారిపోయిన గర్భాశయాన్ని రోవలకి తోసి కుట్టు వేస్తారు. ఇందువల్ల దాంపత్య జీవితానికి ఎలాంటి ఇబ్బంది వుండదు.

'వనిత మాటల కొలువు'లో ప్రీతి మాత్రమే పాల్గొనాలి. ఈ సంచికలో ఉన్న కూపను పూర్తి చేసి కవర్లో పెట్టి 'వనిత మాటల కొలువు - 30' చందమామ బిల్డింగ్స్, మద్రాసు - 600 028 చిరునామాకు డిసెంబర్ నెలాఖరులోగా చేరేలా పంపాలి. ఆ కవర్లో మాటల కొలువు కూపను తప్ప మరేదీ ఉండకూడదు. ఒక కవర్లో ఒక్క ఎంట్రీయే ఉండాలి. గళ్ళలో వేసే అక్షరాలు కుట్రంగా, తెలిసేలా ఉండాలి. కొట్టివేతలూ దిద్దు బాట్లూ ఉండకూడదు. దీని సమాధానం, ఫలితాలూ 1978 ఫిబ్రవరి 1వ తేదీ సంచికలో ప్రచురింప బడతాయి. మా దగ్గర గల సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానం పంపినవారికి రూ. 150 లు బహుమతిగా పంపుతాము. సరైన సమాధానం పంపేవారు ఒకరికంటే ఎక్కువమంది గనుక ఉంటే, బహుమతి మొత్తం సమానంగా పంచి బడుతుంది. దీనికి సంబంధించిన ప్రతి విషయం లోనూ 'వనిత' నిర్వాహకవర్గానిదే తుది నిర్ణయం. ఈ విషయంలో ఎటువంటి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలూ జరపబడవు.

అధారాలు-అడ్డం

1. ప్రీతి కాదు - పురుషులు కూడా కనగలరు!
2. 'నిరపాయము'నకు వాడే మాట
3. అటూ ఇటూ అయిన 'గుహ'
4. నంజుకోడానికి పనికివచ్చే 'వంటకం'లో గందరగోళం వుంది.
5. ఖండింపబడినదే - చివరలో ఖండింపబడినది.
6. జ్వాల
7. వేడుకగా తిరుగుట
8. వ్యాకరణములో వినిపించే మాట
9. 'పంచమవేదము'గా కీర్తింపబడిన గ్రంథము
10. సామాన్యంగా ప్రతి కథకూ వుంటుంది.
11. సామాన్య మానవులందరూ పడేదే.

అధారాలు-నిలువు

1. శకంకుడు
5. చిరునవ్వు
7. నవతి తల్లి
8. వంకరకానిది...
9. చివర్లో ఒక అక్షరం వేస్తే - ప్రజ్ఞ!
12. వ్రాయుటకుపయోగించేది, కాదుమరైనది.
13. రాజుగారి భార్య
14. ద్వని

15. కుటీరము

16. అటూ ఇటూ అయిన బుద్ధుని గుర్తుకు తెచ్చే పద్యక్షేత్రము

17. పురుషాంతరములో వన్న అదే చిన్న మాట.

18. మార్క వంశమున కా పేరు తెచ్చిన పనిత (తిరగబడినది)

19. దేవతారాధన సమయంలో కనిపిస్తుంది. (తొలి అక్షరం రెండవ స్థానంలోకి మారింది)

20. రాత్రి

వనిత మాటల క్రాలున్న - 30 రూ 150 లు బహుమతి

1 క	12 ల		2 .	13		14	క్ష
3 లు	క	15 ను					
4 వ	ము	డి	16 య		5 ము		17
		6 సె	గ		ర		
డి				7 వి		18 క	ము
	19 క		8 స	మా	స	ము	
9 ము					ము		20
10 శ						11 అ	శ

పేరు

చిరునామా

.....

.....

'వనిత మాటల కొలువు - 30'

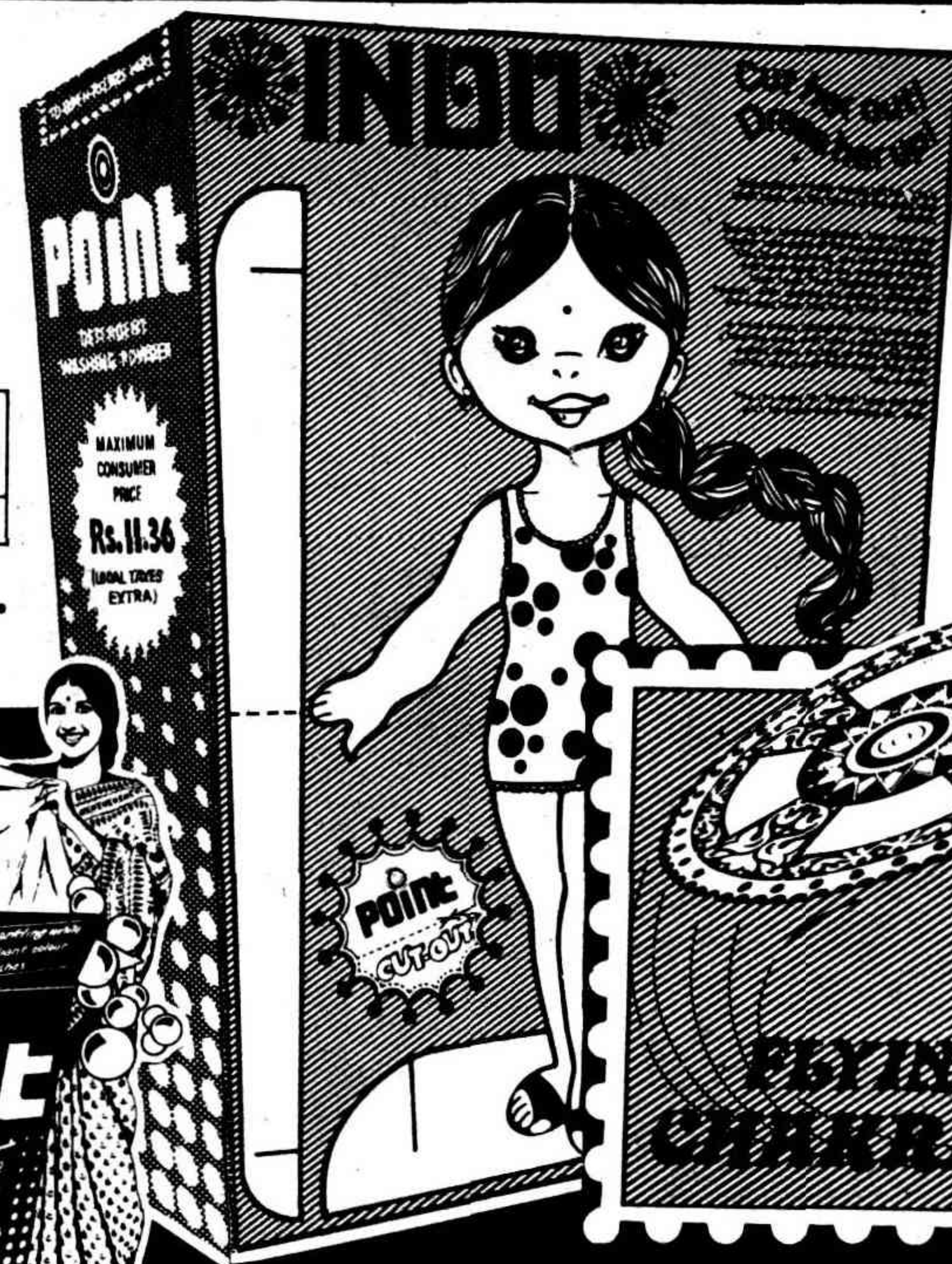

ARAVIND LABORATORIES MADRAS-600 033

వెలను పరిశీలించండి.
గుణమును పరీక్షించండి.

పాయింట్ ప్యాక్ ధరలు	1000 గ్రా. రూ. 11-36	750 గ్రా. రూ. 8-70	550 గ్రా. రూ. 6-66	200 గ్రా. రూ. 2-58
(స్థానిక పన్నులు అదనం)				

మీ అంతట మీరే తెలుసుకోండి.

ఇప్పుడు!

రెండు సరిక్రొత్త 'కట్ - బెట్'
బొమ్మలు — 1000 గ్రాం
ప్యాక్ల పై!

'ఇండు' - రంగురంగుల అలంకరణ
మృనదేశీయ వస్త్రాలతో!

ఎగిరే చక్రం - పిల్లలకు ఆనందోద్వేగం
కలిగించు సరిక్రొత్త ఆటవస్తువు!

పాయింట్
అతే నాణ్యమైన
డైటజెంట్ ఉత్తేక పౌడర్

② గవర్నమెంట్ సోప్ ఫ్యాక్టరీ, బెంగళూరు వారి నాణ్యమైన ఉత్పాదన.
మార్కెట్ చేయువారు: ③ మైసూర్ సేల్స్ ఇంటర్నేషనల్ లిమిటెడ్, బెంగళూరు

పట్టిన రాజులు

కె. శారద (గుంటూరు) పట్టిన తేదీ: 15-12-76
తల్లి పేరు: కె. జయశ్రీ

ఈ నెల 1-15 తేదీల మధ్య పట్టిన
రోజులు జరిగే బాలల ఫోటోల్లో-
ఆ రోగ్యమైన వారిని, ఐదు
ఫోటోలు ఎన్నిక చేసి, ఇక్కడ
ప్రచురిస్తున్నాము. వీరిలో ఆందరి
కంటే ఆరోగ్యంగా కనిపిస్తున్న

కె. శారదను
'ఈ పక్షపు-శిశువు'గా నిర్ణయించి,
'పట్టిన రోజు కానుక'ను పంపు
తున్నాము.

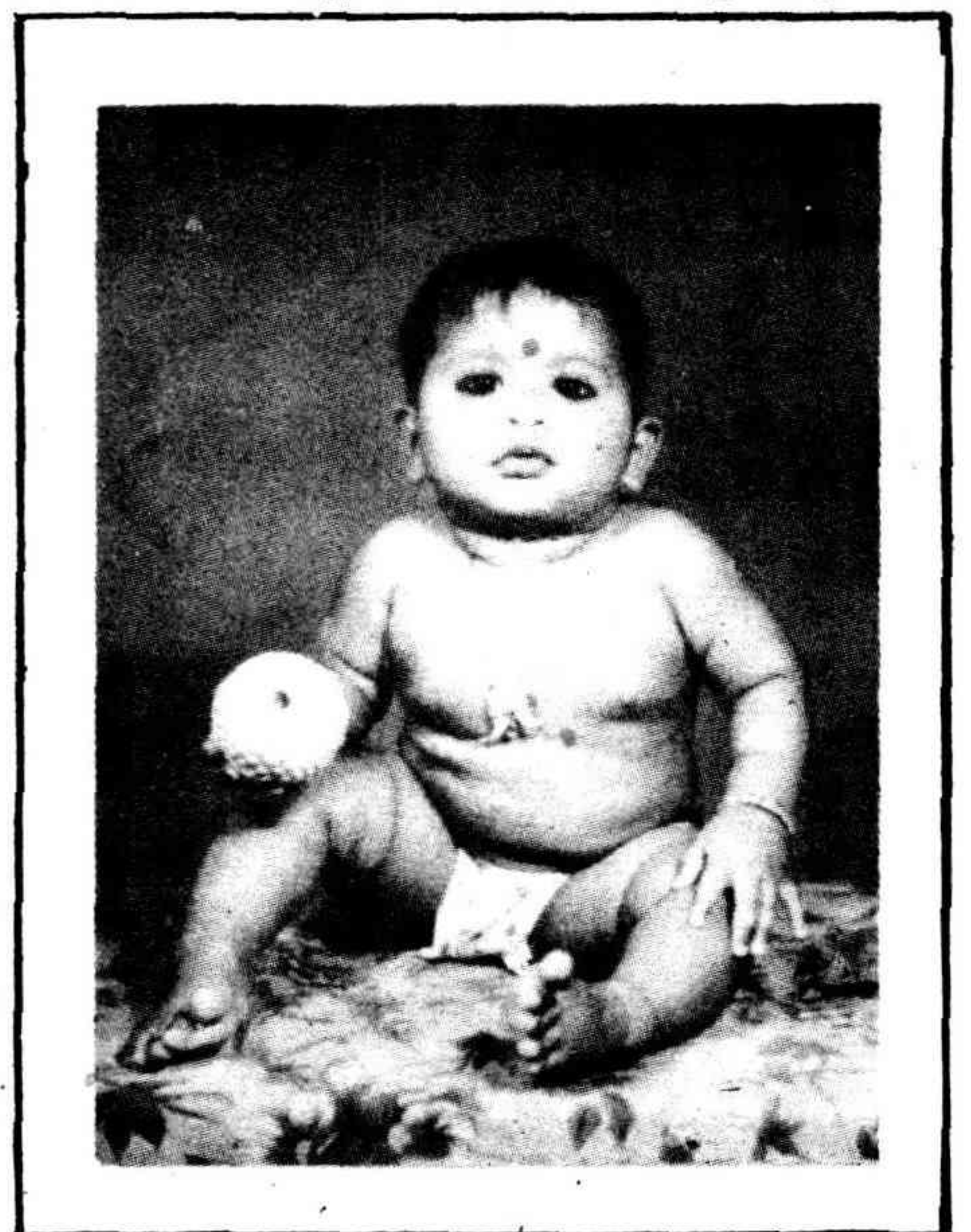
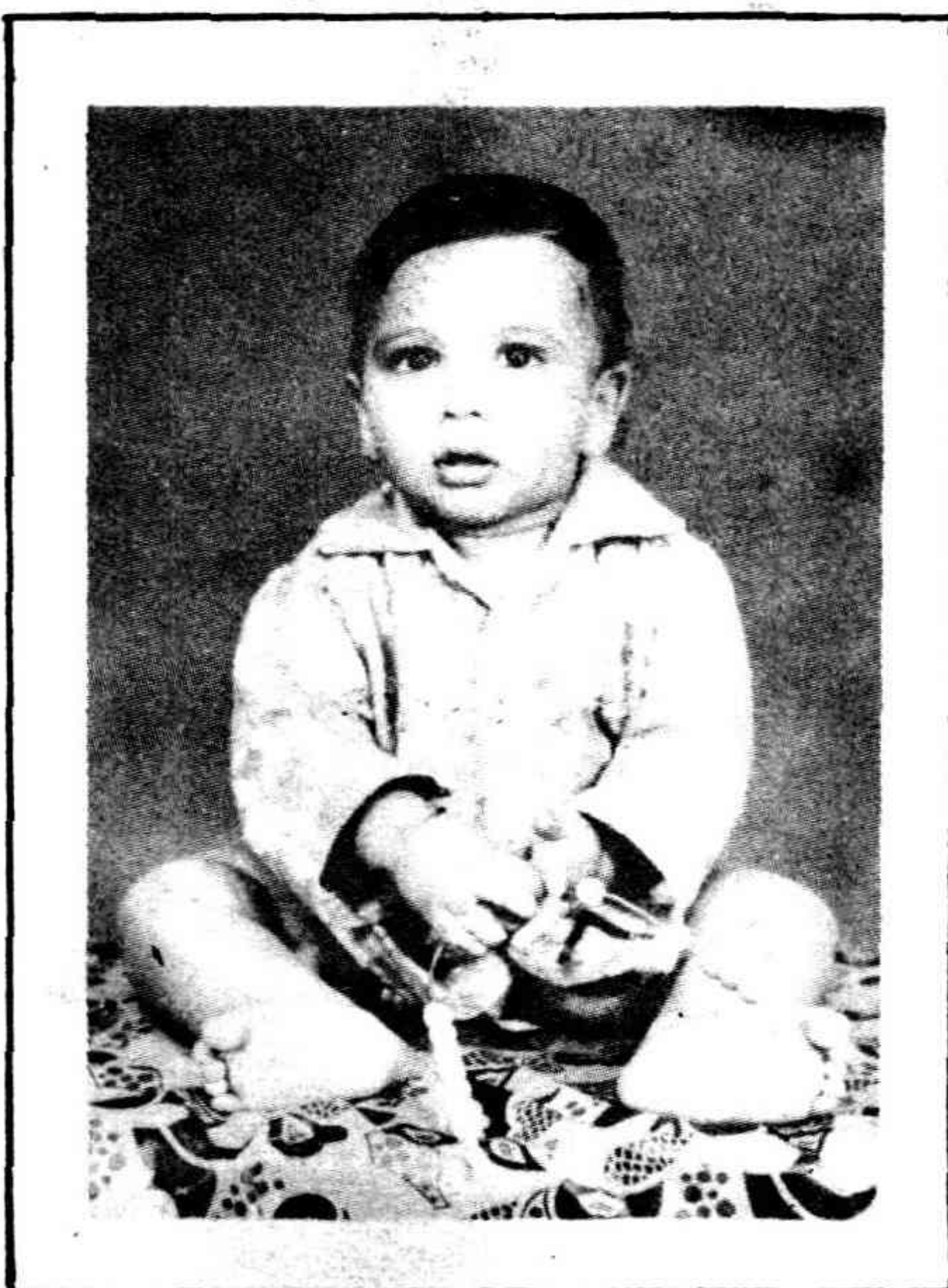
బి. షారిని (హైదరాబాద్) పట్టిన తేదీ:
12-12-76 తల్లి పేరు: బి. జయలక్ష్మి

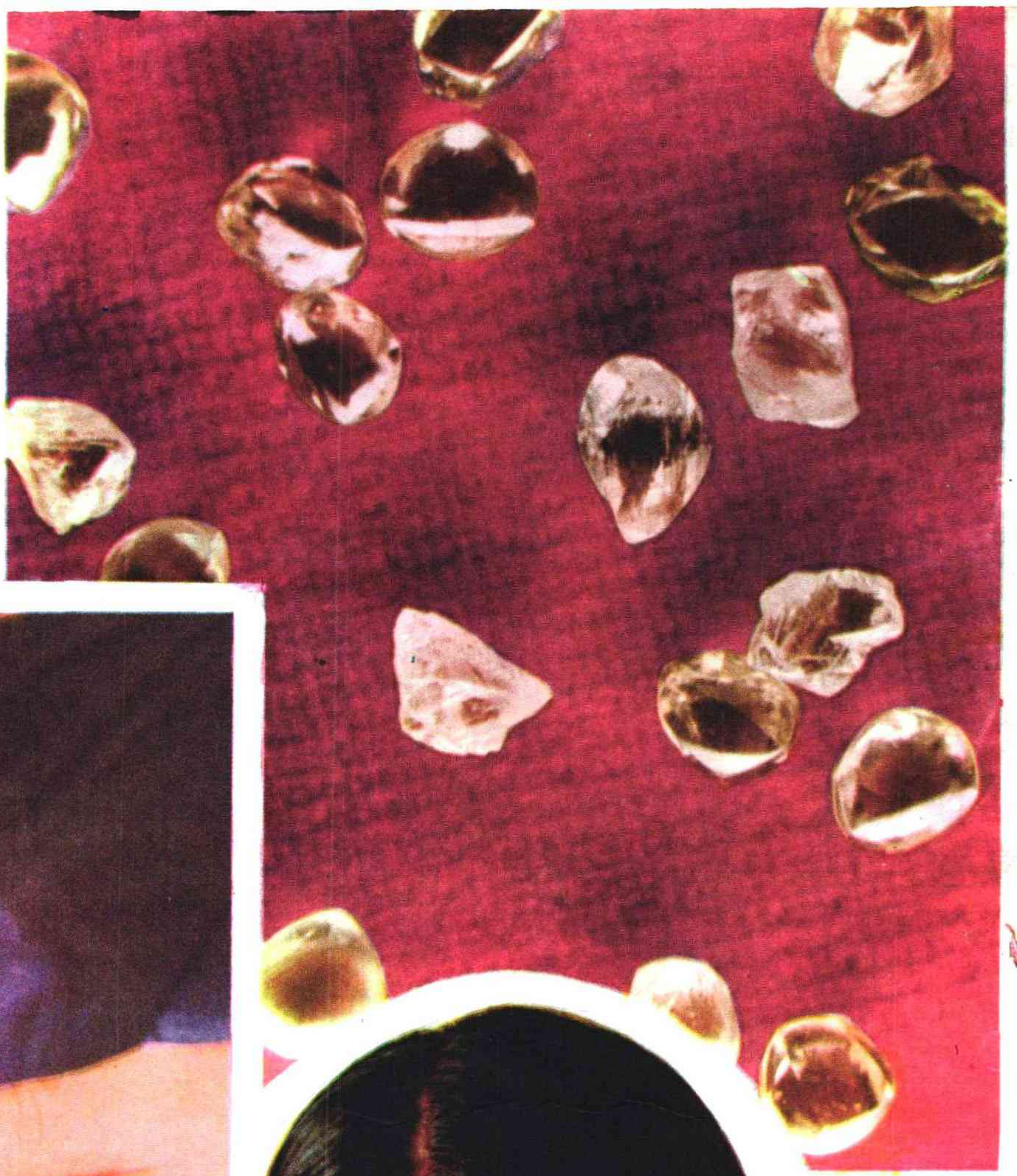
కె. శాంతివల్లి (అమృతలూరు) పట్టిన తేదీ:
4-12-76 తల్లి పేరు: కె. రాఘవరాణి

సి. సతీష్ (హైదరాబాద్) పట్టిన తేదీ: 7-12-76
తల్లి పేరు: సి. సత్యవతి

యమ్. వీరజ (జనగామ) పట్టిన తేదీ: 6-12-76
తల్లి పేరు: యమ్. పద్మలక్ష్మిహరి

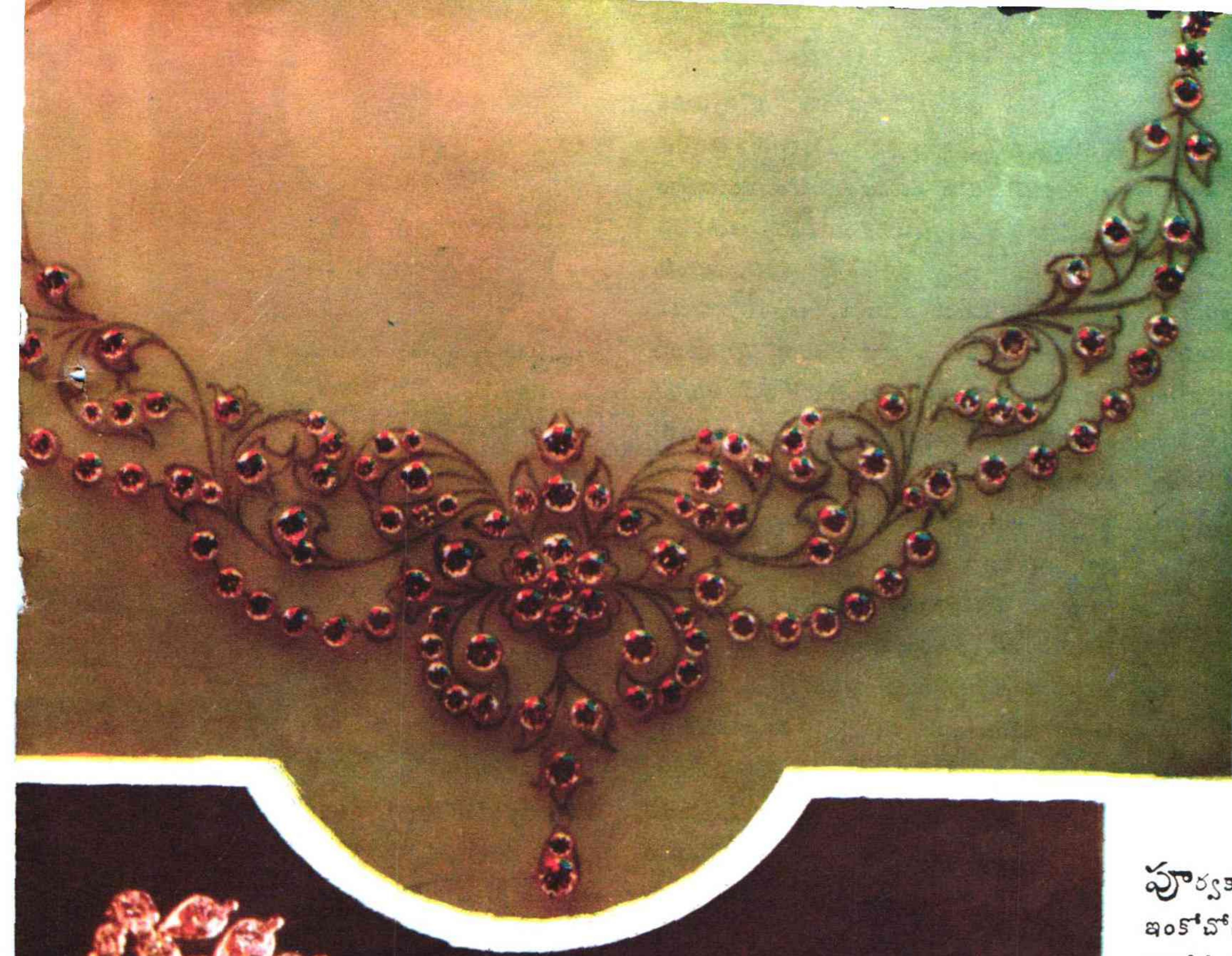

వజ్రం' అనేది భాగ్యవంతుల సొమ్ము. అది సామాన్యులకు అందుబాటులో వుండదు. అయినా, వజ్రాల గురించి, వాటి తయారీ గురించి విశేషాల గురించి తెలుసుకోవడంలో తప్పలేదు. ఏది సినలైన వజ్రం? దానికంత విలువ ఎందుకొచ్చింది? దాన్ని ఎలా కోస్తారు? — మొదలైన ఉత్సాహకరమైన విషయాలను ఈ వ్యాసంలో చదవగలరు.

వజ్రాలు -
విశేషాలు

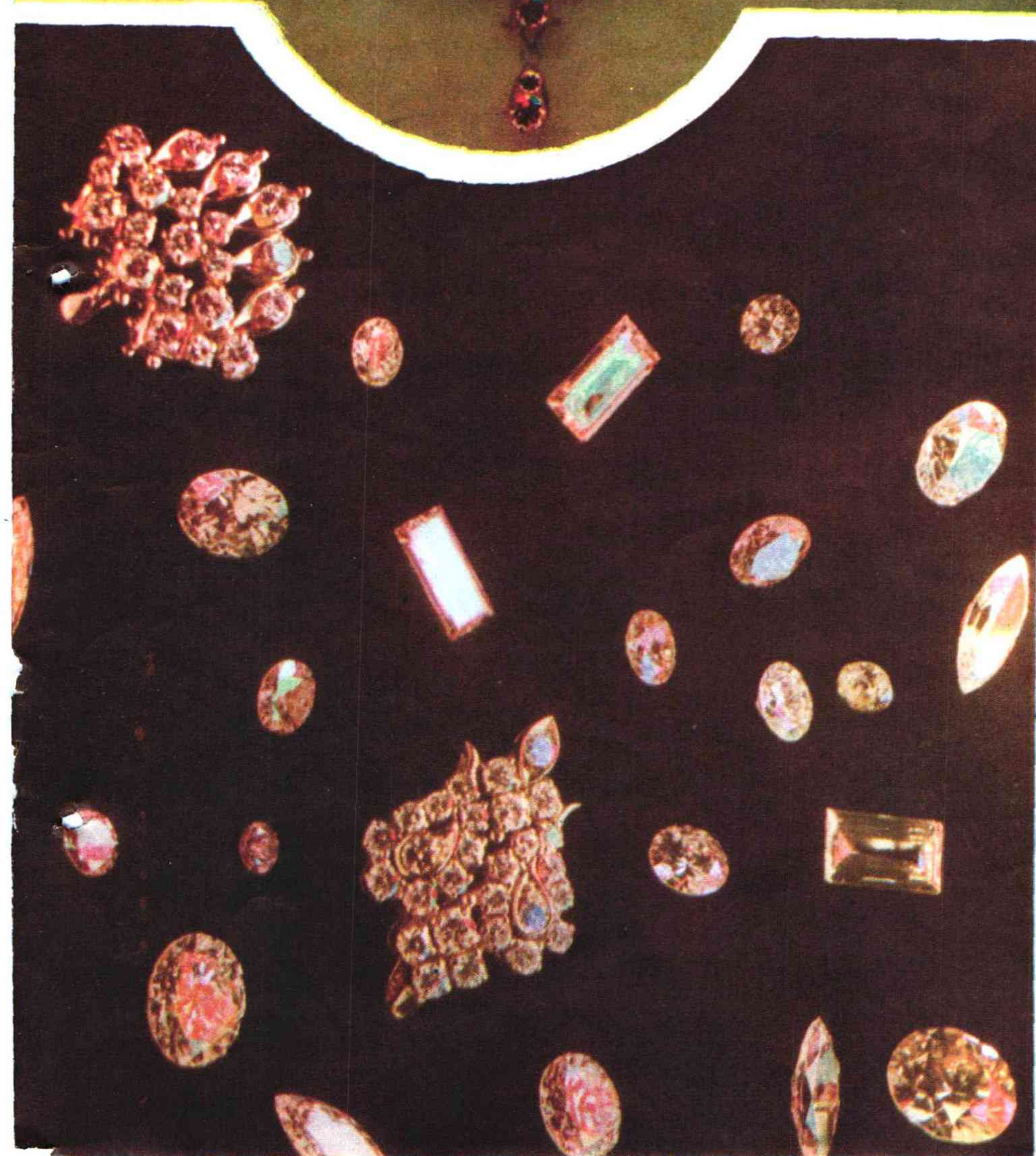

ఫోటోలు, వ్యాసం :

'సిగ్నేచర్' పత్రిక సౌజన్యం

వర్ణచిత్రాలు :

బాపాలాల్ కంపెనీ (మద్రాసు)
సౌజన్యం

పూర్వకాలంలో వజ్రాలను ఒకచోట నుంచి ఇంకోచోటికి తీసుకెళ్లే, అవి 'తాయెత్తు'లుగా పనిచేసేవట! వాటికి అలాంటి మహిమలున్నాయని, చాలామంది వజ్రాలను తమతో తీసుకెళ్ళేవారట! అయితే, ఇవాళ బిల్లు వగైరాలు లేకుండా అలా - వజ్రాలను ఒక చోట నుంచి, ఇంకో చోటుకు తీసుకెళ్ళడం - నేరం!

వజ్రానికి ప్రపంచంలో ఎక్కడికి వెళ్ళినా దాని విలువ దానిదే. ఉన్న డబ్బుతో బంగారం కొనుక్కుని దాచుకుంటే, అవసరం వచ్చినప్పుడు ఆ బంగారం 'డబ్బు' తీసుకొస్తుంది. అలాగే, వజ్రాలూ. అంచేతనే, చాలామంది వజ్రాలను కూడా, బంగారంలాగే కొనుక్కుని, దాచుకునేవారు.

మన దేశంలో 'వజ్ర చరిత్ర' 600-800 (బి. సి) సంవత్సరాల మధ్య ఆరంభమైనట్లు తెలుస్తుంది. వజ్రం ఆపురూపమైన ఒక రకం రాయి. బంగారం లభించినట్టే - గనుల ద్వారా లభిస్తుంది. అంత ఆపురూపమైంది కాబట్టే, దానికా విలువ! అందుకే దాన్ని 'క్వీన్ ఆఫ్ స్టోన్స్' అన్నారు.

వజ్రాలు పొదిగిన నగలు వేసుకోడం 'విలువ దాచుకోడం' అయినా, అవి సౌందర్యాన్ని ఇనుమడిస్తాయి. ధరించిన వ్యక్తికి ఒక 'ఘనత'ను తీసుకొస్తాయి.

అయితే వజ్రాలను దాచుకోడంలో కొన్ని

చిక్కులు కూడా వున్నాయని కొందరంటారు. కాలం గడిచేకొద్దీ వజ్రానికి వున్న 'కాంతి' తగ్గుతుంది. అప్పట్లో దాన్ని కోసిన విధానం రాను రాను పాతవిధానంగా కనిపించడంతో విలువ తగ్గుతుంది. అయితే, దాన్ని మళ్ళీ కోయించడంలో, నైజ్ కాస్త తగ్గినా, తిరిగి దానికి 'కాంతి' వస్తుంది. దాంతో విలువ కూడా పెరగడానికి అవకాశం వుంది! "కాని ఒక్కసారిగా దాని విలువంతా పడిపోతే, దాచుకున్న వజ్రాలన్నీ ఏం కావాలి?" అని కొందరు కంగారుపడుతూ వుంటారు. అయితే వజ్రానికి వున్న విలువ వజ్రానికి వుంది! కాబట్టి—“మార్కెట్ పడిపోడం

రులు తాము అమ్మిన వజ్రాలను, కొన్నవారికి అవసరం వస్తే—తామే తిరిగి కొంటారు. అంచేత అలాంటి చోట్లలో కొనడమే జేమదాయకం! వజ్రం విలువ దాని కోత, ప్రకాశం మీద ఆధారపడి వున్నా, బంగారాన్ని తూచినట్టే తూచి, బరువు చూసి కూడా విలువ కడతారు. అయితే, విలువ కట్టడానికి ముందు — సాధారణంగా చూడవలసి నవి — దాని స్వచ్ఛత, రంగు, కారట్ బరువు, కోత. రెండు వజ్రపురాళ్ళు మన కంటికి ఒకలాగే కనిపించవచ్చు గాని, నిపుణులు వాటిని చూసి నప్పుడు మాత్రం అందులో ఒకదానికి విలువ ఎక్కువని కూడా తేల్చి చెప్పవచ్చు! మామూలుగా నీలం — తెలుపురంగు కలిసివున్న వజ్రాలనే అందరూ ఎన్నుకుంటూ వుంటారు. వీటిల్లో పసుపు పచ్చ, ఊదా, ఎరుపు, ఆకుపచ్చ — రంగులు కూడా వుంటాయి. వజ్రాన్ని చూడాలనుకున్నప్పుడు ఆ రాయిని తెల్లగా వుండే గుడ్డ ముందో, కాగితం ముందో పెట్టి — ఉత్తరం వేపునుంచి పచ్చే వెలుతుర్లో చూస్తారు. అలా చూసినప్పుడు దాని నాణ్యం తెలుస్తుంది. ఇంకా ఏదైనా అనుమానం వుంటే, భూతద్దం పెట్టి చూస్తారు. దోషం ఏమీలేదని సామాన్యులకు అనిపించినా, నిపుణులకు మాత్రం దోషాలు కనిపించవచ్చు!

సరిగ్గా 'కోత' కొయ్యబడిన వజ్రం అయితే—దాని లోపల్నుంచే 'ప్రకాశం' కనిపిస్తుంది. కాంతి—వజ్రం లోపలే ప్రతిఫలించినప్పుడు, అది చాలా ప్రకాశవంతంగా కనిపిస్తుంది. 'కోత'

సరిగ్గా లేకపోతే కాంతి ప్రతిఫలించదు. వజ్రాల గురించి బాగా తెలిసినవారైతే మాత్రం, మామూలుగా చేతిలో ఎదురుగా పెట్టుకుని చూసి, నాణ్యత తేల్చేస్తారు.

“నాణ్యమైన వజ్రాలను ఎన్నుకోడంలో దక్షిణ భారతీయులు, గుజరాతీ వారూ, పార్సీ వారూ సమర్థులు” అంటాడు — ఒక ప్రసిద్ధ బొంబాయి నగల వ్యాపారి.

మంచి వజ్రాలన్నవి — దక్షిణ ఆఫ్రికా, రష్యా, బ్రెజిల్, గయానా, వెనిజులా దేశాలవేనంటారు.

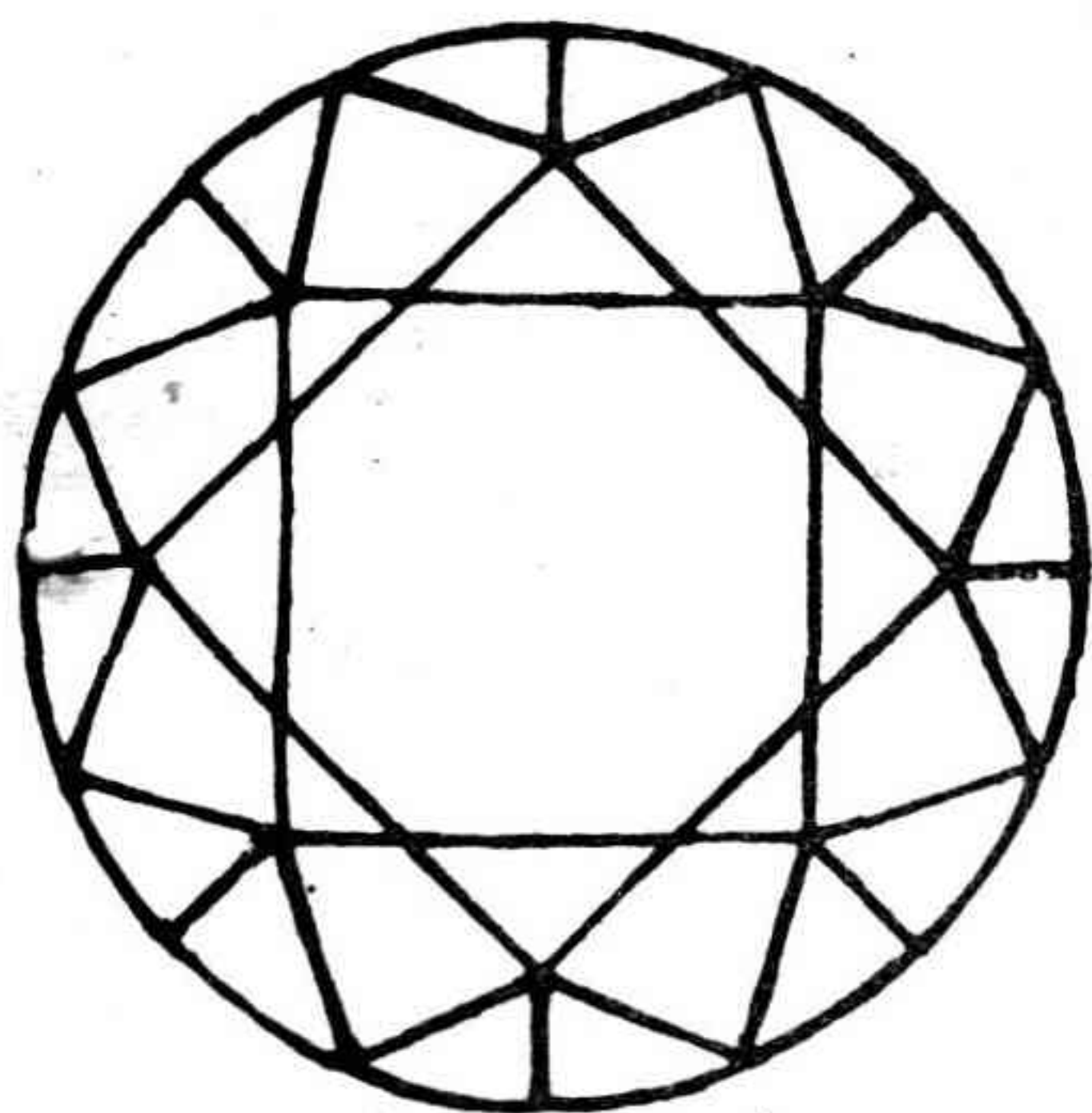
అన్నది జరగదు. కొన్నవాళ్ళూ, అమ్మినవాళ్ళూ కలిసి దాని మీద 'మోజు'ను అలాగే వుంచుతారు, దాంతో దానిస్థాయి అలాగే వుంటుంది." అని కొందరంటారు.

అయితే, వజ్రాలు కొనాలనుకున్నవారు—మామూలుగా బజారుకెళ్ళి ఏవో వస్తువులు కొన్నట్టుగా కాదు. ఆ విషయంలో నైపుణ్యం వున్న వాళ్ళే తప్ప, సామాన్యులు దాని 'నాణ్యం' కనిపెట్టలేరు. వజ్రానికి దాని విలువ “ఇంత” అని ఎప్పుడూ లేదు. ఆ విలువ—అమ్మేవారి, కొనుక్కునే వారి 'మోజు'ను బట్టే వుంటుంది. వజ్రంలాగే ప్రకాశించే రెండు రాళ్ళు—ఒక్కచోటే పెడితే, ఏది అసలు వజ్రం? ఏది కాదు?—అని తెలుసుకోడం కష్టం. అయితే, నమ్మకస్తులైన వ్యాపారుల దగ్గర కొంటే, వాళ్ళ సహాయం బాగా లభిస్తుంది. పైగా, అలాంటి పెద్ద వ్యాపా

వజ్రాల సంస్థలన్నీ తొలిదశలో వుండే వజ్రపు రాళ్ళను 'డైమండ్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ లండన్' అనే సంస్థ ద్వారా అమ్ముతారు. మనదేశం కూడా అక్కడ నుంచే ఆ రాళ్ళను దిగుమతి చేసుకుంటుంది. మన దేశంలో గుజరాత్, మహారాష్ట్ర, కేరళ రాష్ట్రాల్లో వజ్రాలను కోసి, ప్రకాశవంతం చేసే ఫ్యాక్టరీలు వున్నాయి. వాటికి అక్కడే ఆకారాల 'కోత'లు జరుగుతాయి; 'వన్నె'లు పెట్టబడతాయి. గత సంవత్సరం మనదేశం 260 కోట్ల రూపాయల విలువగల వజ్రాలను ఎగుమతి చేసింది.

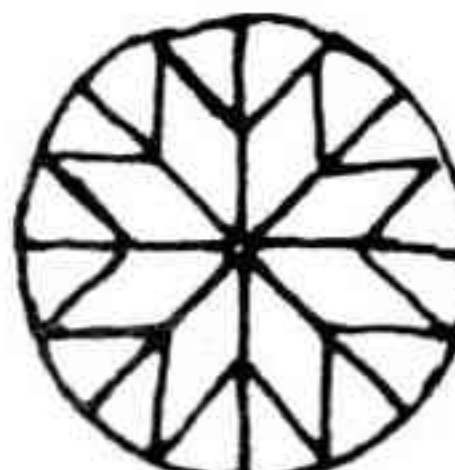
వజ్రం గట్టిది. మామూలుగా కొయ్యబడదు. 'వజ్రాన్ని వజ్రంతోనే కొయ్యాలి' అని మన పూర్వీకులే కనిపెట్టారు. ఇవాళ, మనదేశంలో 'డైమండ్ కటింగ్' పరిశ్రమ బాగా పెరిగింది. ఈ 'కట్'ను మన దేశంలోని యువకులు ఆరు నెలల్లో నేర్చుకుంటే-యూరప్ లో మూడు సంవత్సరాలు నేర్చుకోవాలిట! గుజరాత్ లో 'డైమండ్ కటింగ్' ఒక కుటీర పరిశ్రమ. ఒక

వైభాగం

పక్కభాగం

కిందిభాగం

కుటుంబంలో వుండే ఆదా మగా అందరూ ఆ వృత్తిని అభ్యసించి, అందులో కృషిచేసి, రాణిస్తున్నారు.

'డైమండ్ కటింగ్'కు రెక్క ప్రకారం, కొలతలు చాలా కచ్చితంగా వుండాలి. అలా చెయ్యడానికి ఎంతో ఓర్పు కావాలి. నిజానికి, అది ఎంతో శ్రమతో కూడిన కార్యం. ఏ ఆకారమూ లేని ఆ రాయిని - ముందు ఎంతో శ్రద్ధగా పరిశీలిస్తారు. దాన్ని ఎలా కొయ్యారో చూసుకుని, సరిగ్గా 'మార్క్' చేసుకుంటారు. రాయి పెద్ద నైజులో వుంటే, అందులోంచి ఎన్ని చిన్నరాళ్ళు తీయవచ్చునో చూసి, ఆ ప్రకారంగా 'మార్క్' చేసుకుని చిన్నవిగా విడగొడతారు. మన దేశంలో శుక్రవారాలనాడు మాత్రం వజ్రాలను కొయ్యారు.

వజ్రాలు చాలాకాలం ప్రకాశవంతంగా వుంటాయన్న మాట నిజమే అయినా, నిర్లక్ష్యం వల్ల, అజాగ్రత్తవల్ల, మురికివల్ల - వాటి ప్రకాశకాలం తగ్గవచ్చు. అంచేత, వజ్రాల నగలు గలవారు-ఎంచెయ్యాలి? ఏం చెయ్యకూడదు? అన్నది తెలుసుకోవాలి.

* చేతులు, మొహం కడుక్కుంటున్నప్పుడు, బట్టలు ఉతికితప్పదు, సౌందర్య సాధనాలు వాడేటప్పుడు, నబ్బు మరగ వట్టిం చేటప్పడు - చేతికి వజ్రపు ఉంగరం వుంటే - దాన్ని తీసెయ్యడం మంచిది.

* గట్టిగావుండే చోటులో వజ్రం గల చేతితోగాని, వేలుతోగాని, కొట్టకూడదు. (అంతమాత్రాన అది పగులుందనీ, విరుగుతుందనీ కాదు. అయినా, అదొక జాగ్రత్త.)

* వజ్రాలనూ, వజ్రాల నగల్నీ ఒకే చోట కుప్పగా పోసి వుంచకూడదు. వజ్రం ఎంత గట్టిదయినా, ఒకదాన్నొకటి రాచుకోవడంవల్ల

చిన్నచిన్న గీట్లు వడదానికి అవకాశం వుంది: అంచేత, వాటిని విడివిడిగా టిస్సు కాయితాల్లో కట్టివుంచాలి.

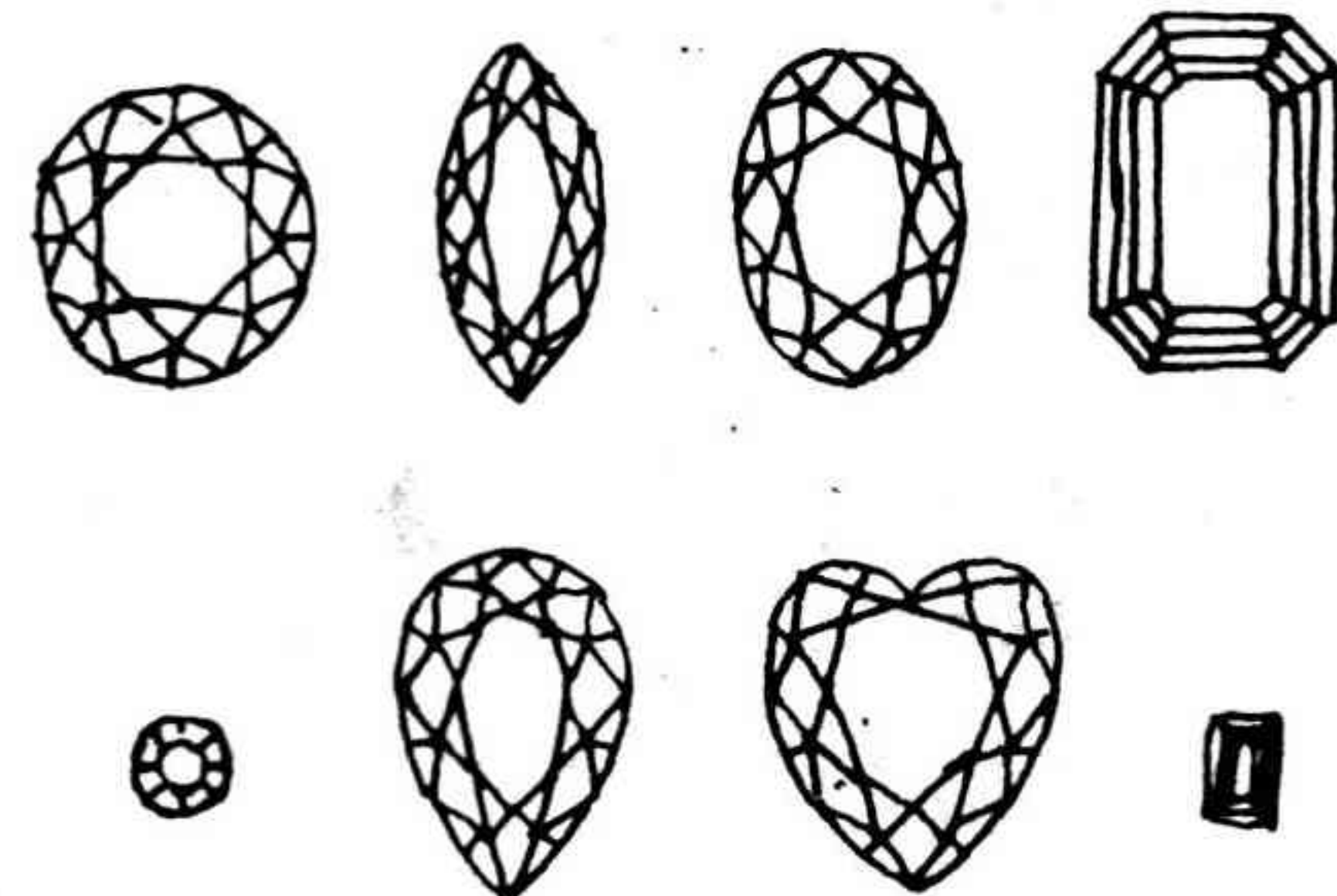
* వజ్రాలు ప్రకాశవంతంగా కనిపించడానికి - అప్పుడప్పుడు, వాటికి చిన్న 'వాష్' ఇవ్వాలి. ఒక టేబుల్ స్పూనును అమెనియాతో కాసిన్ని 'సోప్ బిప్స్' కలిపి - పెద్ద టంబల్లో వెచ్చని నీరుపోసి కలియబెట్టి అందులో వజ్రపు నగలను వేసి, మెత్తని బ్రష్ తో కాస్తేపు నెమ్మదిగా రుద్ది, వెచ్చని నీటితో కడిగేయాలి. ఆ తర్వాత 'నర్జికల్ స్పిరిట్' వుంటే, అందులో ముంచి, తీసేస్తే - అంటుకున్న నబ్బు మరక లాంటిదేదైనా వుంటే పోతుంది.

* సంవత్సరానికిసారి, వజ్రాల వ్యాపారస్తుల దగ్గరికి తీసుకెళ్ళి చూపిస్తూవుంటే, వాటిని చూసి, ప్రకాశవంతం కావడానికి తగిన సలహాలు ఇస్తూవుంటారు.

* వజ్రాలు వుండేవాళ్ళు - వాటిని భీమా చేయించడం కూడా అవసరమే.

శుక్రవారం శుక్ర గ్రహానికి చెందిన రోజు. కాబట్టి, ఆరోజున వజ్రాన్ని కొయ్యడం, అశుభం అని నమ్మిక.

ఐతే, వజ్రపు రాయిని ముక్కలు చెయ్యవలసిన అవసరం సాధారణంగా ఏర్పడదు. బాగా గరుగ్గా వుండే ఆ రాయిని, వజ్రపు పొడి - పైన గల ఒక

వజ్రాల కొన్ని ముఖ్యమైన ఆకారాలు, 'కోత'లు.

'బ్లేడ్'తో నున్నగా చేస్తారు. ఈ బ్లేడ్ గల చక్రం-చాలా వేగంతో తిరిగినప్పుడు, ఆ రాయి నున్నగా మారుతుంది. తర్వాత దాన్ని 'రేట్'లో పెట్టి దానికి ఆకారం వచ్చేలా చేస్తారు. అప్పుడే దానికి భాగాలు భాగాలుగా 'ప్రక్క'లు (ఫేసెట్స్)

ఏర్పాటు చేస్తారు. ఇవన్నీ సరైన కోణాల్లో కచ్చితంగా ఉండేలా - రెక్కలు వేసుకునే- ఆకారాన్ని కల్పిస్తారు. ఆకారం పూర్తయిన వజ్రానికి 58 'ఫేసెట్స్' వుంటాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు ఇవి ఇంకా ఎక్కువగానూ, తక్కువగానూ కూడా వుండొచ్చు.

ఆస్తియా దేశానికి చెందిన 'మాక్స్ మిలన్' అనే ఆశను, 'మేరీ' అనే ఆమెను పెళ్ళాడగోరి, వజ్రపుటుంగరాన్ని పెళ్ళిచూపుల వేళలో బహూకరించాడుట. ఇది 1477లో జరిగిందనీ, వజ్రపుటుంగరాన్ని అలా శుభసూచకంగా వాడడం అన్నది తెలియడం, అదే తొలిసారిని, అప్పట్నుంచీ వజ్రపు నగలకు ప్రాముఖ్యత ఏర్పడిందనీ అంటారు. వజ్రం పొదగబడిన నగను కానుకగా ఇవ్వడమో, పుచ్చుకోడమో చెయ్యడంలో ఆనందం మాత్రమే కాకుండా, విజయం, విశ్వాసం, శాశ్వతత్వం - ఇవన్నీ వుంటాయన్న నమ్మకం అప్పట్లోనే ప్రబలింది. □

['వజ్రాలరాణి'గా పేరుపొందిన 'కోహినుర్ వజ్రం' కథ వచ్చే సంచికలో చదవండి]

తొరిక వెళ్ళల్లా-

బివి చేర్చి చూడండి!

సింపుల్ ఫ్రాక్

చాలా రోజుల క్రిందటి మాట. చేతినిండా పని లేకపోతే నా మనసొప్పదు. ఆవేళ పనేమీ లేక పోయింది! పనికోసం వెతుకులాడుతున్నాను. సొరుగులు, అలమరలన్నీ వెతకాను - ఏదైనా

సగం చేసిన పనులేవైనా కనిపిస్తాయేమోనని. ఏమీ లేవు కాని. ఒక మీటర్ సాదా గుడ్డ ముక్క మాత్రం కనిపించింది. దాంతో ఏంచేయాలో ఆలోచిస్తూకూడున్నా. ఫ్రాక్ కుట్టటానికి అముక్క సరిపోదు. ఫిర్స్ లేకుండా కుడితే బాగుంటుందా?

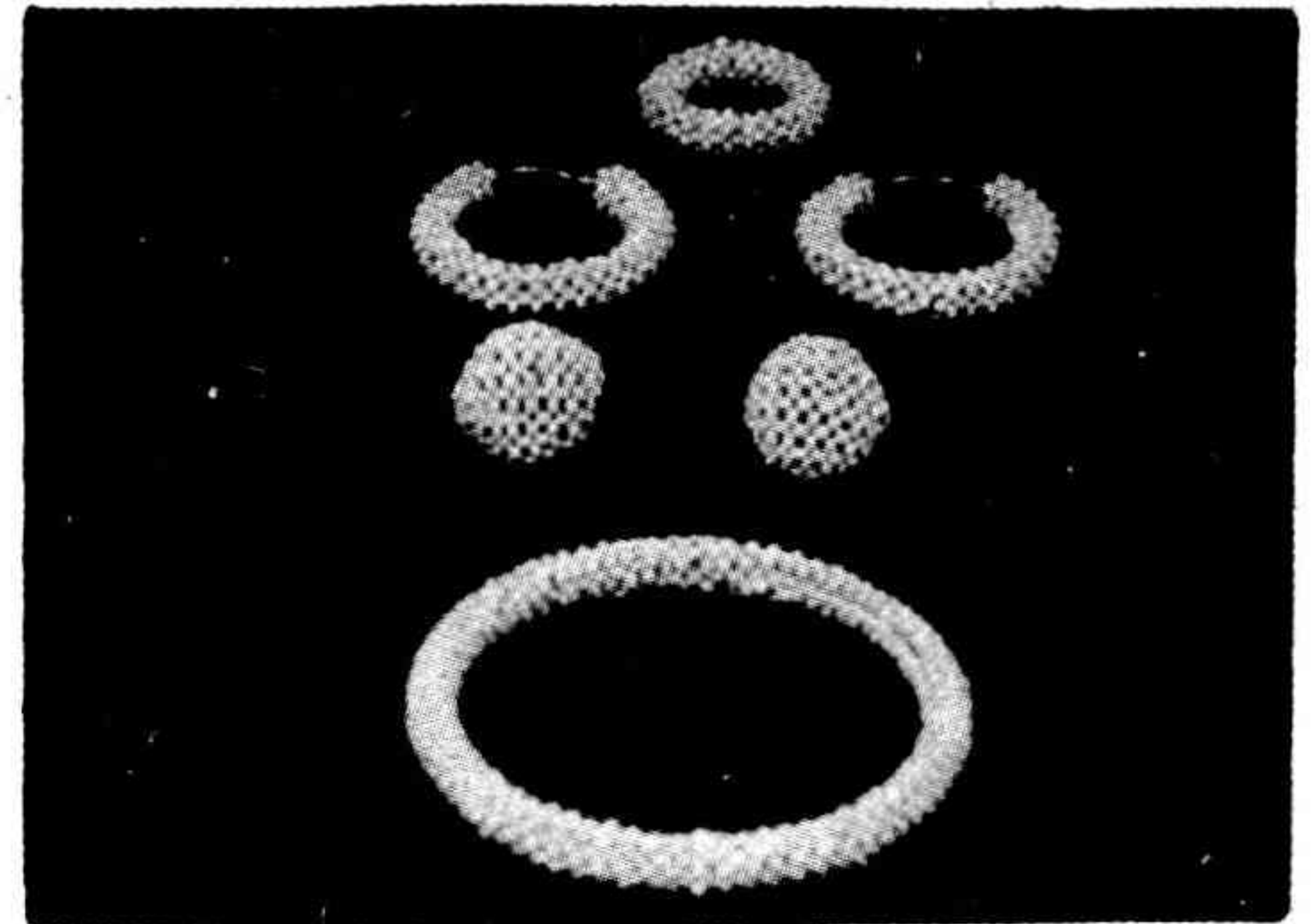
'బివి రోమన్' సామెత గుర్తుకొచ్చింది. మేము అప్పుడు ఖరగ్ పూర్ లో వున్నాం. చాలామంది పిల్లలు మిని ఫ్రాక్స్ వేసుకొంటారు. సరే ఈ పేరికతో కనువిందుగా వుండేలా ఫ్రాక్ కుత్తామనుకొని ఓ పది నిముషాలు ఆలోచించి పోటోలోని ఫ్రాక్ కుట్టాను. మా పిల్లలకు ఫ్రాక్ వేసుకొనే వయసు దాటిపోయినా ఆ ఫ్రాక్ చెక్కు చెదరక వుండడంవల్ల దానిని జాగ్రత్తగా అలమారులో దాచాను.

అప్లిక్ వర్క్ చేసి, పైపింగ్ కుడితే ఏ ఫ్రాక్ కు అయినా అందం వస్తుంది. పెద్ద డిజైన్ ఒకటి అప్లిక్ చేస్తే నిండుగా కూడ వుంటుంది. రంగు రంగు గుడ్డలయినా వాడవచ్చు. ఒకే రంగు ముక్క అయినా వాడవచ్చు. డిజైనునుబట్టి వుంటుంది. అకుపచ్చ ఫ్రాక్ కు నేను తెల్ల గుడ్డ అప్లిక్ కు, పైపింగ్ కు వాడాను. ముందు తెల్ల గుడ్డలో డిజైన్ వేసుకొని రోపల గీతలన్ని కుట్టుకొని, డిజైన్ చుట్టూ జాగ్రత్తగా కత్తిరించు కోవారి. దీనిని ఫ్రాక్ కుపెట్టి చిన్నగా టాక్ చేయాలి. తర్వాత నైస్ గా కాజా కుట్టు కుద్దే నీట్ గా వుంటుంది. పైపింగ్ కు క్రాస్ పీస్ అయితేనే బాగుంటుంది. లేకపోతే షేప్ చెడి పోతుంది. మెడకు, చేతులకు, ఫ్రాక్ క్రింది భాగానికి పైపింగ్ వుండాలి. ఈ రకం ఫ్రాక్ వేసుకొనే పిల్లలు స్మార్ట్ గా వుండాలి - అప్పుడే ఫ్రాక్ కు అందం.

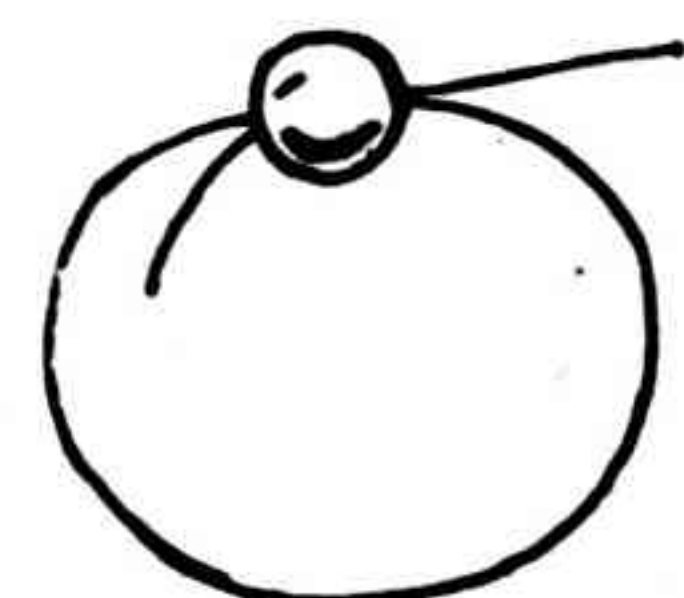
పూసల ఆభరణాలు

రకరకాల పూసలతో నేను చెప్పే విధానం బట్టి వివిధ రంగుల్లో తయారు చేసుకొంటే చీరకు మ్యాచ్ అయ్యేలా వేసుకోవచ్చును. గజాలయితే, కావలసిన నైజుకన్న రెండురెట్లు పెద్ద

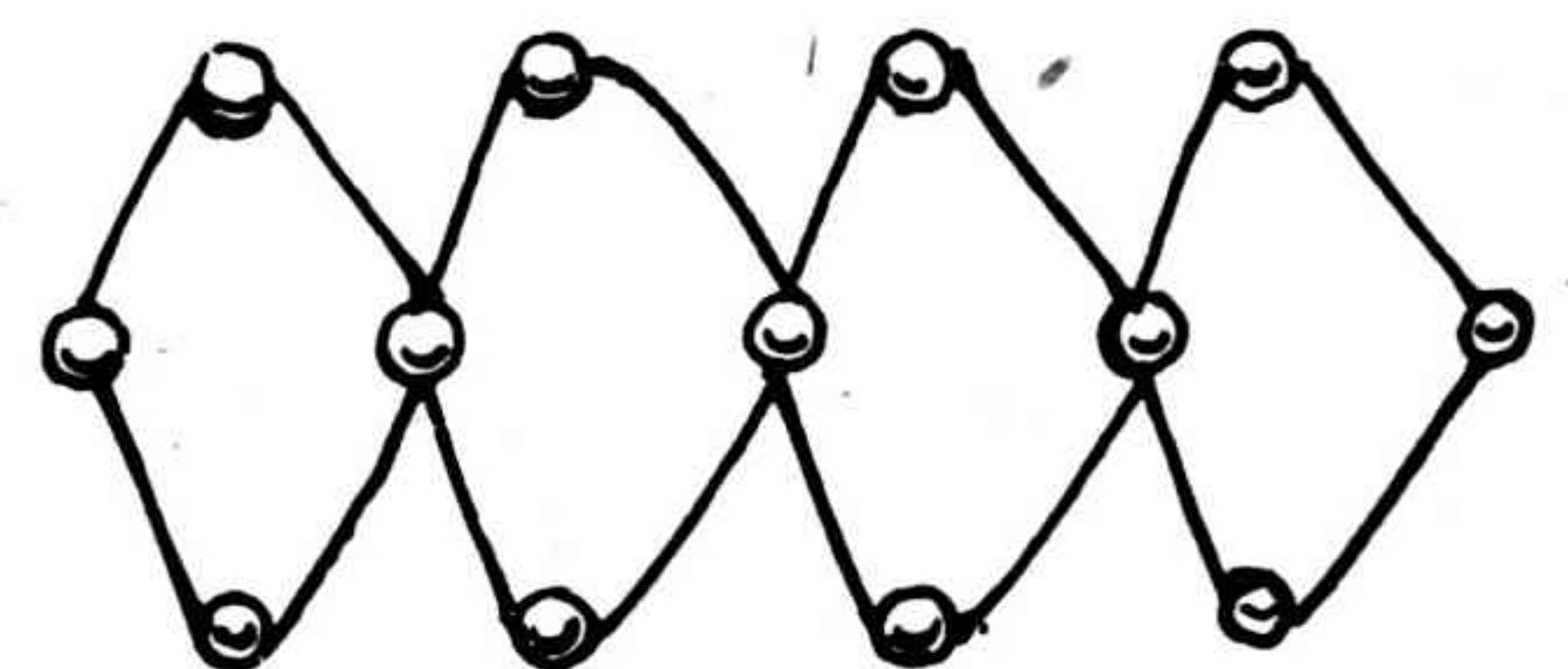
నైజువి తీసుకోవాలి. చెవి రింగు కూడా అలానే తీసుకోవాలి. చైన్, వుంగరానికి మొలత్రాడు పెట్టి అల్లాలి. మెరుపు వున్న పూసలు, వయరులో వెళ్ళేలా ఉండాలి. అతి సన్నటి వయరు కావాలి. అవి దొరకకపోతే మామూలు వయర్ బ్యాగ్ అల్లే వయర్ లోని ఒక పొర అయినా బాగుంటుంది. సుమారు ఆరు అడుగుల పొడవు వయరు ముందు తీసుకోవాలి. తర్వాత వేరే వయర్ జాయిన్ చేయాలి. వయర్ కొసన

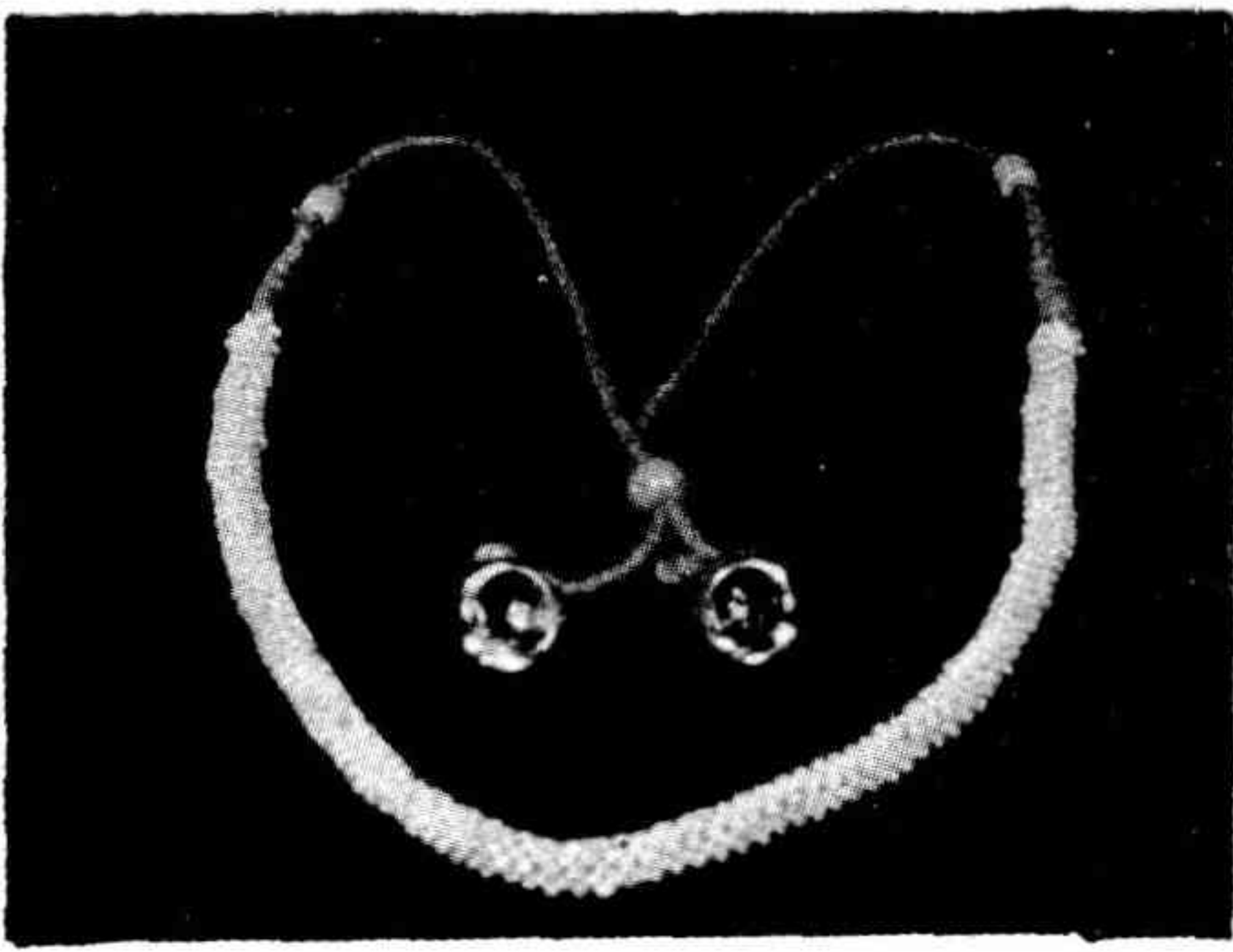
మాడు ముక్కు గట్టిగవేసి దానిని కట్ చేయాలి. తర్వాత ఇంకొక వయర్ ను తీసుకొని పూస గుండా పోనిచ్చి మధ్య ఒక ముడివేసి అల్లు కోవాలి. పోటోలో వున్నవి చేయటానికి 30 గ్రాముల పూసలు కావాలి.

అల్లే విధానం:- మొదట వయరుకు నాలుగు పూసలు ఎక్కించుకోవాలి. వీటిని వయర్ మధ్యకు

తేవాలి. రెండు చేతులలో వయర్ల కొసలను వుంచుకొని, ఒక పూసను కుడివైపునుండి తీసు కొచ్చి ఎడమవైపు వయరులోకి దూర్చి, అంటే అపోజిట్ గ దూర్చి. పూస రెండు వయర్లలో వున్నప్పుడు రెండు కొసలనూ లాగితే ముడిలాగా వస్తుంది. దీనిని ఇక మీద అపోజిట్ గ లాగాలని సూచిస్తాను.

పూసరెప్పుడూ కుడిచేతివైపే ఎక్కించుకోవాలి. మొదట నాలుగు పూసలు ఎక్కించుకొని, ఒకటి ఆపోజిట్గా లాగాలి. ఇప్పుడు 3 పూసలు ఎక్కించి, ఒకటి ఎడమవైపు పయరులోకి పోనివ్వాలి. ఇంకొకటి ఆపోజిట్గా లాగాలి. ఇలాగ ఇంకో రెండు మార్లు చేయాలి. అప్పుడు నాలుగు దైమండ్స్ వస్తాయి.

పై విధంగా ఈ దైమండ్స్ను వుంచుకొని గాజు దీనిపైన పెట్టి, ఎడమ వయరుకు ఒక పూస ఎక్కించి, వయరును పైనున్న పూసలో నుండి నిలువుగా తీయాలి. కుడి వయరుకు మరొక

వినతి

ఆంధ్రదేశంలోని కొన్ని జిల్లాలు ఈ మధ్య అకస్మాత్తుగా పెను తుఫానుకు బలయి ఎంతగానో నష్టపడ్డాయి. వేలాది ప్రజలు ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్నారు. ఇళ్లు, పంటలూ ధ్వంసమైపోయాయి. ఎన్నో సోదర కుటుంబాలు నిలవ నీడ లేక అల్లాడి పోతున్నాయి. పలువిధాల నష్టపోయిన సాటిమానవులకు, సహాయ పడవలసిన విధి, కర్తవ్యం మనందరిమీదా వున్నది. ప్రతివారూ ఈ 'సహాయం' తమ తక్షణ కర్తవ్యంగా భావించి - తమ శక్త్యానుసారం 'ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి నిధి'కి విరాళంగా పంపి, సాటి ప్రజలను అదుకోవలసిందిగా 'వనతి' అభ్యర్థిస్తున్నది.

పూస ఎక్కించి ఆపోజిట్గా లాగాలి. ఒక రౌండ్ పూర్తయింది.

ఇక రెండవ రౌండ్ మొదలెట్టాలి. వయరుకు

3 పూసలు ఎక్కించి, ఒకటి ఆపోజిట్గా లాగాలి. ఎడమ వయరు ప్రక్క పూసలోనుండి అడ్డంగా పోనిచ్చి తీయాలి. తర్వాత రెండు పూసలు ఎక్కించి, ఒకటి ఆపోజిట్గా లాగి ఎడమ వయరు ప్రక్క పూసలోనుండి అడ్డంగా లాగాలి. ఇలాగ మరో రెండు మార్లు రెండు చొ॥ పూసలు ఎక్కించి లాగాలి. తర్వాత వయరును ప్రక్క పూసనుండి అడ్డంగాను, పై పూసలో నుండి నిలువుగానూ తీసి ఒక పూస ఎక్కించి ఆపోజిట్గా లాగాలి. అంటే మొత్తం ఈ రౌండ్కు 3+2+2+2+1గా ఐదు మార్లు పూసలు ఎక్కించుకోవాలి. ఇలాగే కొనవరకు వేసు కొంటూ పోయి గాజుకు, వుంగరానికయితే కొనన ఎదురెదురు పూసలగుండా వయర్ను పోనిచ్చి బిగుతుగా లాగి ఆఖరున ముడివేయాలి. చెవి రింగు, చైనకు అయితే కొనన పైన వున్న ఐదు పూసలగుండా వయర్ పోనిచ్చి, బాగా లాగి ముడి వేయాలి. చాలా తేలికగా వేయవచ్చు. కంటికి నదురుగ కూడా వుంటుంది.

చెవి కమ్మలకు నైజానుబట్టి 7, 8 లైనులు చదరంగా అల్లి పూసల చుట్టూ వయరును పోనిచ్చి మధ్యలో కమ్మపెట్టి బాగా లాగి కుట్టు వేసుకొంటూ పోవాలి. కమ్మలకు స్లాస్టిక్ జర్ప్ లాగ రంగు రంగుల్లో వుంటాయి - అలాంటివి అయితే బాగుంటుంది. పూస రంగులోనే గాజు, కమ్మ మొదలైనవి తీసుకోవాలి.

—మంగళా కందూర్

వనతి మాటల కొలువు - 28

సరైన సమాధానం :

1 కు	ద	ర	ము	2 క	టా	12 ద
క్కు	ర్న	ర్న	ర్న	ర్న	ర్న	వ
ర	బ	స	వ	న	ము	ము
4 ము	14 స	లి	క్కు	15 వు	ము	ము
5 క	వి	దు	కా	మ	గు	వ
8 న	ర్న	త	ట	కు	కు	కు
9 కు	ఎ	లు	క	న	క్కు	క్కు

పై సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానాలు పంపిన వారు ఇరవైమంది. వారు :

1. అయ్యగారిరాధ, కాకినాడ
2. చావలి అనసూయాదేవి, పనంతవాడ (వ. గో. జిల్లా)
3. ఎన్. తులశమ్మ, చిలకలదొణ (కర్నూలుజిల్లా)
4. డి. పసుంధర, కావలి
5. ఎమ్. జి. భవాని, హిల్కాలసి (నల్గొండజిల్లా)

6. అన్నమరాజు రమాదేవి, అర్కవీడు (కర్నూలుజిల్లా)
 7. టి. లక్ష్మీరమణ, హైదరాబాద్-27
 8. చిటి అనసూయ, కరీంనగర్
 9. జి. సరోజ, ప్రొద్దుటూరు
 10. తెల్లపల్లి పద్మావతిదేవి, శ్రీశైలం
 11. పి. కమల, సిర్పూర్, కాగజ్ నగర్
 12. వి. వనంతలక్ష్మి, ఘన్ పుర (మహబూబ్ నగర్ జిల్లా)
 13. కె. రాధారాణి, డొంకరాయి (లోయర్ సీలేరు ప్రాజెక్టు)
 14. వేజండ్ల విమల, కూచిపూడి
 15. వై. సుబ్బరత్నమ్మ, ప్రొద్దుటూరు
 16. ఎ. తులసీలక్ష్మి, పార్వతీపురం
 17. బడిగెర గౌరి, గుంటూరు
 18. ఆలూరి భారతదేవి, తెనాలి
 19. యిందుపూరు రాజకుమారి, పార్వతీపురం
 20. నడిమింటి జ్ఞానప్రసూనాంబ, నరసిపురం (శ్రీకాకుళంజిల్లా)
- బహుమతి మొత్తం రూ. 1500ను ఈ ఇరవైమందికీ సమానంగా పంచి అంద జేస్తున్నాము.

జేబులో వున్న డబ్బుల్ని సుబ్బారావు అయిదవ సారి లెక్క పెట్టుకున్నాడు. ఉహూ! జేబులో వున్న డబ్బులు ఒక్క పైసా కూడా ఎక్కువ అవలేదు. మొదటిసారి ఎన్ని అయితే వున్నాయో, అయిదవసారి కూడా అక్షరాల ఆ ఒక్క రూపాయి డెబ్బయి అయిదు పైసలే వున్నాయి! సుబ్బారావుకి తనమీద తనకే చాలా కోపం వచ్చింది. తనని చూసుకుని తనే తెగ జాలిపడ్డాడు. “చేతకాని గుమస్తా వెధవ! గుమస్తా వెధవాని!” అని కనితీరా తిట్టుకున్నాడు. ‘అత్మనింద తగదు!’ అని మళ్ళీ తనకి తనే సర్ది చెప్పుకున్నాడు. అతనికి కేలందరు మీద మహా కోపం వచ్చింది. లేకపోతే

ఫస్టుతారీఖు అదివారమవ్వాలా? ఫస్టు అదివార మయినందుకు, శనివారమే జీతాలు ఇవ్వకుండా, సోమవారం ఇస్తానన్న ఆఫీసరుమీద ఇంకా కోపం వచ్చింది. చిట్టచివరికి జీతాలివ్వని ఫస్టుతారీఖునాడు పుట్టిన శ్రీమతి మీద మరింత మా చెద్ద కోపం వచ్చేసింది.

కాని, ఏంచేస్తాడు! తన కోపాన్ని ఎవరిమీద చూపిస్తాడు? అర్థరూపాయి యిచ్చి కొన్న కేలందర్ని చింపేస్తాడా? చింపినా మర్నాడు మళ్ళీ కొనాలికదా! అందుకని ఆ ప్రయత్నం మానేశాడు.

ఆఫీసరు మీద కోపం చూపిస్తే ఉద్యోగం ఊడి పోతుందన్న సంగతి సుబ్బారావుకి బాగా తెల్పు. అందుకని, ఆయన మీదా చూపించలేక పోయాడు.

ఇకపోతే పెళ్ళయి నాలుగు సంవత్సరాలయినా అయివుంటే, తన కోపమంతా తప్పుకుండా పెళ్ళాం మీద చూపెట్టేవాడే! కాని, ఎంతయినా ఇంకా పెళ్ళి కూతురి సిగ్గు పూర్తిగా విడిచిపెట్టని భర్త ఇంటిలో అడుగుపెట్టి ఇంకా పట్టుమని నెలరోజులయినా కాని, భార్య సుశీల మీద ఎలా చూపెట్టగలడు?

సుబ్బారావే కాదు, ఏ మగవాడయినా, ఇంట్లో అడుగుపెట్టి నెలరోజులయినా కాని భార్యమీద కోపగించుకోగలడా! నో! ఇంపాసిబుల్!

ఆ రోజు ప్రొద్దుట్పించి జరిగిన సంఘటనలన్నీ గుర్తుకు వచ్చాయి సుబ్బారావుకి. ఆరోజు ఉదయం నిద్రనుంచి లేస్తూనే, కళ్ళు విప్పగానే తలంటుకుని కొత్త చీరతో ప్రత్యక్షమైన సుశీలను చూస్తూనే, ‘కొంపతీసి పుట్టినరోజు కాదుకదా’ అని మనసులో అనుకుంటూ, పైకి మాత్రం కళ్ళెగ రేస్తూ అడిగాడు సుబ్బారావు ‘ఏమిటి విశేషం?’ అంటూ.

సుశీల కొంచెం సిగ్గుపడి, “ఇవాళ నా పుట్టిన రోజు!” అంది, కాఫీకప్పు అందిస్తూ.

“అరే! నిన్న చెప్పేవుకాదేం? ఇవాళ అదివారం. కొట్టుకూడా వుండవు. నీకేం ప్రెజెంట్ కొనివ్వను? ఎంత పనయిపోయింది!” అంటూ తను గాభరాపడిపోయి, సుశీలని ఉక్కిరిబిక్కిరి చేశాడు సుబ్బారావు.

“సుశీల నిజంగా నిన్న తన పుట్టినరోజు సంగతి చెప్పంటే నువ్వు ఏం కొనేవాడివోయ్?” అని ప్రశ్నించింది సుబ్బారావు మనస్సు సుబ్బారావుని తీవిగా.

“ఏదో కొనేవాడిని. నీకెందుకు!” అని కనిరేశాడు సుబ్బారావు. తన మనస్సుని.

“నిజం చెప్పు. నీ దగ్గర డబ్బులు లేవుగా? నిన్న సుశీల ఆ సంగతి చెప్పనందుకు, నువ్వు చాలా సంతోషిస్తున్నావు కదూ! చెప్పంటే ఏదయినా కొనాల్సివచ్చేది!” అని నిలదీసింది అతని మనస్సు మొహమాటం ఏమాత్రం లేకుండా.

“నోర్మూసుకో! వెధవ స్వార్థం నువ్వునూ!” అని సుబ్బారావు మనస్సు నోరు ముయ్యగలిగాడు గాని, గట్టిగా పైకి అనలేకపోయాడు.

ఈ మానసిక సంఘర్షణ అంతా తెలియని సుశీల, ప్రెజెంట్ కొనలేకపోయినందుకే సుబ్బారావు అలా బాధపడిపోతున్నాడనుకుని, “పోన్లెండి. మీరు మరీ అలా వీలవకండి. ఏదయినా కొంటేనే ప్రేమ వున్నట్లు, లేకపోతే లేనట్లునా? అయినా నేను చెప్పనిదే మీకుమట్టుకు ఎలా తెలుస్తుంది?” అంది.

“పెళ్ళయ్యాక వచ్చిన మొట్టమొదటి పుట్టిన రోజు వండుగ. నీకు ఏమీ కొనలేక పోయాను.” అన్నాడు బాధగా.

“అబ్బ! మీరు మరీ అంత ఇదవకండి. అంతగా అయితే సాయంకాలం ఏదైనా సినిమా చూద్దాం లెండి. ఏం?” అంది - తన భర్తకి తనమీదగల ప్రేమకి మురిసిపోతూ.

పాపం

“అలాగా! అయిదింటికల్లా రెడీ అయి పోవాలి” అన్నాడు సుబ్బారావు సంతోషంగా.

రెండు గంటలకి భోజనం చేసి “నేనిప్పుడే వస్తా. సినిమాకి రెడీ అవు” అని భార్యకి చెప్పి బయటపడ్డ సుబ్బారావు రోడ్డు పట్టేడు. పేవ్ మెంట్ మీద నిలబడి, అదిగో అప్పుడేనండీ, అయిదవసారి జేబులో వున్న డబ్బుల్ని లెక్క పెట్టడం! బేక్ పాకెట్, ఫ్రంట్ పాకెట్ అన్ని పాకెట్లలో వున్న చిల్లర ఒక దగ్గర చేర్చి లెక్క పెట్టినా, ఒక్క రూపాయి, దెబ్బయి అయిదు పైసలే వున్నాయి. హైదరాబాదు మహానగరంలో, అందులో పెద్ద థియేటర్లో సినిమా చూసి రావాలంటే అధమం ఒక పది రూపాయలు అయినా జేబులో వుండడం శ్రేయస్కరం. ఎవడయినా తెల్సిన వాడు కనిపించక పోతాడా, అన్న ఆశతో లకడీకాపూర్ వైపు నడిచాడు సుబ్బారావు.

ఊహ! తెలిసిన మొహం ఒక్కటి కూడా కనిపించలేదు. “లకడీకాపూర్ దగ్గరేరా మాయిల్లు. ఒక సందే రా!” అని ఎప్పుడో ఆహ్వానించిన మూర్తి హఠాత్తుగా గుర్తుకొచ్చేడు సుబ్బారావుకి. ఒక అరగంట కష్టపడి మూర్తి యిల్లు ఎలాగై తేనేం-పట్టేడు. కాని ఏం లాభం? ఇంటికి వ్రేళ్ళాడుతున్న పెద్ద తాళం కప్ప వెక్కిరించింది సుబ్బారావుని. “అవును! వాడికేం, వెనకాల బాగా ఆస్తిపాస్తులు వున్నవాడు. చక్కగా ఏ గోల్కొండో చెక్కేసి వుంటాడు!” అని మూర్తిని కనిగా తిట్టుకున్నాడు సుబ్బారావు.

విసుగ్గా వెనక్కి మళ్ళాడు సుబ్బారావు. ‘రాజు గాడు కనిపించినా బావుండును’ అనుకుంటూ.

అంతలో అదేదో సినిమాలో శ్రీకృష్ణుడిలాగ తల్చుకోగానే కనిపించనే కనిపించాడు రాజు స్కూటర్ మీద రయ్మను దూసుకుపోతూ. సుబ్బారావుకి వెంటనే ఎవరెస్ట్ ఎక్కినంత

సంతోషం వేసింది. సుబ్బారావును చూస్తూనే స్కూటరాపి పలకరించేడు రాజు. “ఏంరోయ్! అదివారం హాయిగా ఎంజాయ్ చెయ్యక రోడ్డు కొలుస్తున్నావేంరా?” అంటూ. ‘గురూ! ఒక టెన్ వుంటే యియ్యి, అర్జంట్.’ అనబోయిన సుబ్బారావు పెదాలు రాజు వెనకాతల కూర్చున్న ముద్దుగుమ్మని చూడంగానే నోరు విప్పబోమని సమ్మె చేసేయి.

ఆ అందాలసుందరిని తన గర్ల్ ఫ్రెండ్ గా పరిచయం చేసిన రాజు, స్కూటరు దిగకుండానే “ఏం గురూ! అయిలయిపోయిందేమిటి?” అన్నాడు చిన్నగా కన్నుకొడుతూ.

డబ్బుకి ‘అయిల్’ అని సుబ్బారావు రాజుల మధ్య కోడ్ భాష. కాని, అంత అందమైన అమ్మాయి ముందు రాజు దగ్గిరించి డబ్బు అప్పు అడిగి తీసుకోడానికి నామోషీ వేసింది సుబ్బారావుకి. ఆ అమ్మాయి తనని దరిద్రనారాయణుడి కింద జమ కట్టేస్తుందేమో! తనని అలా అనుకున్నా అనుకోకపోయినా, రాజుగాడిని పెద్ద దాన కర్ణుడిగా అనేసుకుంటే! అని అనుమానం వేసింది సుబ్బారావుకి. అమ్మో! అంతకంటే ఘోరం ఇంకేమైనా వుందా!

“అయిలైకేం, పుల్ గావుంది. ఎక్కడికో వెళ్తున్నట్లున్నావ్. గో ఎండ్ ఎంజాయ్!” అని చెయ్యి వూపేసేడు రాజుకి.

‘బై’ అనేసి రయ్మను స్కూటరు మీద దూసుకుపోయిన రాజునే చూస్తూ వుండిపోయాడు సుబ్బారావు.

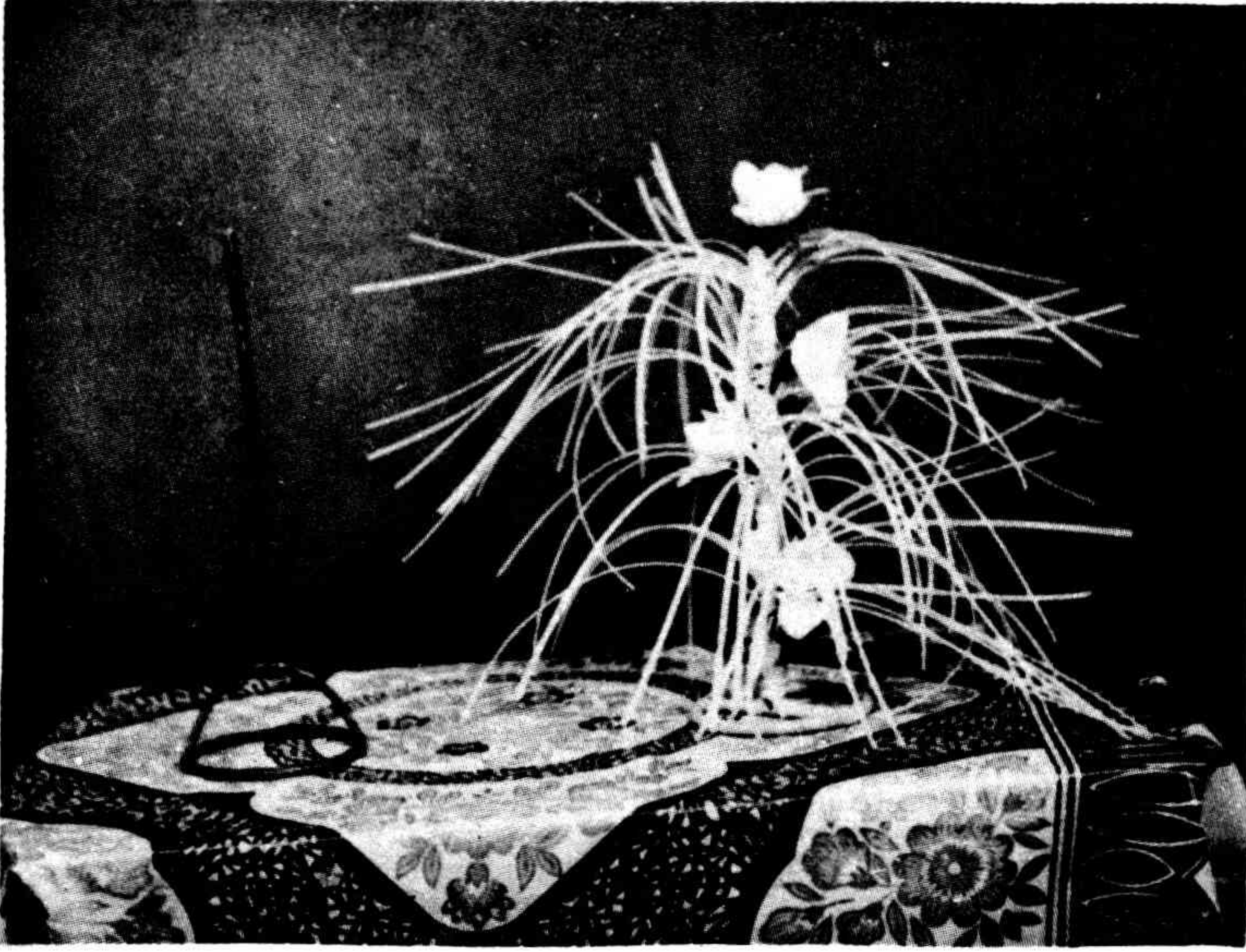
‘వెదవ! వెదవాని, ఎంతసేపూ స్కూటరు మీద గర్ల ఫ్రెండ్స్ తో తిరగడమే!’ అంటూ కాసేపు రాజు అదృష్టానికి ఈర్ష్య పడ్డాడు సుబ్బారావు.

‘తండ్రి వందలకొలది పంపిస్తుంటే తనూ తిరుగుతాడు!’ అనుకుని టయిమ్ చూసుకున్నాడు. పావు తక్కువ అరు. అయ్యబాబోయ్! సినిమా టైమ్ అయిపోయిందే! అనుకుంటూ ఇంటికేసి గబగబ అడుగులు వేసేడు. స్పీడుగా నడుస్తున్న సుబ్బారావుకి బ్రహ్మాండ మైన అయిడియా వచ్చింది. దాంతో వాచీని ఒక 20 నిమిషాలు ముందుకు జరిపేసేడు. హాయిగా, నెమ్మదిగా, హుషారుగా నడవటం మొదలెట్టేడు. వీధి మొదలుదాకా తాపీగా నడిచి అక్కడ్నించి వురుకులు, పరుగులుమీద నడచుకుంటూ ఇంటి కొచ్చేడు సుబ్బారావు.

సుబ్బారావు!

- సద్గుణత

*: ఆందమయ్య ఫ్లవర్ వాజ్

ద్రాయింగ్ రూం అలంకరించుకోవటానికి కొని తెచ్చిన వస్తువులకంటే మనం చేత్తో చేసుకొన్న వస్తువులు ఇంచితే అందానికి అందమూ ఆనందానికి ఆనందమూ, తృప్తి లభిస్తాయి. అంతేగాక, తక్కువ ఖరీదులో చేసుకోవచ్చును గూడా. స్వయంగా తక్కువ ఖరీదులో చేసుకోగల మరో అందమైన ఫ్లవర్ వాజ్ గురించి ఇప్పుడు చెబుతున్నాను. వీటికి కావలసినదల్లా ఒక ప్లాస్టిక్ వైర్ కట్ట (బుట్టలల్లుకు వే ప్లాస్టిక్ వైర్) ఒక ఇసుపకడ్డి. ఈ కడ్డిని క్రింద నిలుచోటానికి పీలుగా గుండ్రంగాను మీదికి దాన్ని అంటుకుని వైకి వచ్చే ఒక కాడ ఇండేటట్లుగా ఏ వెర్రింగ్ పావ్ లోనయినా అయిదారు నిమిషాల్లో తయారు చేసి యిస్తారు. చేయటానికి అర్థరూపాయి లేదా మహా అయితే రూపాయికంటే ఎక్కువ తీసుకోరు. నాలుగయిదు ప్లాస్టిక్ పువ్వులు - మన అభిరుచినిబట్టి పెద్దవో చిన్నవో తీసుకోవచ్చు. పెద్ద పువ్వులయితే అందంగా ఉంటాయి.

తయారుచేసే పద్ధతి:

ప్లాస్టిక్ వైర్ ను, అరు అంగుళాల పొడవు ఇండేటట్లుగా 22 ముక్కలు కత్తిరించుకోవాలి. మనం ఎన్ని పూవులు ఉంటే బావుంటాయనుకుంటామో అన్ని 22 ముక్కలు (ఒక్కో పూవుకు

22 ముక్కలు కావాలన్న మాట) కత్తిరించుకొని ఉంచుకోవాలి. ముక్కలు కత్తిరించుకోడం అయ్యాక వైర్ ని తీసుకుని రాడ్ పై భాగాన రాడ్ కనిపించకుండా చుట్టేయాలి. అలా ఒకటిన్నర అంగుళం చుట్టాక ఒక పూవును ఉంచి ఈ కత్తిరించుకున్న 22 ముక్కలనీ పూవు చుట్టూ తిప్పి ఉంచుతూ, వైన చుట్టూ వచ్చిన వైరుతో గట్టిగా చుట్టేయాలి. అలా చుట్టిన పూవు కింది భాగాన ఒకటిన్నర అంగుళం తిరిగి రాడ్ కి వైరుని చుట్టేయాలి. తరువాత మళ్ళీ యింకో పూవుని తీసుకుని వైన చెప్పిన తీరులోనే 22 ప్లాస్టిక్ వైరు ముక్కల్ని పూవు చుట్టూ ఉంచుతూ వైర్ తో గట్టిగా చుట్టేయాలి. ఇలాగే నాలుగు పూవులు చుట్టేయటం పూర్తి అయ్యాక రాడ్ కింది భాగం వరకు వైరును చుట్టుకుంటూ వచ్చిన వైర్ తో రాడ్ కనిపించకుండా గట్టిగా చుట్టేయాలి. రాడ్ కి వైర్ చుట్టటం పూర్తి అయ్యాక వైర్ ని కట్ చేసి కాస్త వేడిచేస్తే అతుక్కుపోతుంది. ఇప్పుడు వాజ్ పూర్తి అయింది.

ఇలా ఒక కట్టను పొదుపుగా వాడితే రెండు వాజ్ ల గూడా చేసుకోవచ్చు. వీటిని ద్రాయింగ్ రూమ్ లోని మూలలలో ఉంచితే ఎంతో అందంగా ఉంటాయి.

—జోన్యము వసుధ

“సుశీ! సుశీ! రెడీ అయ్యేవా?” అంటూ పిల్చేడు కుర్చీలో కూర్చుని మొహం కర్చిపో అద్దుకుంటూ.

చక్కగా ముస్తాబయిన సుశీల “నేను ఎప్పుడో రెడీ!” అంటూ తాళాలతో సహితం వచ్చింది.

“అయితే పద మరి” అంటూ బయటికి దారి తీసేడు సుబ్బారావు.

తాళం వేస్తూ అప్రయత్నంగా వాచీ చూసినట్లు యధాలాపంగా చూసేడు. “అరే! ఆరున్నర అయిపోయిందే! ఏక్చర్ స్టార్ట్ చేసేస్తారు.” అన్నాడు హడావిడిగా. “అయ్యో! ఆరున్నర అయిపోయిందా! మన గోడ గడియారం స్లో కాబోలు. ఇంకా ఆరూ పది నిమిషాలే అయింది.” అంది నిరుత్సాహంగా.

“బజార్లో ఒక ఫ్రెండ్ తగిలేడు. ఎంత వదిలించుకుందామన్నా అమొదలగా వదిలేడు కాదు. పోన్లే స్టార్టయితే అయింది. పద. ఆటోలో పోదాం.” అంటూ గబగబ అడుగులు వేసేడు సుబ్బారావు.

‘ఛీ! అంత మంచి థియేటర్ లో సినిమా స్టార్టయ్యేక చూస్తే ఏం బావుంటుందండీ—ఏక్చర్ కేవటి! ఇంకోసారి చూద్దాం లెండి. హాయిగా టేంక్ బండ్ కి వెళ్దాం. చల్లగా కూడా వుంటుంది.’ అంది సుశీల.

“నీ యిష్టం. పుట్టిన రోజునాడు నువ్వు కోరిన కోర్కె తీర్చలేకపోయాను. అంతా ఆ స్టువిడ్ మూలానే జరిగింది” అంటూ ఇంకోసారి ఊహలోకంలోని ఆ ఫ్రెండ్ ని తిట్టిపోసేడు సుబ్బారావు.

అలా తిడుతున్న భర్తని వారిస్తూ, ‘పోన్లెండి మీరు పీలవుతారని అన్నానుగాని, నా కసలు ఇవాళ ఏక్చర్ కు వెళ్ళాలనే లేదు. టేంక్ బండ్ మీద చల్లగాలి పీలుస్తూ హాయిగా కబుర్లు చెప్పుకుందాం. ఏం?’ అంది సుశీల సుబ్బారావు చేతిని పట్టుకుని నడుస్తూ.

వచ్చేటప్పుడు రిజెక్టి, వేరుశనగ పప్పులకి కూడా తన జేబులో వున్న రూపాయి ముప్పావలా సరిపోతుందని తేల్చుకున్న సుబ్బారావు హాయిగా వూపిరి పీల్చుకున్నాడు.

అమాయకంగా ఏవేవో కబుర్లు చెప్పేస్తున్న సుశీలని చూసి ‘ఇంత అమాయకురాలిని మోసం చేసేనా!’ అని సుబ్బారావు మనస్సు కలుక్కుమంది.

“నలుగురు మహిళలు కలిసడకతో బారతదేశ యాత్ర చేస్తున్నారు-” అన్న వార్త విన్నప్పుడు ఆశ్చర్యంగానే వుంటుంది! ఆ నలుగురూ వినోబా బావే శిష్యురాలు. ఆయన ఆశీర్వాదంతో వాళ్లు నలుగురూ 2-10-67 న ఇన్‌డోర్‌లోని ‘కస్తూర్ బా గ్రామ్’ నుంచి తమ ‘పాదయాత్ర’ ఆరంభించారు. వీరి యాత్రాకాలం-12 సంవత్సరాలు!

అయితే వీరి యాత్ర శీవలం ‘సందర్శన’ లాంటిది కాదు. శ్రీ శక్తిని మేల్కొల్పుటం, ఆధ్యాత్మిక చింతనతో సత్యం, ప్రేమ, కరుణలను ప్రచారం చెయ్యడం, మానవసేవకు ప్రజలను ఆయత్తవరచడం-వీరి యాత్రలోని ముఖ్యద్దేశాలు. వీరియాత్ర, ఇంతవరకూ అనేక రాష్ట్రాల్లోని కొన్ని వందల గ్రామాల్లో సాగింది. అనేక కళాకారులు, మహిళా సంఘాలు, ఉద్యోగులు, ప్రభుత్వాధికారులు-వీరితో చర్చలు జరిపారు.

73 లో వారు మన రాష్ట్రంలోని అనేక గ్రామాలను దర్శించారు.

అప్పుడు నాకు కాలేజీకి సెలవులు రావడంవల్ల, రెండు నెలలపాటు నేనూ వారితో కలిసి తిరిగే సదవకాశం నాకు లభించింది. (వారు హిందీలో ఇచ్చే ఉపన్యాసాలను తెలుగులోకి అనువదించే అవకాశం కూడా నాకు లభించింది) వాళ్ళ దగ్గరే వుంటూ, ఎన్నో విషయాలను తెలుసుకోగలిగాను. గ్రామీణులను కలుసుకుని, వారు ఇస్తున్న ఉపన్యాసాలు విన్నప్పుడు పులకరించిపోయాను! వారందరూ ఒక ‘విశ్వవిద్యాలయం’ లాగా నాకు కనిపించారు.

ఆ నలుగురు యాత్రీకుల పేర్లు: హేమ్‌బరాలి (అస్సామ్) నిర్మల్‌వేడ్ బి. ఎ; యల్. యల్. బి

యమ్. శశికళ

తిరువతి వద్దావతి కళాకారిణి యమ్. శశికళ బి. ఎస్ సి (హెమ్‌పైన్స్) ఫస్ట్‌క్లాస్‌లో పాసయి, శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయంలో ‘ప్రథమ శ్రేణి’లో వచ్చి-‘ఘనత’ తెచ్చుకున్నది. ప్రస్తుతం ఈమె హైదరాబాద్‌లోని వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయంలో యమ్. ఎస్ సి చదువు తున్నది. 19 సంవత్సరాల శశికళకు ఎంబ్రాయిడరీ, పెయింటింగ్, గృహలంకరణ లలో మంచి అభిలాష.

(వంజాబ్) లక్ష్మి పకన్ (అస్సామ్) దేవి రిఝూపి ఎమ్. ఎ (మధ్య ప్రదేశ్) ఈ నలుగురూ బ్రహ్మచారిణులు!

—మేడిది విజయలక్ష్మి, బి. ఎస్ సి

అద్దేపల్లి రామసుజాత

మద్రాసులోని యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఇన్‌ఫర్మేషన్ సర్వీస్‌వారి లైబ్రరీలో ‘ఇంటర్నీ’గా వుంటున్న అద్దేపల్లి రామ సుజాత-విశాఖపట్నంలోని ప్రసిద్ధ వైద్యులు డాక్టర్ ఎ. జగ్గరావు కుమార్తె. ఈ ఇంటర్నీ ట్రైనింగ్‌కు మద్రాసులోని యు. యస్. ఐ. యస్. వారు ప్రతి విశ్వవిద్యాలయం నుంచి ఇద్దరు అభ్యర్థులను ఎన్నిక చేసుకుని, నాలుగు నెలలపాటు శిక్షణ ఇస్తారు. అలా ఎన్నికైన వారిలో రామసుజాత ఒకరు. ఆమె వయసు 21 సంవత్సరాలు. ఫస్ట్‌క్లాస్‌లో బి. ఎస్ సి; బి. యల్ ఐ బి. యస్. సిలలో (లైబ్రరీ కోర్స్) ‘డిస్టింక్షన్’లో పాసయ్యారు.

వాతావరణం

ఆంధ్ర రాష్ట్ర అవతరణ దినోత్సవ సందర్భంగా, చిత్తూరులో ఎందరో మహిళలు కలిసి-పెద్ద పూరేగింపు జరిపారు. జిల్లా కలెక్టర్ సతీమణి శ్రీమతి మణి రామకృష్ణయ్య ఈరేగింపుకు నాయకత్వం వహించారు. పోలీస్ సూపరిండెంట్ సతీమణి శ్రీమతి ఇందిరా రాములు, రెవిన్యూ అధికారి సతీమణి శ్రీమతి రంగారెడ్డి కూడా పూరేగింపులో పాల్గొన్నారు. ఈ మహిళలు ముఖ్య వీధులలో తిరిగి-వరకట్టానికి వ్యతిరేకంగానూ, మధ్యనిషేధం, కుటుంబ సంక్షేమ కార్యక్రమాలకు అనుకూలంగానూ వినాదాలు చేశారు. ఈరేగింపు తర్వాత - జిల్లా పరిషత్ హాలులో సభ జరిగింది. వలువురు ఉపన్యసించారు.

ప్రసిద్ధ రచయిత్రి కనువర్తి

“నా జీవము ధర్మము—నా మతము నీతి—నా లక్ష్యము నీతిశ్రేయము. ఈ మూటిని సేవించుటకే నేను చేత కలము బూనితిని. ఎప్పుడీ ఆశయత్రయమును అనుష్ఠింప జాలకపోదునో ఆ నాడు నా వ్రాతకోతలు కట్టిపెట్టుదును.” — అనే లక్ష్యశుద్ధితో, వాక్కుశుద్ధితో, చిత్తశుద్ధితో స్త్రీ జానాభ్యుదయానికి కంకణం కట్టుకుని అర్ధ శతాబ్దిపైగా తన రచనలతో యావదాంధ్ర దేశాన్ని ఉత్తేజపరచిన విదుషీమణి శ్రీమతి కనువర్తి వరలక్ష్మమ్మ.

మహాత్ముని అసహాయోద్యమానికి అంతర్వాహినియైన మహిళా ఉద్యమంలో ప్రముఖ పాత్ర వహించిన ఆంధ్ర స్త్రీలలో ఆమె అగ్ర గణ్యురాలు. ఆమె నిర్వహించిన సాంఘిక, సారస్వత సేవా కలాపానికి గుర్తింపుగా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఆమెను ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలలో ఘనంగా సత్కరించింది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ ఆమెను వేయిన్నుట పదార్లతో సన్మానించింది.

శ్రీమతి వరలక్ష్మమ్మ ఆంధ్ర సాహిత్య రంగంలో అద్వితీయమైన స్థానం ఆలంకరించడంతోపాటు శ్రీమతులు దుర్గాదాయి దేశ్ ముఖ్, ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మ, సంగం లక్ష్మీబాయిమ్మ, దువ్వూరి సుబ్బమ్మ, కడప రామసుబ్బమ్మ మొదలైన మహిళామణులతో రాజకీయ రంగంలో కూడా పాల్గొని—దేశానికి, ముఖ్యంగా మహిళా లోకానికి అశేష సేవ చేశారు. ఈ నాడు అంతర్జాతీయ మహిళా దశాబ్దింలో స్త్రీల అభ్యుదయానికై ఏ భావాలు, ఏ ఉత్తేజాలు, ఏ చైతన్యాలు ప్రబోధింప బడుతున్నాయో ఆ భావాలు, ఉత్తేజాలు ఆమె 50 ఏండ్లకు పూర్వమే ప్రీతినంలో విశేషంగా ప్రచారం చేశారు. అప్పటి ఆంధ్రరాష్ట్రపు అన్ని మూలలా వున్న మహిళా సభలలో అనేక ఉపన్యాసాలు, కొన్ని వందల పత్రికా వ్యాసాలు, అనేక రేడియో ప్రసంగాలు చేశారు. వారి

భావాలను జనావళిలో ప్రచారం చేస్తూ అనేక నాటికలు, నవలలు, వచన కావ్యాలు, గేయ కృతులు, పద్యాలు వ్రాశారు.

“శారద” అనే ప్రచ్ఛన్ననామంతో “సాధాగ్య వతి కల్పలతకు” అనే కల్పితవ్యక్తి పేరుతో యీమె రచించిన “శారదరేఖలు” “గృహ లక్ష్మి” మాసపత్రికలోను, ఆ తరువాత ‘ఆంధ్ర మహిళ’ లోనూ ధారావాహికంగా ప్రచురితమయి ఆమెకు ఎనలేని కీర్తిని తెచ్చిపెట్టాయి. ఆ నాటి సాంఘిక, రాజకీయ, మత విషయకాలైన అనేక చర్చలలో, వివాదాలలో యీమె అవలంబించిన నిష్పాక్షిక వైఖరి యీ “శారదరేఖలు” లో ప్రతిబింబించి, జనావళిని జాగృతం చేశాయి—సంఘంలో సంస్కార బీజాలను పాదుకొల్పాయి. అర్థంలేని సనాతనా చారాలపైన, మూఢ విశ్వాసాలపైన కత్తి ఝుళిపించాయి. ఈ రేఖలు కేవలం మహిళాలోకానికే కాకుండా పురుష కోటికి కూడా యీమె గావించిన సుప్రబోధం! పలు వురు విజ్ఞానవేత్తల, పండితుల ప్రశంసలకు పాత్రమైన యీ శారదరేఖలలో తొలి 31 రేఖలను వ్రథమ సంపుటంగా ప్రచురించి, గృహ లక్ష్మి” పత్రికా సంస్థాపకులైన డా॥ కె. ఎన్. కేశరిగారు 1934 సం॥ లో — రచయిత్రులలో తొలిసారిగా — యీమెకు “స్వర్ణ కంకణం” బహుమతి ప్రదానం గావించారు.

ప్రస్తుతం ఎనభైయ్యో పడిలోపున్న శ్రీమతి వరలక్ష్మమ్మ 1896లో బాపట్లలో జన్మించారు. పాఠశాలలో అయిదవ తరగతి అంతయినా చూడని యీమె విద్యాభ్యాసం అంతా స్వయం కృషి! అన్నలు పాలపత్తి నరసింహం, కృష్ణ మూర్తి, భావనారాయణగార్లు చదువు విషయంలో యీమెకు చిన్ననాటినుండి ప్రోత్సాహమిచ్చారు. శ్రీమతి వరలక్ష్మమ్మ, చాట్రాతి లక్ష్మీనరసమ్మగారి వద్ద సంస్కృతం, తెలుగు, పంచకావ్యాలు చదివారు. నర్సాపురం తాలూకా అభివృద్ధి సంఘం స్త్రీల బహుమతి పరీక్షకు వెళ్ళి ఉత్తమ శ్రేణిలో గెలుపొంది బంగారు పతకం పొందారు. విజ్ఞాన చంద్రికా పరిషత్ పరీక్షలకు, భక్తి ప్రచారిణి పరీక్షకు వెళ్ళి నెగ్గారు.

1909 సం॥లో హనుమంతరావు (బాపట్ల) గారితో ఆమెకు వివాహమయింది. విదేశాలకు వెళ్ళి విద్య నేర్చి వచ్చిన హనుమంతరావు సంస్కారాభిలాషి. అందువల్ల ఆయన సాంగత్యంవల్లా; ప్రథమాంధ్ర మహిళాసభను జరిపించిన వ్యవస్థానిపుణులయిన చోరగుడి సీతమ్మగారి వంటి

వరలక్ష్మమ్మ

విద్యుషీమణి సంఘసేవా పరాయణ సాంగత్యం వల్లా శ్రీమతి వరలక్ష్మమ్మ సనాతన ఛాందసాలనుండి బయటపడి అధునాతన భావాలతో ముందంజ వేయగలిగారు.

ఈమె రచనా వ్యాసంగం తొలిసారిగా ఒక ఆంగ్ల కథకు అనువాదం: "సాదామిని" అన్న పేరుతో వ్రాసిన ఆ కథ 1919 సం॥లో "అనసూయ" పత్రికలో ప్రచురితమయింది. అప్పటి నుండి రచనావ్యాసంగం అప్రతిహతంగా కొనసాగింది. "మా చెట్టు నీడ ముచ్చటలు" అనే శీర్షికతో "రీలాడేవి" అనే కలం పేరుతో పుంఖాను పుంఖంగా పత్రికలలో అనేక వ్యాసాలు వ్రాశారామె. అవి-మదరాసు, నెల్లూరు, కర్నూలు, విశాఖపట్నం, గుంటూరు జిల్లాల అయిదుగురు ముత్తయిదువులు విజయవాడలో కాపురముండి, ఆ ఇంటి ఆవరణలోని నారింజ చెట్టుక్రింద కూర్చుని తమతమ యాసలతో వివిధ విషయాలను చర్చించేటట్టుగా-చేసిన రచనలు. ఇందులో దేశం స్వతంత్రం కావాలని పాడిన ఆవేదనల అచ్చట్లు, తెలుగునాడు సమైక్యం కావాలనే ముక్తాయంపుతో

పొరపొచ్చెం లేకుండా అడుగున్న ముచ్చట్లు-మొదలైన అనేక విషయాలు దొర్లుతుండేవి. తరువాత వెలువడిన "కారద రేఖలు"లో రాజకీయాల ప్రసక్తి, సంఘ సంస్కరణ, విద్యా సమస్యలు మొదలైన వివిధ విషయాలపైన రచనలు చేశారు.

1921లో జరిగిన ఒక సంఘటన వలన తన జీవితాన్ని సంఘసేవకు అంకితం చేసారామె. గాంధీజీ స్వరాజ్యనిధి కోసం చరిత్రాత్మకమైన భారత పర్యటన ఆంధ్రనుండి ప్రారంభించి బందరు వచ్చినపుడు తన అన్నగారింట్లో వున్న వరలక్ష్మమ్మ జాతీయ కళాశాలలో విడిసిన గాంధీజీని దర్శించి, తాము వడికిన ఖద్దరునూలు, ఒక బంగారు ఉంగరం సమర్పించారు. అప్పుడు ఉల్లిపొరలాంటి గుడ్డలు ధరించిన ఆమెను చూచి, గాంధీజీ "ఇకనుంచి ఖద్దరు ధరిస్తారా దయచేసి?"

అని ప్రాదేయ పూర్వకంగా వ్రశించారు. వరలక్ష్మమ్మ ముఖం చిన్నబోయింది. "అలాగే" అని వాగ్దానం చేసి అప్పటినుండి ఖద్దరువ్రతం పట్టారు.

నాటి నుంచి ఏది వ్రాసినా సంఘశ్రేయోలక్ష్య శుద్ధితో వ్రాయటమే తన ద్యేయంగా మారిపోయింది. అందువల్లనే ఆమె రచనలలో అంత ఆసక్తి! అంత ఉద్వేగం!!

వరలక్ష్మమ్మ "పెన్నను పుచ్చుకున్న నాటి రాత్రి" వంటి ఆపూర్వమైన కథలు దాదాపు అరవై వరకూ వ్రాశారు. కొన్ని వందల వ్యాసాలు వ్రాసారు. వారి కథలు హిందీ, తమిళ, కన్నడ

భాషలలోకి అనువదించబడ్డాయి. "శ్రీ ఆబల కాదు" అనే గృహలక్ష్మి వ్యాసరచన పోటీలో వారికి 1930లో సువర్ణ పతకం వచ్చింది.

"వసుమతి" మొదలైన సాంఘిక నవలలను, "పద్మ" మొదలైన సాంఘిక, "పునః ప్రతిష్ఠ" మొదలైన చారిత్రక నాటకాలను, పిల్లల నాటికలను అనేకం వ్రాసారు. ఉన్నవ లక్ష్మి బాయమ్మగారి జీవిత చరిత్రను "మహిళా ప్రబోధం" అనే బుర్ర కథగా వ్రాసి ప్రచారం చేసారు. పద్మ రచనలో "ద్రౌపదీ వత్త సంరక్షణం", "సత్యా ద్రౌపది సంవాదం" ద్వీపదలుగా రచించడమేగాక-గాంధీ దండకము, భావనారాయణస్వామి దండకము మొదలైన దండకాలను కూడ రచించారు. "మహాత్మా గాంధీ చతుర్వింశతి" వంటి అనేక పద్యాలు వ్రాసినా ఆమెకు పద్మ రచనకంటే గద్యంపైనే ఎక్కువ మక్కువ.

అన్నిటికంటే మిన్నగా యీమెకు భ్యాతి తెచ్చిన "కారద రేఖలు"లో కారదా చట్టం, విదాకుల చట్టం, గాంధీగారి ఖద్దరు ప్రచారం, సహాయ నిరాకరణోద్యమాల గూర్చి, ఆస్పృశ్యతా నివారణ, హరిజన దేవాలయ ప్రవేశము, మద్య పాన నిషేధము మొదలైన రాజకీయ విషయాల గూర్చి మాత్రమే కాక, తీర్థయాత్రల ప్రభావం, విగ్రహారాధనలోని మంచి చెడులు, బుద్ధిలేని మూఢభక్తుల నిరసన, దొంగ సన్యాసినులను ఏకరువు పెట్టుట, వరకట్నాల వీడ, బహు భార్యాత్వ దురాచారము, వేశ్యావృత్తి బహిష్కరణ, కళావంతుల సముద్ధరణ, స్త్రీల నాటకరంగ ప్రవేశము మొదలయిన సాంఘిక విషయచర్చలు, భారత దేశంలోని వివిధ ప్రాంతీయుల వేష భాషల ప్రశంసలు, యాత్రా క్షేత్రాల వర్ణనలు, శ్రీ పురుషుల మనస్తత్వ విశ్లేషణలు, వివరణలు, సమయోచిత పరిహాస భాషణలు చిరకాల స్తవనీయాలైన విలువలను సమకూర్చాయి.

ఆంధ్ర వాఙ్మయంలో యీ రేఖా సాహిత్యం ఈమెకు ముందు కూడ లేకపోలేదు కాని, నన్నయ భారతంతో తెలుగు పద్య రచనకు పునాది యేర్పడినట్లు, యీమె రేఖలతో తెలుగు సాహిత్యం విలువలు పెంచుకుంది. వరలక్ష్మమ్మ గారి రేఖలు తాత్కాలిక ప్రయోజనం కలవి మాత్రమేకాక, విషయ ప్రాముఖ్యంచేత దేశీయులు చిరకాలం ఆలోచించి పరిష్కరించుకొనవలసిన విషయాలు కూడ!

వరలక్ష్మమ్మ 1931లో బాపట్లలో ప్రీహితైషిణి మండలి స్థాపించారు. ఇరవై సంవత్సరాలపాటు దానికి కార్యదర్శిగా వుండి, గ్రంథాలయాన్ని ఏర్పాటుచేసి, 1942లో దానికి శాశ్వత భవనం నిర్మించారు. ఈ మండలివారు కొన్నాళ్ళు కుటుంబం, హిందీ తరగతులను నడిపారు. సంక్షిప్త విద్యాభ్యాస (కందెమ్మడు కోర్సు) తరగతులను నడిపారు. ప్రస్తుతం బాలబాలికలకు కిందర్ గార్డన్ స్కూలు, శ్రీ హనుమంతరాయ బాల విద్యావిహార్ నడుపుతున్నారు.

వరలక్ష్మమ్మగారికి రవీంద్రుని రచనలంటే చాల యిష్టం! 'కళాపూర్వోదయం' మరీ యిష్టం! సాహిత్యం సభ్యంగా ఉండాలని, ఇప్పటి కథల్లో ఎక్కువ కథలు అసభ్యంగా ఉంటున్నాయని వారి విమర్శ!

ఇప్పటికీ తీరని సమస్యగా మిగిలిపోయిన వరకట్నాల మీద ఆమె అభిప్రాయం - "మేము కట్నాలు పుచ్చుకోవద్దని ఎంతో ప్రబోధం చేశాము. కాని వ్యర్థమయింది. ఆడ పిల్లలు చదువుకున్నా ప్రయోజనం లేకపోతున్నది. అయితే యిప్పటి సంపాదనలపై తలదండ్రులు ఎంతోకాలం కట్నాలు యివ్వడం సాగించలేదు. కొంతకాలానికన్నా ఈ సమస్య తీరుతుందనే నా నమ్మకం!" అన్నారు.

కులాల సమస్య యిలా ఉండవలసిందేనా? - అన్న ప్రశ్నకు "వర్ణభేదం, వర్గభేదం అంతటా ఉంది. అది కూలిపోవడం కష్టం. వర్ణభేదం మొండిగోడలుగా ఉన్నంతవరకూ సంఘ పరిస్థితులూ యింతే!" - అని వాపోయారు.

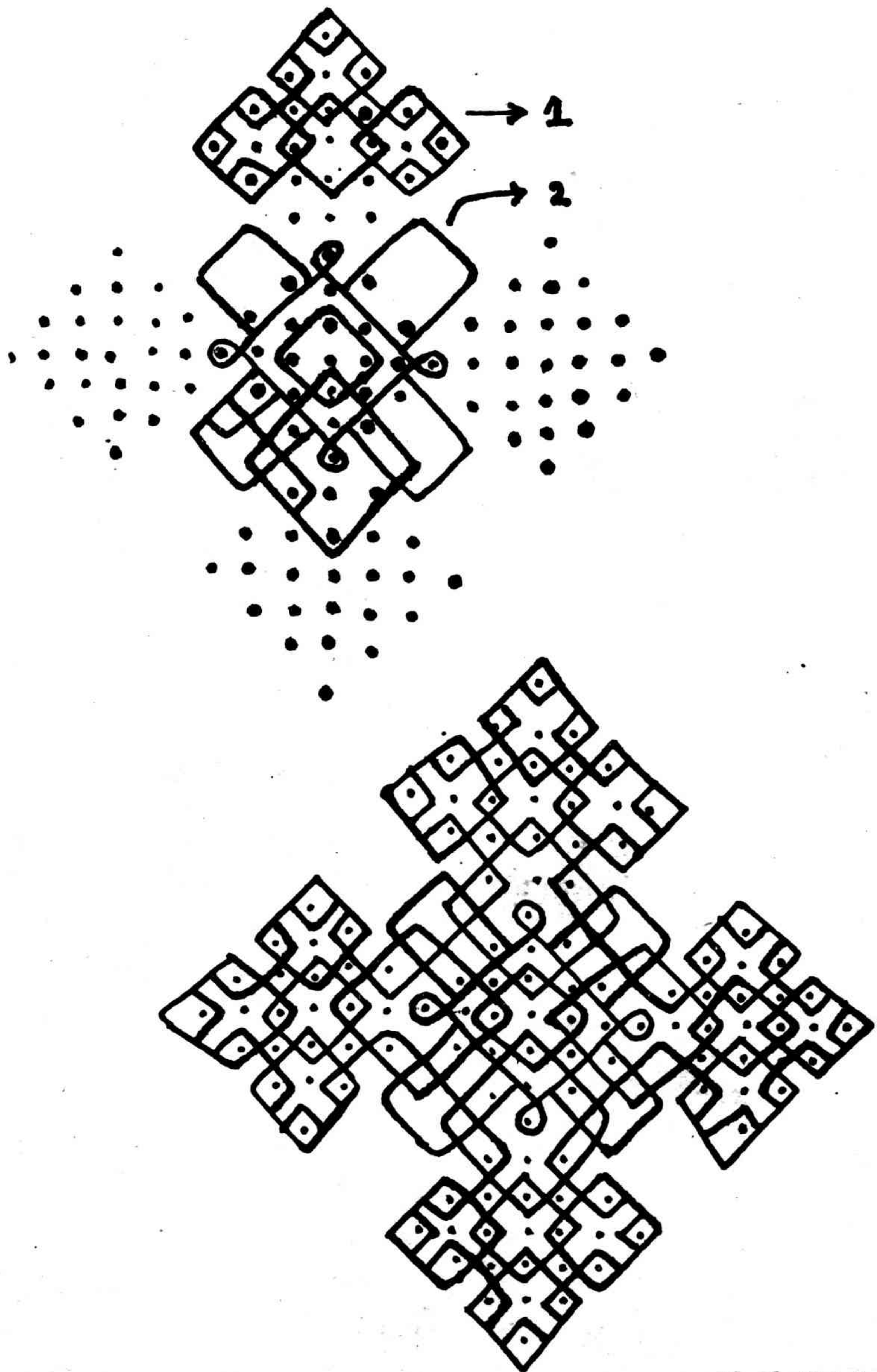
ప్రీ డీవిత వికాసాన్ని గురించి మీ సందేశం ఏమిటి? - అన్న ప్రశ్నకు-

"హిందూ సంఘంలో ప్రీ గాజు కుప్పెలోని దీపం వంటిది. దీపం విశేష ప్రకాశంగా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో పెట్టిన ఆ గాజు చిమ్మి ఎంత ధవళంగా, ఎంత నిర్మలంగా, ఎంత సున్నితంగా ఉంటే దీప ప్రకాశం అంత తేజోవంతంగా ఉంటుంది! అలాగే ప్రీలకు ఆశ్రయరైన పురుషుల మనోభావాలు ప్రీల యెడల ఎంత ఉదారంగా, ఎంత సరళంగా ఉంటే ప్రీ డీవితం - అంత వికాసం చెందుతుంది!" అని తన వ్యావృత్తిలో భర్త సహకారాన్ని మననం చేసుకుంటూ ఆమె తన అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చారు.

—విలేకరి

చిక్కుల ముగ్గు

పై చిత్రంలో చూపినట్లు చుక్కలు పెట్టుకోవాలి. చూపినట్లు కలపాలి చుక్కలని. ముందు మధ్య మధ్య భాగంలోని చుక్కలని (వరుసలో 7 చుక్కలు) భాగంలోని చుక్కలు కలిపి - తరువాత వాల్లు చిత్రంలోని (2) వ భాగంలో చూపినట్లు కలపాలి. వైపులా (1)లో చూపినట్లు కలిపితే ముగ్గు తరువాత - వాల్లు వైపులా కూడా (1)వ భాగంలో పూర్తవుతుంది.

—కొ. తేజస్కుమారి

"విద్యాభ్యాసానికి మునుస్సు నిబంధన ముఖ్యమా?"

శ్రీ, పురుషుడు ఒకరినొకరు పరస్పరం అర్థం చేసుకొని కుటుంబ బంధువు బాధ్యతలను, కష్టసుఖాలన్నీ, ఆనందానురాగాలన్నీ సరిసమానంగా పంచుకున్నప్పుడే వివాహబంధమనేదానికి పరిపూర్ణత ఏర్పడుతుంది. ఈ హితవైఖరిని వయస్సులో పెళ్ళిళ్ళు చెయ్యడంవల్ల వారు అసలైన అందాల్నీ, ఆనందాల్నీ రుచిచూసే సమయానికి ముసలివారై పోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ, పురుషుడికి భోగవస్తువుగా వుంటూ పిల్లల్ని కనడం కోసం కాదు వివాహం. అబ్రహం ఫ్లెక్సెఫర్ అన్నట్టు "ప్రపంచంలో అతి సులువైన పని పిల్లల్ని కనడం. అతి కష్టమయిన పని ఆ పిల్లల భవిష్యత్తుకి చక్కని బాటలు వేయడానికి బాధ్యత వహించడం."

కానీ తన పిల్లల భవిష్యత్తుని చక్కగా తీర్చి దిద్దడానికి ప్రతి త్రీకి తగినంత వయస్సు, చదువు, లోకజ్ఞానం అవసరం. పెళ్ళి అంటే ఏమిటో తెలియని వయస్సులో పెళ్ళి చేసుకుని పిల్లల్ని కన్నత్రీ తన పిల్లల భవిష్యత్తుని ఇంకేం తీర్చి దిద్దగలుగుతుంది?

చిన్న వయస్సులోనే పెళ్ళిళ్ళు చేసుకోవడం వలన పురుషునికన్నా త్రీ ఎక్కువ కష్టనష్టాల్ని ఎదుర్కోవలసి వుంది. పన్నెండు పదమూడేళ్ళకే పెళ్ళి చేసుకుని వెంట వెంటనే పిల్లల్ని కనడంవల్ల త్రీ ఆరోగ్యం బాగా దెబ్బతింటుంది. అంతేకాకుండా అలసట, గుండెజబ్బులు వంటివి ఏర్పడడం కూడా జరుగుతుంది. ఈ త్రీకి పుట్టిన పిల్లల ఆరోగ్యం కూడా అంతంత మాత్రంగానే వుంటుంది. ఈ పిల్లలకి జ్ఞాపకశక్తి కూడా అంత ఎక్కువగా వుండదు.

మన దేశంలో ఇప్పటికీ పెద్ద పెద్ద పట్టణాలలో తప్పించి మిగతా చోట్ల ముఖ్యంగా గ్రామాలలో చిన్న వయస్సులోనే పెళ్ళిళ్ళు చేసి అత్తవారింటికి వంపడం జరుగుతుంది. మన దేశంలో జనాభా లెక్కల ప్రకారం

త్రీల సరాసరి పెళ్ళి వయస్సు ఈ విధంగా వుంది. 1921-31ల మధ్య 12 సం॥లకీ, 1931-41ల మధ్య 14.9 సం॥లకీ, 1941-51ల మధ్య 15.4 సం॥లకీ, 1951-61ల మధ్య 16.2 సం॥లకీ త్రీలకు పెళ్ళిళ్ళు జరిగాయి. 1930 లో వచ్చిన 'కారదా' చట్టం ప్రకారం వివాహం చేసుకొనే వయస్సు త్రీకి 15 సం॥లకీ పురుషునికి 18 సం॥లకీ పెంచడం జరిగింది. కానీ పెరిగిపోతున్న మన జనాభాని అరికట్టడానికిగాను, తర్వాత, తర్వాత ఈ వివాహ వయస్సుని త్రీకి 18 సం॥లకీ, పురుషునికి 21 సం॥లకీ పెంచడం జరిగింది.

బాల్యవివాహాలవల్ల తల్లీ, పిల్లల ఆరోగ్యం దెబ్బతిన్నదమే కాకుండా, దేశ జనాభా కూడా విపరీతంగా పెరిగిపోతుంది. దీనికి ముఖ్య కారణం మన దేశంలోని త్రీల జనాభాలో 50 శాతం త్రీలు చదువురాని వారవడం ఒకటి. ముఖ్యంగా గ్రామాల్లో-పిల్ల పుష్పవతి అయి ఇంటిలో వుంటే తమ గౌరవానికి ఏదో లోపం ఏర్పడిందనుకొని, వెంటనే పిల్లకి పెళ్ళి చేసి అత్తవారింటికి వంపడం జరుగుతుంది. తర్వాత ఆమె వెంట వెంటనే పిల్లల్నికని, ఆరోగ్యం పాడయి 30 ఏళ్ళకే ముసలమ్మ కావడం కూడా జరుగుతుంది.

అందువల్ల కుటుంబసంక్షేమ కేంద్రంవారూ, గ్రామ పంచాయితీలు, శ్రద్ధవహించి, ప్రజలకి బోధించి, చిన్నప్పుడే పెళ్ళిళ్ళు చెయ్యడాన్ని గట్టిగా అరికట్టాలి. భారత ప్రభుత్వంవారు కూడా త్రీ, పురుషులు వివాహం చేసుకునే వయస్సుని పెంచినంత మాత్రాన తమ బాధ్యత తీరిపోయిందనుకోవడం భావ్యం కాదు. పెళ్ళి చేసుకోవడానికి కావలసిన వయస్సు నిబంధన చట్టాన్ని గట్టిగా అమలు జరిగేటట్టు చూడాలి. అప్పుడే త్రీలకి, దేశానికి మంచి చేసినవారవుతారు.

—యస్సెన్సీ వనంత

'స్నేహం కోసం నేను ప్రాణం ఇవ్వడానికైనా వెనుకాడను' అని చెబుతూ ఉండే కొందరు ఆదర్శ స్నేహితులు నిజంగా అటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడితే ఏం చేస్తారు? కర్ణాటకలోని గుల్బర్గా ప్రాంతాలలోని బ్రహ్మపూర్ ఎక్స్ ప్రెస్ స్టేషన్ కు చెందిన సరోజ, బేబీ అనే ఇద్దరు యువతులు ఆ మధ్య కలిసికట్టుగా విషం తీసుకుని ఆత్మహత్య చేసుకున్నారు. ఎందుకు? వాళ్ళిద్దరూ ప్రాణ స్నేహితురాళ్లు. సరోజకు పెళ్ళయి అత్తవారింటికి వెళ్ళిపోయి,

ఆషాఢ మాసం రావడంతో మళ్ళీ పుట్టింటికి వచ్చింది. అప్పట్లో ఆమె, బేబీ కలుసుకున్నారు. తాము ఒకరినొకరు విడిచి ఉండడం కష్టమనుకున్నారు. తమ స్నేహాన్ని కొనసాగించడానికి తగిన పరిస్థితులు లేకపోవడంతో మారుపేర్లతో ఒక హోటల్లో గది తీసుకుని ఆత్మహత్యకు పూనుకున్నారు. పోలీసులు వారిని ఆస్పత్రిలో చేర్చి రక్షించే ప్రయత్నం చేసినా, ఫలితం లేకపోయింది. ఆ ఇద్దరు స్నేహితురాళ్ళు గుల్బర్గా సివిల్ హాస్పిటల్లో మరణించారు.

ప్రాముఖ్యంగా సందర్భాలనూ
పండుగలనూ అందంగా
గడపడానికి శారదా'స్ వారి
ప్రత్యేకమైన కొత్తడిజైన్లు

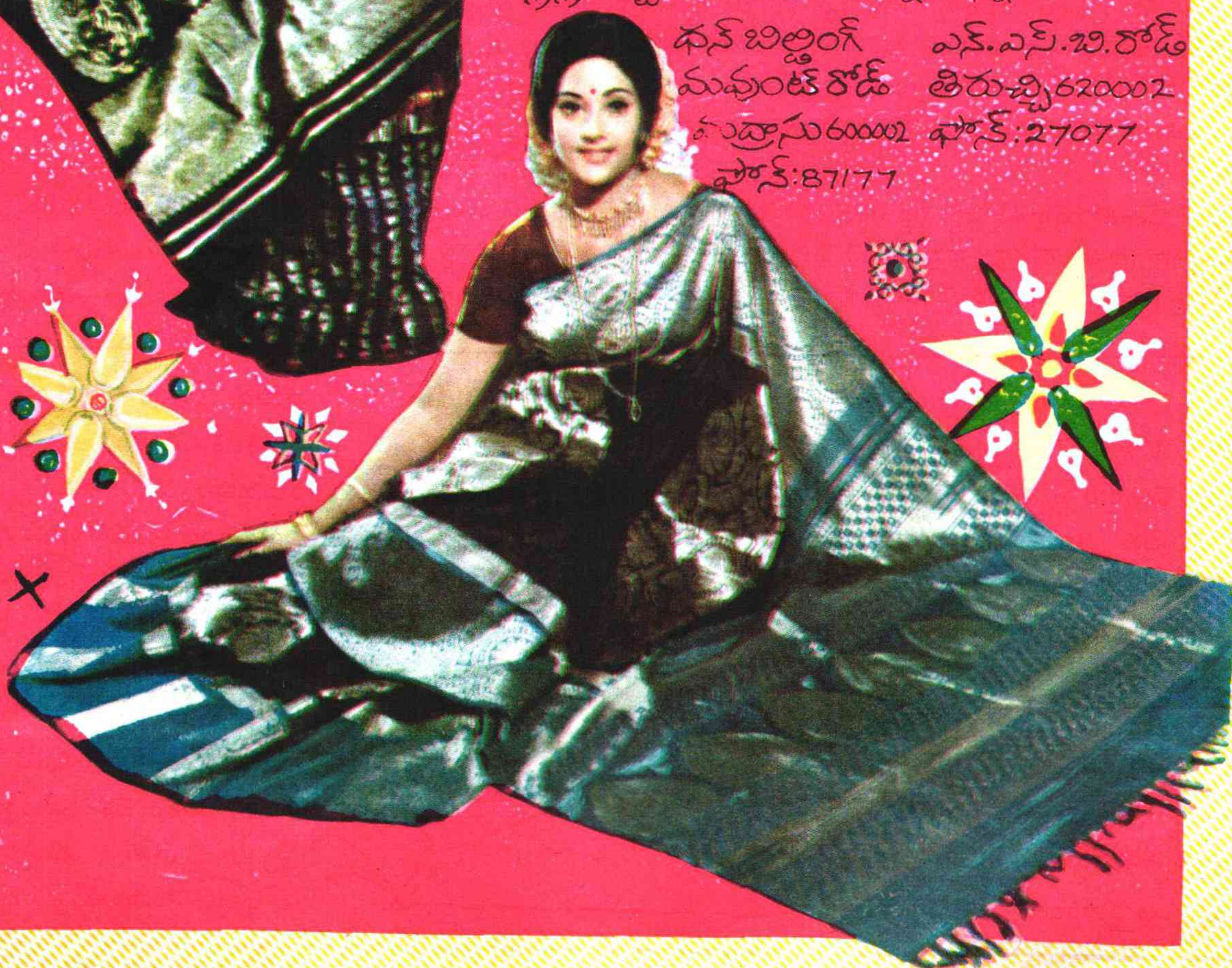
విశేషాదరణ పొందిన డిజైన్లు

మంగళరూపిణి * సర్వశాభిని

శారదా'స్

(పెళ్ళిళ్ళ పట్టు బీరలకు పెరెన్నిక గన్నది)

ధన్ బిల్డింగ్ ఎన్.ఎస్.బి.రోడ్
మమంట్ రోడ్ తిరుచ్యుర 200002
మొదల సు 600002 ఫోన్: 27077
ఫోన్: 87177

చిత్రకారిణి

తెరెసా దొరసామి

తెచ్చి ఫాదర్ తంబిరాజ్ నాకు ప్రోత్సాహం కలిగించారు. ఆయనకు నేను కృతజ్ఞురాలిని." అన్నారు తెరెసా.

ప్రదర్శనలో చోటుచేసుకున్న ఇరవై పెయింటింగ్స్ లోనూ 'నాట్యం', 'పంట కోత', 'తీయని కౌగిలి', 'ఆలోచన', 'కష్టజీవనం', 'వైవిధ్యం', 'తపస్వి'.

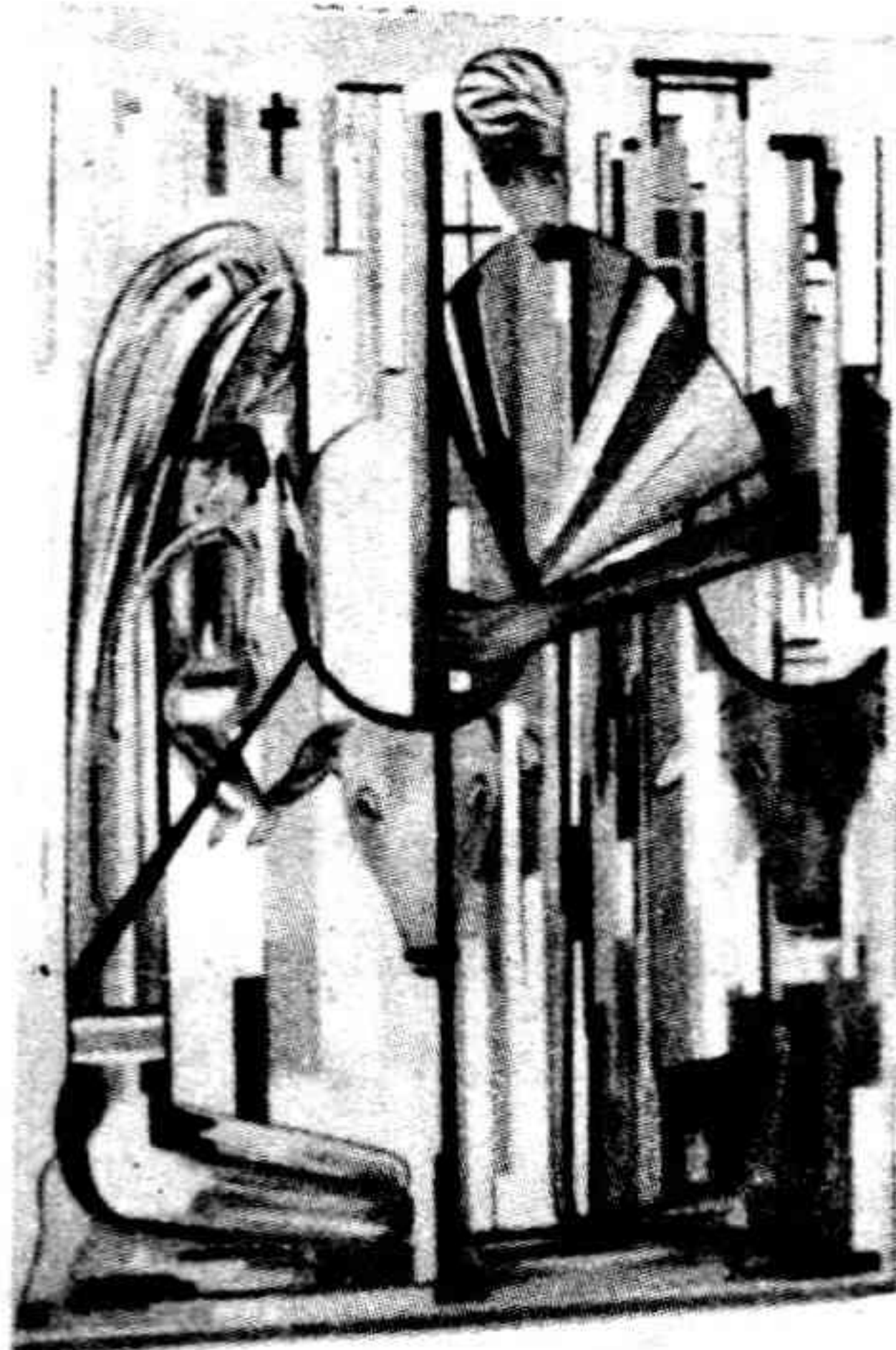
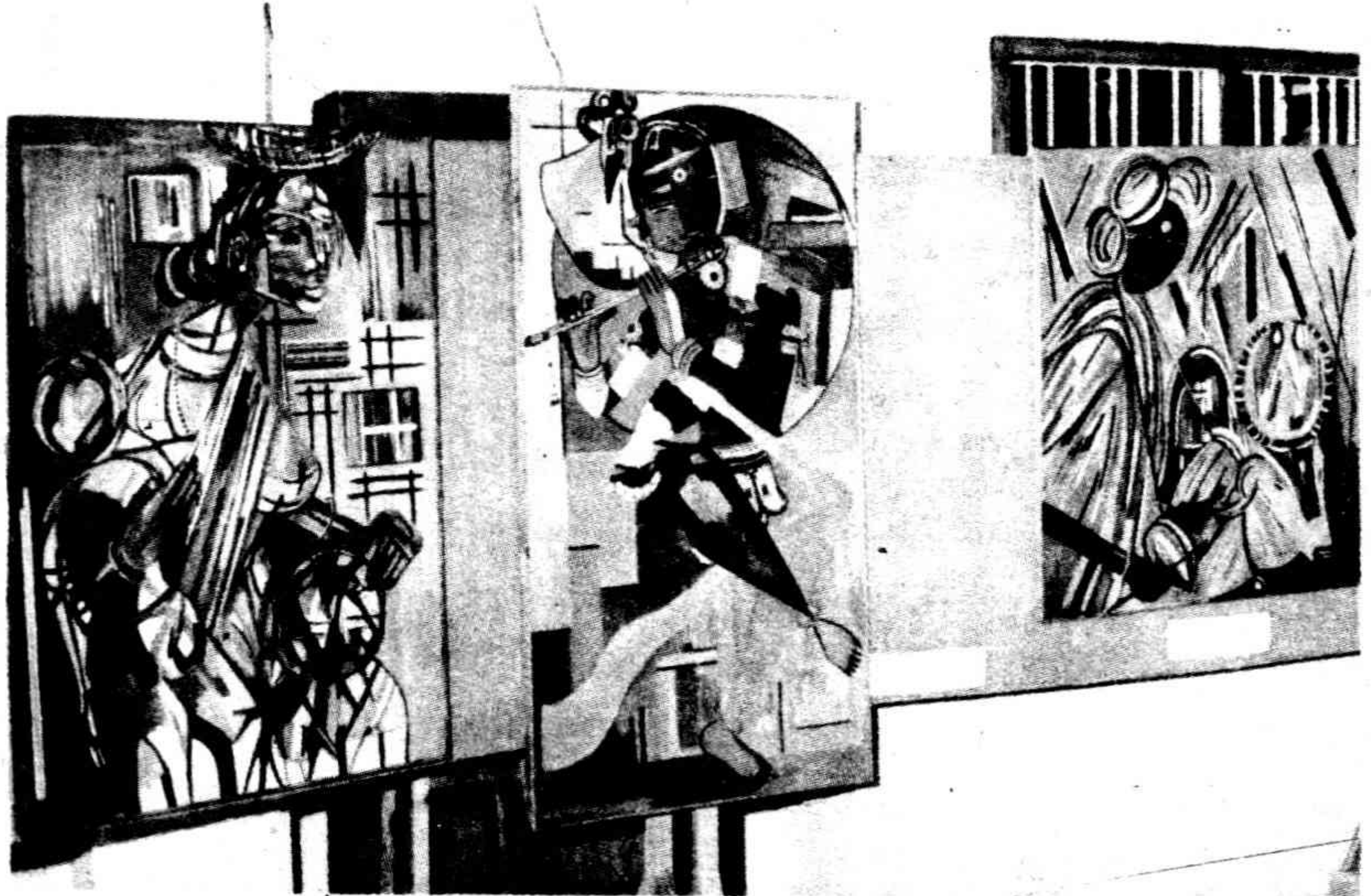
'పవిత్రభావం', 'దివ్య సంగీతం', 'బహుమతి' మొదలైనవి - చిత్ర కళాభిమానులను ఆకర్షించాయి.

మద్రాసులోనే పుట్టి పెరిగిన తెరెసా రాయపురంలోని సెంట్ కారెన్స్ ఆంగ్లో ఇండియన్ పాఠశాలలో చదువుకున్నారు. చదువు ముగిశాక 'ట్రాప్స్ మన్'.

"నేను ఎవరిదగ్గరా చిత్రకళ నేర్చుకోలేదు. కాని కొన్ని సందర్భాలలో నాకు ఏదన్నా పెయింటింగ్ చేస్తే బావుండుననిపించేది. అలా అనిపించినప్పుడు నాకు తట్టిన భావాలకు చిత్రరూపం కల్పించడానికి ప్రయత్నిస్తుంటాను. అందువల్ల నేను చిత్రీకరించిన చిత్రాలలో ఒక రకమైన స్వతంత్రదోరణి కనిపిస్తుంది." అంటారు కుమారి తెరెసా దొరసామి. ఆ మధ్య మద్రాసులో ఆమె చిత్రించిన ఇరవై పెయింటింగ్స్ ను ఒక ప్రదర్శనగా జరిపారు.

ఆ ప్రదర్శనలో తెరెసా చిత్రాలను చూసిన వారు ఆమె చిత్రకళ ఎవరి దగ్గరా అభ్యసించ లేదని చెబితే నమ్మలేకపోయారు.

"నాకు చిత్రాలను ప్రదర్శించాలన్న ఆలోచనేలేదు. కాని మద్రాసు లయోలా కాలేజీకి చెందిన ఫాదర్ తంబిరాజ్ నా చిత్రాలను చూపి, వాటిని ప్రదర్శిస్తే బావుంటుందని అభిప్రాయపడ్డారు. ఆయనే పూనుకుని ప్రదర్శనకు ఏర్పాటు చేశారు. అలా నా ఆత్మ సంతృప్తికోసం నేను చిత్రీకరించిన చిత్రాలను తొలిసారిగా పదిమంది దృష్టికి

ట్రైనింగ్ పొంది కొంతకాలం 'ట్రాప్స్ (వు)మన్'గా ఉద్యోగం చేశారు.

తెరెసా కుటుంబంవారు పాశ్చాత్య సంగీత విద్వాంసులుగా పేరుగడించినవారు. ఆమె తండ్రి దొరసామి, తాత ఆయన దొరసామి ఇద్దరూ గొప్ప సంగీతవేత్తలు. తెరెసా కూడా వయొలిన్ వాయిచగలరు.

'చిత్రకారిణిగా మరిన్ని చక్కని కళా ఖండాలు సృష్టించాలన్నదే నా ద్యేయం. ఆంతకన్న ఏముంటుంది?-' అంటారు ఆమె.

మంచంమీద పక్కవేసి, దానిమీద రబ్బరుగుడ్డ వేసి, దానిమీద బొంత వేసి, దాని కటాయిటూ ఎత్తులు పెట్టారు.

సరస్వతమ్మ పసివాడిని బొంతమీద పడుకో బెట్టి పైన దుప్పటి కప్పింది.

వాహిని చెయ్యి పట్టుకుని గదిలోకి తీసుకు వెళ్ళింది వర్తనమ్మ.

మంచంమీద కూర్చుంది వాహిని.

తూంచే ఆయనకి మనస్సులో ఏవిధమైన బాధ కలగడం లేదా: అసలంత స్వచ్ఛంగా ఎలా నవ్వు గలుగుతున్నారు? లేకపోతే ఒకవేళ తనలాగే మనస్సులో చిత్రహింస ననుభవిస్తూ పైకి లోకం కోసం చిరునవ్వులు చిందిస్తున్నారా? కాని.... ఆ నవ్వు మనస్సులోంచి వచ్చినట్లుండే కాని బలవంతాన నవ్వుతున్నట్లు లేదే!" పరిపరివిధాల పోయింది వాహిని మనస్సు. ఆమె కళ్ళు చెమ్మ గిల్లాయి. గిరుక్కున వెనక్కి తిరిగి పమిట కొంగుతో కళ్ళు వొత్తుకుంది.

"కానేపు కళ్ళు మూసుకు పడుకోండమ్మా! నీళ్ళు కారి కారి అదే పోతుంది." అంది వంటావిడ.

వర్తనమ్మ కాస్తేపు అవిరి పెట్టాక పసివాడి పక్కనే కళ్ళు మూసుకు పడుకుంది.

"అమ్మా....! ఈవేళ వంట ఏం చెయ్య మన్నారు?" అని సరస్వతమ్మని అడిగింది వంటావిడ.

మధుసూదనం కూడా గదిలోకి వచ్చి అక్కడ వున్న కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

వంటావిడ కాఫీలు తెచ్చి అందరికీ యిచ్చింది.

"బాగున్నాడమ్మా బాబు! అంతా మా ఆయ్య గారి పోలికే! వంక లేని చందమామ లా వున్నాడు." అంటూ మెచ్చుకుంది వంటావిడ.

వాహినికి గుండెల్లో సన్నటి బాధ బయల్దేరింది. మధుసూదనం వైపు చూసింది.

ఈ మారతడు నవ్వుతున్నాడు.

"అంతా నా పోలికేనా? మరి మీ అమ్మగారి పోలికలేం కనిపించడం లేదా?" అన్నాడు.

"ఏమో అమ్మగారి పోలికలేం కనిపించడం లేదు. నాకు మాత్రం అచ్చం మీ పోలిగ్గానే కని పిస్తున్నాడు బాబు."

"అ....అ....అయితే ఆ మాట కాస్త నెమ్మదిగా అనండి. లేకపోతే నవమాసాలు మోసి కష్టపడి కన్ను, తల్లికి కోపం రావచ్చు." అంటూ వాహినిని చూసి చిలిపిగా నవ్వేడు మధుసూదనం.

వాహిని హృదయం అర్థమైపోయింది. అంతా పసివాడిని ఆయన కొడుకుగా భావించి మాట్లాడు

"అదేమిటే వున్నట్లుండి కళ్ళు తుడుచు కుంటున్నావ్! ఏదైనా పడిందా?" దగ్గరికి వచ్చింది వర్తనమ్మ.

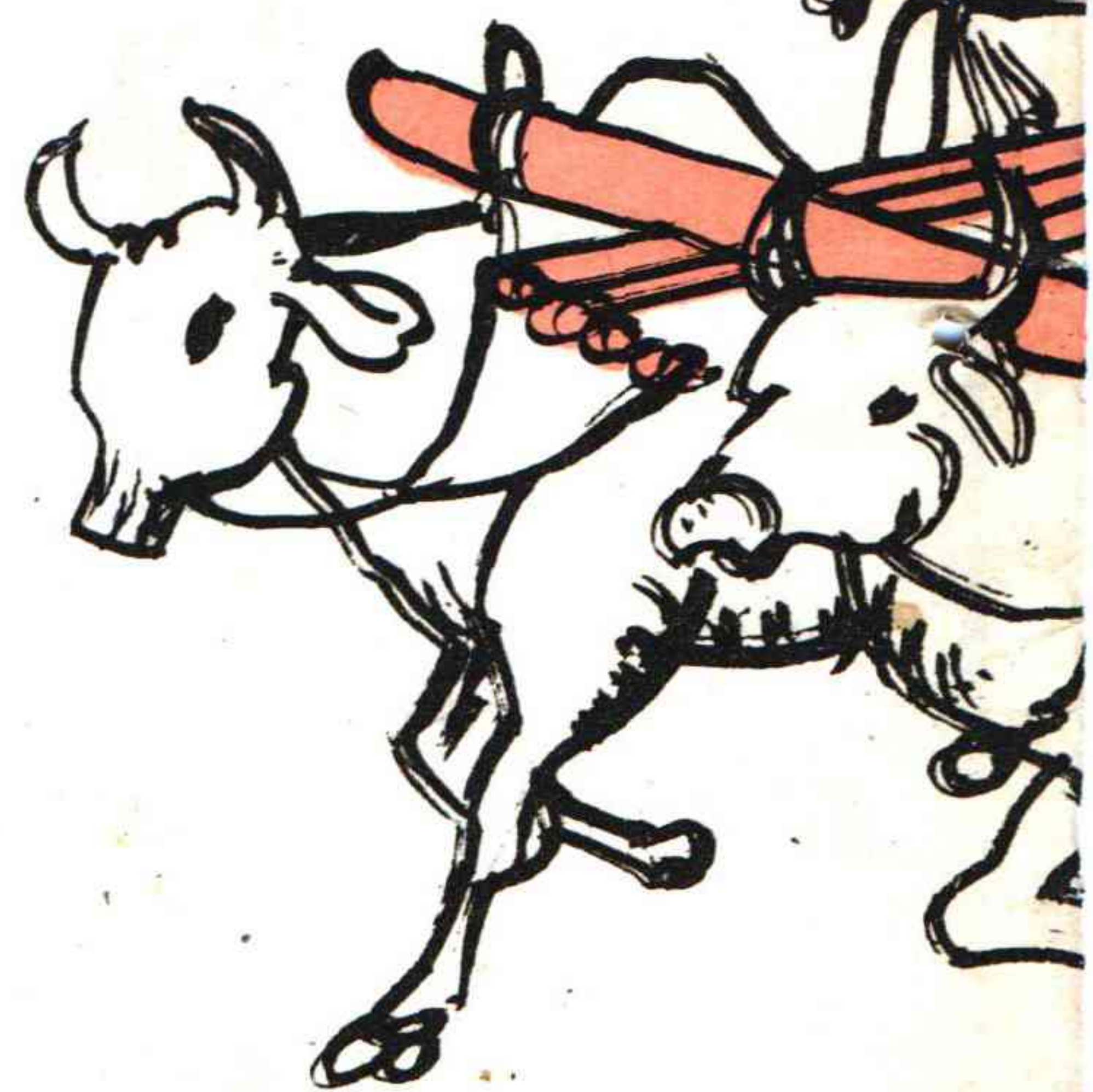
"అవునమ్మా! ఇదేం నలకో కాని కంట్లోంచి గుండెల దాకా వ్యాపిస్తోంది బాధ!" అంది వాహిని కళ్ళు వొత్తుకుంటూనే.

నిట్టూర్చింది వర్తనమ్మ.

"హఠాత్తుగా ఎలా పడిందే అశ్చర్యం! అవిరి పెడతానుండు. ఏదైనా వుంటే కొలికిలోకి వచ్చేస్తుంది." అంది. "పరవారేదు వద్దమ్మా! అదే పోతుంది." అని వాహిని వారిస్తున్నా వినకుండా వాహిని పక్కన కూర్చుని తన చీర చెంగు వుండలా చేసి నోటిదగ్గర పెట్టుకుని అవిరి పట్టి కంటి మీద అద్దసాగింది.

"ఇక్కడంతా శుభ్రంగా వుంది. బూజులు కూడా నిన్ననే దులిపించాను. ఎలా పడిందో ఏమిటో? ఇంతకి బాధపడే యోగం." అంది సరస్వతమ్మ. అందులో తన దోషమేమీ లేదని రుజువుచేసుకుంటూ.

జరుగుతున్న నాటకమంతా చూస్తూ మౌనంగా వుండిపోయాడు మధుసూదనం.

తెల్లవరస రేతి

పెదపూరి
రెవెన్యూ కమిషనరీ

Bapu

“కోడలికి యీవేళ పత్యం పెడతాంకదా !
పాత బియ్యం వేయించి అన్నం వొండి పొట్ల
కాయ వేయించండి. శొంఠిపొడి, కరివేపాకు
కారప్పొడి నిన్న కొట్టినవి సీసార్లో పోసారా ?”

“పోసానమ్మా ! మనకేం చెయ్యమన్నారు
వంట ?”

“అరటికాయకూర చేసి సాంబారు పెట్టండి.
కొబ్బరికాయ పచ్చడి చెయ్యండి.”

“అలాగేనమ్మా” అంటూ వంటింటి వేపు
వెళ్ళిపోయింది వంటావిడ.

“ప్రసవం తేలిగ్గా అయిందా?” ప్రశ్నించింది సరస్వతమ్మ.

మధుసూదనం లేచి రోపలకి వెళ్ళాడు.

“అ. తేలిగ్గానే వచ్చింది. తొలిమూలు కదూ! ఆ మాత్రం కష్టం లేకుండా వుండదు. ఏదో ఆ భగవంతుడి దయవల్ల బరువు చులకనయింది.” అంటూ చేతులు జోడించింది వర్ధనమ్మ.

“ఎంతయినా వాడికి నచ్చిన పిల్ల. అంచేత ఎన్ని ఆవస్థలేనా పడాలి. ఏం చేస్తాం.” అంటూ మూతి తిప్పుకుంది సరస్వతమ్మ.

వర్ధనమ్మ కామాట చురుక్కున తగిలింది. “ఏం చెయ్యమంటారు? సమయానికి వాళ్ళ నాన్నగారైనా దగ్గరుంటారంటే ఆయన జబ్బు పడ్డారు. పోనీ మా శక్తానుసారం మా యింట్లోనే పురుడుపోసుకుంటామంటే అల్లుడుగారు వాప్పలే దాయె.” అంటుంటే వర్ధనమ్మ కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి.

“ఇప్పుడు నేను మాత్రం ఏమన్నాను! వున్నమాటేగా! మంత్రసానితనానికి వాప్పు కున్నాక ఏదొచ్చినా పట్టాల్సిందే!” నిష్ఠూరంగా అంది సరస్వతమ్మ.

“ఎక్కడ నుంచి ఎక్కడికి వెళ్లారు ఒడినా?” అంది గద్గద కంఠంతో వర్ధనమ్మ.

వాళ్ళ సంభాషణ వింటున్న వాహిని గుడ్డ నీరు కుక్కుకుంటూ మౌనంగా వుండిపోయింది.

కాళ్ళు కడుక్కుని అప్పుడే గదిలోకి వస్తూన్న మధుసూదనానికి వాతావరణంలో ఏదో మార్పు వున్నట్లనిపించింది.

మధుసూదనాన్ని చూసి సరస్వతమ్మ గది లోంచి బయటికి వెళ్ళిపోయింది ‘స్నానం చెయ్యా’ అంటూ.

“కాళ్ళు కడుక్కుని వస్తా వాహినీ!” అంటూ పెరట్లోకి వెళ్ళిపోయింది వర్ధనమ్మ.

“ఏం వాహినీ! వున్నట్లుండి అలాగైపోయా రేమిటంతా. ఏమైంది?” ఆశ్చర్యంగా ప్రశ్నించాడు మధుసూదనం.

ఏమీ బదులు చెప్పక, “మీరు నిజంగా దేవుడే నండీ!” అంటూ వెక్కి వెక్కి ఏడ్చేసింది వాహిని.

“ఆ బేలత్వమే పనికిరాదన్నాను! మళ్ళీ ఏం జరిగింది?” అన్నాడు మధుసూదనం దగ్గరగా వస్తూ.

“దూరం....దూరం....” అంది వాహిని.

“ఓ ఇదొకటి... అసుపత్రిలో అంతా ఏకమే. ఇంటికొచ్చాక మాత్రం మళ్ళీ దూరం - దూరం” అంటూ నవ్వేడు మధుసూదనం.

“తరతరాలుగా వస్తున్న ఆచారాలు. సంప్రదాయాలు మనవి. వాటిని గేలి చెయ్యకూడదు. వాటి కెదురు నడచిన నాడు ఎదురు దెబ్బలు తప్పవు.”

“ఓహో....స్వానుభవంతో చెప్తున్నట్లున్నారు రాణీగారు! ఏ మాత్రం ఎదురు దెబ్బలు తగిలాయండీ తమకి!” అంటూ పరిహాసం చేసి.

“నా పిచ్చి వాహినీ! మానవుడికి యుక్తాయుక్త జ్ఞానం వుంది. ఏది మంచి ఏది చెడు అని తెలుసుకోగలిగే తెలివి తేటలు వున్నాయి. కాని పరిస్థితుల ప్రాబల్యంవల్ల మనిషి ఒక్కొక్కప్పుడు విధి చేతిలో కీలుబొమ్మ అవుతాడు. అటువంటి సమయంలో అతడిని చూసి జాలిపడి చేయూత నిచ్చి పంకంలోంచి పైకి లాగాలే కాని హేళన చేయడం మానవత్వమనిపించుకోదు. అలాకాక వారిని చూసి అంతా అపహాసితే సహజంగా రోలోన కుమిలిపోతున్న వారికి రోకంలో మనుగడ దుర్బరమై, బ్రతుకే వ్యర్థమనిపించి, తమ మీద తమకే విపరీతమైన జాగువ్వు పేరుకుపోయి, వాళ్ళు తెలివి అవేశంలో ఆత్మహత్యకి పాల్పడతారు. ఆత్మహత్య అనేది ఒక విధమైన ఎస్కేపిజమ్. ఈ రోకంలో అన్ని మార్గాలూ మూసుకు పోయినప్పుడు సమస్యల నుంచి తప్పించుకోవడానికి ప్రైవేట్ గా దాన్ని ఎన్నుకుంటారు మానవులు. కాని నన్నడిగితే అదొక మానసిక దౌర్బల్య మంటాను. మనం వుప్పు కారం తినే సామాన్య మానవులం. కొన్ని కొన్ని బలహీన క్షణాల్లో పొరపాట్లు చెయ్యవచ్చు. కాని చేసిన పొరపాటుని దిద్దుకుని పశ్చాత్తాపపడి మళ్ళీ ఆ పొరపాటే చెయ్యకుండా వుండాలి. అంతేకాని పొరపాటుచేసి, ఆ తర్వాత రోజానికి భయపడి, పరిస్థితుల్ని ఎదుర్కోలేని పిరికితనంతో ఆత్మహత్యకి పాల్పడటమంత నైచ్యం అదే కాని మరోటిలేదు.” అన్నాడు మధుసూదనం. అతడి మాటల్లో ఆత్మ విశ్వాసం ధ్వనిస్తోంది.

వాహిని కళ్ళు జలపాతాలయ్యాయి.

“అందుకే అన్నానండీ! మీరు దేవుడని. ఇంతమంది మనుష్యులున్నారు. మీకు వున్న హృదయ విశాలత ఎందరిలో వుంది? మానవత్వం గురించి మీ అంత సునిశితంగా ఆలోచించే

వారెవరు? ఒకవేళ ఆదర్శాలు వల్ల వేసినా వాటిని మీలా అచరణలో పెట్టే వారెందరు? మీరు అన్నట్లు ఆ మానసిక దౌర్బల్యం ఒకసారి నాలో అతి తీవ్రంగా కలిగింది. సమయానికి మా వాణి అడ్డు వచ్చింది కాని లేకపోతే మనం యీ నాడిలా వుండేవాళ్ళం కాదు.” పడుక్కున్న దల్లా మంచంమీంచి లేచి వచ్చి మధుసూదనం కాళ్ళ దగ్గర కూర్చుండిపోయి రెండు చేతులూ అతని పాదాల మీద వేసింది వాహిని. “అగ్నిలా నన్ను దహించివేసే ఆ నిజాన్ని దాచగలిగే శక్తి నాకు లేకపోయింది.”

“ఏమిటి వాహినీ యీ పిచ్చి పని?” అన్నాడు మధుసూదనం భార్య పక్కనే తనూ కింద కూర్చుంటూ.

“కాదు. ఎదురుగా వున్న దేవుణ్ణి వదిలేసి భగవంతుడెక్కడో వున్నాడనుకునే పిచ్చిదాన్ని మాత్రం కాదు నేను. మన పెళ్ళయిన క్షణం నించి తల్లి, తండ్రి, భర్త, దైవం సమస్తమూ మీరే. నన్ను కళ్ళల్లో పెట్టుకుని కాపాడుతున్నారు. ఆనాడు ఆ భయంకర సత్యాన్ని మీతో చెప్పి నప్పుడు మీరెంతో వుత్తమ సంస్కారం కలవారు కనుకనే నన్ను తమించగలిగేరు. నాకూ నా బాబుకీ యీ సంఘంలో ఒక ప్రతిపత్తి కల్పించారు.”

“ఊరికే ఏమిటేమిదో మాట్లాడేస్తున్నావు వాహినీ! నాకు బాగులేదు. నేను మామూలు మనిషిని. కష్ట సమయంలో వున్న సాటి వ్యక్తి పట్ల ఎలా ప్రవర్తించాలో అలా ప్రవర్తించాను. అంతే. అంతకుమించి నాలో నువ్వుహిస్తున్న గొప్పతనమేమీ లేదు వాహినీ!”

“అలా అనడంవల్ల మీ వుదాత్త హృదయం వ్యక్తమౌతోంది.”

“సరి....సరి....నీ పొగడ్తలు బాగానే వున్నాయి. కాని....పురిటాలివి. వచ్చి నన్నిలా ముట్టేసుకున్నావే! నేను బట్టలు మార్చుకున్నాను యిందాకనే, మళ్ళీ మార్చుకోవాలా? దూరం.... దూరం-అంటూ నువ్వే నా దగ్గరికి వచ్చి ముట్టేసు కున్నావు.” అన్నాడు మధుసూదనం నవ్వుతూ. అతడి కళ్ళల్లో చిలిపిదనం తొంగిచూసింది.

“అయ్యో....! మరచిపోయానండీ.....!” అంటూ నొచ్చుకుంటున్న వాహిని వైపు ఆదరంగా చూసాడు మధుసూదనం.

“మరేం ఫరవాలేదు. కంగారుపడకు వాహినీ! ఈ కుల తత్వాలూ, యీ ఆచారాలూ అన్నీ

మనుష్యులు ఒకరికొకరు మరింత దూరం కావటానికి తమ చుట్టూ తామే అల్లుకున్న సారి గూళ్ళు. కొంతమంది తమవాళ్ళనైనా వదులు కుండుకు సిద్ధపడతారు కాని తరతరాలుగా అస్త్రీని పట్టేసిన ఆచారాల్ని వదులుకుండుకు వొప్పుకోరు. ఆ ఆచారాల్లో మునిగిపోయి వుక్కిరిబిక్కిరి అయిపోతూ, తమకు సంబంధించిన వాళ్ళని కూడా అందులో చిక్కుకునేలా చెయ్యాలని ప్రయత్నిస్తూ వుంటారు. మనిషికి మనిషికి మధ్య ముఖ్యంగా వుండాలనివి దయ, క్షమ అని తెలుసుకోరు. ప్రాపంచిక సమస్యలు పరిష్కారం కావాలంటే మనిషికి మనిషికి మధ్య ఎడతెగని ప్రేమ వాహిని నిత్యం కావాలని గుర్తించరు. మనిషిని మనిషి సానుభూతితో ఆర్థం చేసుకుంటే అసలు మన దేశంలో యిన్ని సమస్యలే వుండవు. అసలు ప్రపంచంలో సంక్షోభాలే వుండవు."

వాహిని గుమ్మం వేపు భయం భయంగా చూసింది. తమ సంభాషణ ఎవరైనా వింటున్నారేమోనని.

అది గమనించి చిరునవ్వు నవ్వేడు మధు సూదనం. "భయంలేదు వాహినీ! నేను నెమ్మదిగానే మాట్లాడుతున్నాను. ఎవరికీ వినిపించదులే! ఆయినా పిచ్చిదానా! ఎవరేమనుకుంటారో అని అనుక్షణం భయం భయంగా బ్రతకడం కూడా నరకమే అవుతుంది, కదూ!"

అవునన్నట్లు తలూపింది వాహిని కన్నీళ్ళతో. అనునయంగా వాహిని తల నిమిరాడు.

"చూడు....! జరిగిందేదో జరిగిపోయింది. ఈ ఒక్క సంఘటనతో నీ జీవితం ముగిసి పోయిందనుకోకు. భవిష్యత్తంతా ముందుంది. గతాన్ని మరచిపోయి నూతన చైతన్యాన్ని పుంజుకుని మన ముందు ఎదురు చూస్తున్న ఉజ్వల భవిష్యత్తులోకి అడుగుపెడదాం. భవిష్యత్తుని మన కనుకూలమైన విధంగా అందంగా తీర్చి దిద్దుకుందాం. సరేనా! మనం సుఖపడాలి. తోటి వారిని సుఖపెట్టాలి. ఈ చిన్నారిని చూడు. వాళ్ళంతా వీడు నా నోట్లోంచి వూరిపడ్డాడంటున్నారు. మరి నువ్వేమంటావో!" నవ్వుతూ అన్నాడు మధుసూదనం. ఎటువంటి ఆవేశమూ లేకుండా అతి ప్రశాంతంగా వుంది అతని కంఠస్వరం.

సమాధానం చెప్పకుండా వెక్కిరివెక్కిరి ఏడ్చింది వాహిని.

ప్రాన్స్లో ఆదాయపు పన్ను శాఖవారు వ్యభిచారాన్ని వృత్తిగా పెట్టుకున్న వారికి కొన్ని మినహాయింపులు కల్పించారు. వారు—ఆ వ్యభిచారిణులు వైద్యం, గర్భ

నిరోధక పరికరాలు, ఒక 'మితి'ని మించని అలంకరణ సామగ్రి. పక్క బట్టలు ఉత్తే ఖర్చులు మొదలైనవాటి కోసమూ, వచ్చిన అతిథులను సత్కరించడం కోసం కొద్దిగా మద్యపానం ఇవ్వడానికి—చేసే ఖర్చులు వాళ్ళు తమ వృత్తి నిర్వహణలో చెయ్యదగ్గ న్యాయమైన ఖర్చులుగా అంగీకరించారు. ఆ మధ్య తమ ఆదాయాన్ని సరిగా చూపలేదని ఐదుమంది వ్యభిచారిణులను పట్టుకున్నారు. ఆ ఐదుమందీ ఆదాయపు పన్నుకు సంబంధించిన న్యాయస్థానానికి అర్రీ పెట్టుకుని - ఈ మినహాయింపులు పొందారు!

"అదుగో....మళ్ళీ....! మాట్లాడితే చాలు నెత్తి మీద నీళ్ళకుండ. మనస్సు మరీ యింత సున్నితమైపోతే ఎలా చెప్పి! పోన్లే ఆ విషయం యింక ఎత్తను."

"గతానికి సంబంధించిన జ్ఞాపకాలు మనస్సులోకి వస్తే నేను భరించలేకపోతున్నా! నన్ను నేను నిగ్రహించుకోలేకపోతున్నా." అంటూ భర్త గుండెల మీద తల ఆనించి వెక్కిరివెక్కిరి ఏడ్చేసింది వాహిని.

"యూ సిల్లీగర్ల్...." వాహినిని దగ్గరగా తీసుకుని ఆమె తల నిమిరుతూ, "చూడు వాహినీ! నువ్వలా పనిపిల్లలా అస్తమానూ ఏడుస్తూంటే నేను భరించలేను." అంటూ పకపకా నవ్వి, "ఇంకోతమాషా! నిన్ను నేను వూరుకోబెట్టడానికి సతమతమౌతున్నాంటే వాడిని నువ్వూరుకోబెట్టాలి. అదుగో కదులున్నాడు కాసుకో." అన్నాడు మధుసూదనం.

"అమ్మా....! అమ్మా....!" అంటూ వురుకులు పరుగులతో గదిలోకి వచ్చింది శోభ.

"వచ్చేకారా! తమ్ముడు! ఎలా వున్నాడో!" సంభ్రమంగా అంటూ మంచం దగ్గరికి వెళ్ళింది.

"పురిటాలివి. ఇంతనేపూ క్రిందే కూర్చున్నావు. లేచి మంచం మీద పడుకో. మొహం తిరుగుతుంది." అంటూ వాహిని లేవడానికి సాయం చేసాడు మధుసూదనం.

మెల్లగా లేచి మంచం మీద పడుక్కుంది వాహిని.

"ఏమ్మా శోభ! అల్లరిచెయ్యకుండా బుద్ధిగా వున్నావా మామ్మ దగ్గర!" అంటూ బలహీనంగా వున్న చేత్తో శోభ బుగ్గలు పుణికింది వాహిని.

"ఓ....! అమ్మా....తమ్ముడు చూడు ఎంచక్కా ఎంత బావున్నాడో ముద్దాస్తూ! నాతో ఆడుకోమని దేవుడు పంపించాడు. కదమ్మా....!" అంది వుత్సాహంగా శోభ.

"అవును తల్లీ....!" శోభ తల నిమిరుతూ ఆప్యాయంగా అంది వాహిని. "రోజూ స్కూలికి వెళుతున్నావా?"

"ఓ....! వెళుతున్నా!"

"రోజూ ప్రైవేటు మాస్టారు వస్తున్నారా శోభ!" ప్రశ్నించాడు మధుసూదనం.

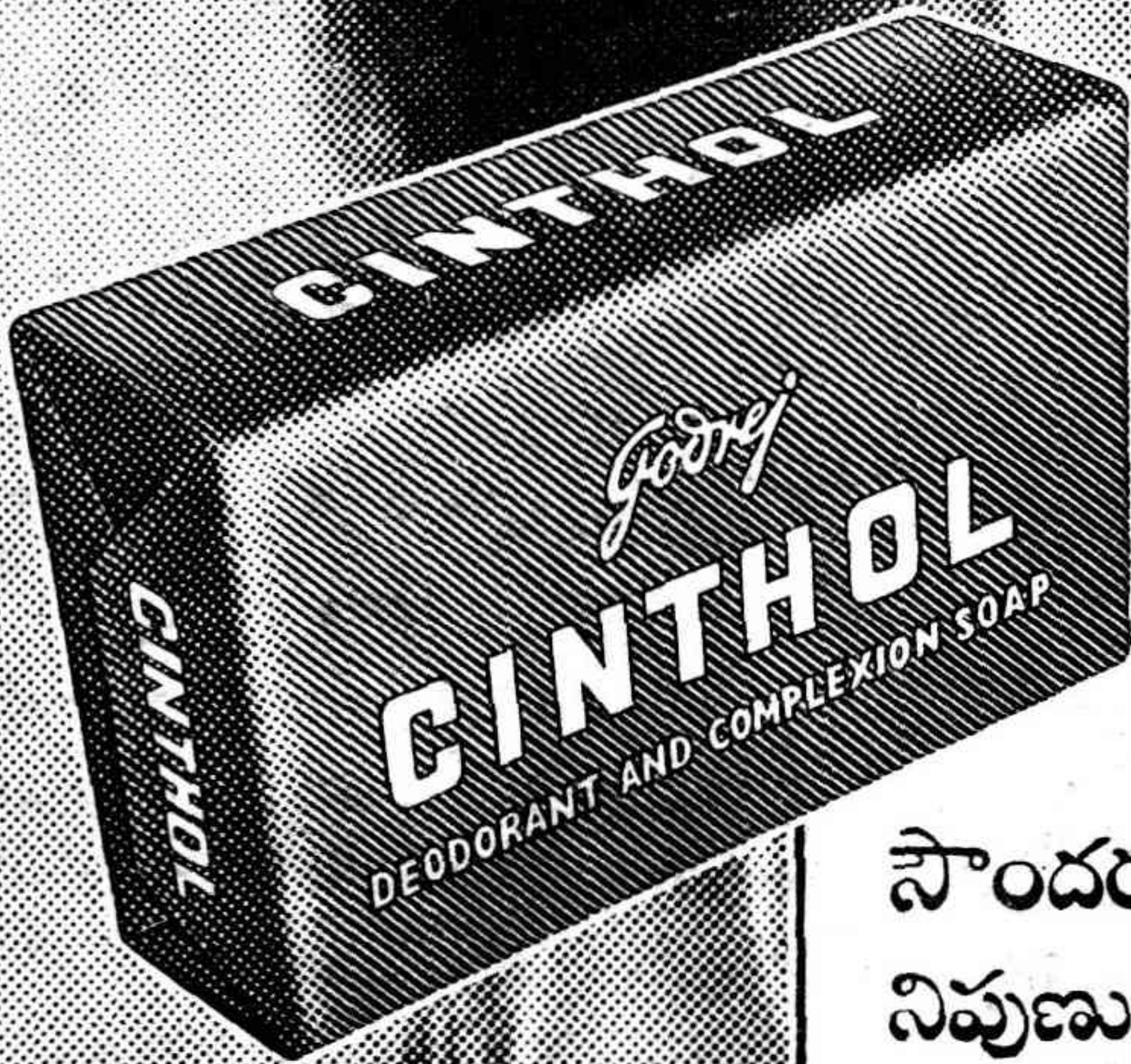
"వస్తున్నారు నాన్నా!"

ఆ పల్లెటూర్లో ఆయిదో క్లాసుదాకా వుంది. శోభ మూడోక్లాసు చదువుతోంది. ఆ ఎలిమెంటరీ స్కూలు హెడ్ మాస్టరే రోజూ యింటికి వచ్చి ప్రైవేటు చేబుతావుంటాడు.

"వాహినీ....! చూడు నిద్రల్లో బాబెంత అమాయకంగా నవ్వుతున్నాడో! నువ్వు కాస్తేపు పడుక్కుని విక్రాంతి తీసుకో." అంటూ పనివాడి పాలబుగ్గల్ని చేత్తో సుతారంగా నిమిరి, "రామ్మా

సింథాల్

దుర్గంధాన్ని నిర్మూలించి తాజాదనం గల్గించే సబ్బు

చమట వలన గలిగే శరీర
దుర్గంధాన్నిండి శక్తివంతంగా
కాపాడుతోంది.

ఏ సబ్బు పూర్తిగా వుంచనంత
తాజాగా మిమ్ములను
వుంచుతుంది.

పొందర్య రక్షణకై చర్మ రోగ
నిపుణులచే సిఫారసు చేయబడింది.

శోభా కాన్సేపు అవతలికి వెదదాం : మీ అమ్మ అలసిపోయింది. పాపం కాన్సేపు నిద్రపోతుంది." అని "ఫరవాలేదు వుండనీయండి శోభని" అంటున్నా వినకుండా" నువ్వు మాట్లాడకుండా కాన్సేపు కళ్ళు మూసుకువదుక్కో : చాలా అలిసి పోయావు." అంటూ శోభని తీసుకుని బయటికి వెళ్ళిపోయాడు మధుసూదనం.

ఏదో ఆలోచిస్తూ కళ్ళ మీద చేతులు పెట్టుకుని పడుకుంది వాహిని.

16

పురిటి కుద్ది అయింది. పడకొండవ రోజున బారసాల ఘనంగా చేసాడు మధుసూదనం. వాహిని తరుపున వర్తనమ్మ తప్ప మరెవ్వరూ రాలేదు. రాఘవయ్యకి సుస్తీగా వుండటంతో తండ్రిని కనిపెట్టుకుని వాణి వుండిపోయింది. మిగతా పిల్లలు చదువులు పోతాయని రాలేదు. కాని వాళ్ళు రాకపోవడానికి చదువు ఒక సాకు మాత్రమే. పిల్లలు అందరూ వస్తే రైలు ఖర్చులవుతాయని వాళ్ళని రమ్మని చెప్పలేదు వర్తనమ్మ.

"మన వాళ్ళు ఒక్కతైనా వచ్చారు కాదేమండీ?" అని మధుసూదనం అడిగితే. "పిల్లలకి పరీక్షలు కదు నాయనా! అందులో పెద్ద పరీక్షలు కూడాను. శ్రద్ధగా చదువుకోవాలి. ఇక్కడి కొచ్చారంటే మేనల్లుడిని అడించడంలో మునిగిపోయి చదువుకి ఎగనామం పెట్టేస్తారు." అంది నవ్వుతూ. అడిగాక అవిడ మనస్సులో సరస్వతమ్మ అన్న మాటలు కూడా కలుక్కు మంటున్నాయి. అదీ ఒక కారణమే—పిల్లల్ని రమ్మని రాయకపోవడానికి.

"అదేమిటండ తగరూ అలాగంటారు? అందర్నీ రమ్మని మరీ మరీ వ్రాసేనే! ఈ సరదా మళ్ళీ రమ్మన్నప్పుడు వస్తుందా?" అన్నాడు మధుసూదనం కొంచెం కష్టంగా.

"నిజమే బాబూ! మా యింట్లో పెద్ద పిల్ల వాహినే కదా! ఏం చెయ్యడం? పరిస్థితులన్నీ అలా వచ్చాయి. పిల్లవాడికి మూడవ నెల వచ్చాక ఒకమారు వచ్చి వాహినిని నాతో తీసుకు వెడతాను బాబూ! ఆయన మనుమడిని చూస్తారు. ఏమండీ అల్లుడు గారూ తీసుకెళ్ళమంటారా?" అశగ అడిగింది వర్తనమ్మ.

"నా అభ్యంతర మేముందండీ! మీ అమ్మాయి వస్తే తీసుకెళ్ళండి. ఇష్టం వచ్చి నన్ని రోజు యంచుకోండి." నవ్వుతూ అన్నాడు మధుసూదనం.

ఇంతలో ఏదో పనిమీద అటు వచ్చిన వాహిని "తీసుకు వెళ్ళడమేమిటి?" అంది కుతూ హలంగా.

"బాబుకి మూడో నెల వచ్చాక నిన్నోసారి తీసుకు వెడతామంటున్నారు మీ అమ్మగారు." అన్నాడు మధుసూదనం.

"ఉహు....నే వెళ్ళను." అంది వాహిని తల అడ్డంగా వూపుతూ.

"అదేమిటే వాహినీ అలాగంటావు? వచ్చి నాన్న దగ్గర కొన్నాళ్ళుండు. మనుమడిని చూసి ఆనందిస్తారాయన." అంది వర్తనమ్మ.

"నన్ను బలవంతం చెయ్యకమ్మా! నేను యిప్పట్లో రాలేను. నాన్నకి వాంట్లో కులాసాగా వున్నాక వోమారు వచ్చి చూసి వెళ్ళమని చెప్పి" అంది వాహిని కళ్ళల్లో నీళ్ళు చిమ్ముతూంటే.

కూతురు వాటం చూసి వర్తనమ్మకి మండు కొచ్చింది.

"పెళ్ళయి ఏడాదయిందో లేదో పుట్టిల్లంత వెగటయిపోయిందటే వాహినీ నీళ్ళు! కన్నవాళ్ళు అంత విషమయ్యారా? ఇంతప్పటి నుంచీ నీన్నెంత గరాజంగా పెంచాను? ఎంత రేనివాళ్ళమైనా కన్నబిడ్డకి పట్టెడన్నం పెట్టుకోలేమా? నగలూ నాణ్యలూ అయితే చేయించలేక పోవచ్చుగాని, నట్టింట్లో తిరుగాడుతూంటే చూసి మురిసిపోయే వాళ్ళమేనే! ఇక్కడలా పంచభక్ష పరవాన్నాలు పెట్టలేకపోవచ్చుకాని అప్యాయతకీ, అదరణకీ లోటులేదే అక్కడ!" గుడ్లనీరు కక్కుకుంటూ నిఘారంగా అంది వర్తనమ్మ.

ఎటు మాట్లాడితే ఏమోనని మౌనంగా వుండి పోయాడు మధుసూదనం.

"అమ్మా....ఎందుకమ్మా....! అసలే నరకం అనుభవిస్తున్న నన్ను యింకా చిత్రవధ చేస్తావు! పిల్లల ఆకలి తల్లికి తెలుస్తుందంటారు. దయచేసి నన్ను అర్థం చేసుకో అమ్మా! కాని....ఈ విషయాన్ని యింతకన్నా వివరంగా చెప్పలేని దురదృష్టవంతురాలిని. నన్ను క్షమించమ్మా.... నన్ను క్షమించు...." అంటూ పడగ్గడిలోకి పరుగెత్తి తలుపులు బిగించుకుంది వాహిని.

కూతురి బాధేమిటో అంతుపట్టని వర్తనమ్మ తెల్లబోయి చూస్తూ బొమ్మలా నిలబడిపోయింది

అత్తగారినలా వంటరిగా వదిలేసిపోవడం మర్యాదగా వుండదనుకున్న మధుసూదనం "అత్తగారూ! మీరు బాధపడకండి. వాహినికి ఎందుచేతో మనస్సు బాగులేదు. కాస్త కుదుట పడ్డాక నేను తీసుకువస్తారేండి!" అన్నాడు అనునయంగా గొంతు తగ్గించి.

"మీచేతి చలువ నాయనా! ఏనాడు మీచేతుల్లో పెట్టామో అనాటినుంచీ అది పరాయి పొత్తయి పోయింది మాకు! కన్నకూతురు. దానికన్న మీ మనస్సే మెత్తనైంది అల్లుడుగారు! మీరు మాకు అల్లుడుకాదు బాబూ! పూర్వజన్మలో కొడుకై వుండొచ్చు. ఈ జన్మలో కన్నకొడుకు కన్న ఎక్కువగా వున్నారు" అంటున్న వర్తనమ్మ ఎంత ప్రయత్నించినా కన్నీరాపుకోలేక పోయింది.

ఆ కన్న తల్లి పడుతున్న క్షోభను చూసి చలించిపోయాడు మధుసూదనం.

"వద్దు. వద్దు. బాధపడకండమ్మా! మీ అమ్మాయికే రోటూ రానివ్వను." అని అభయ మిచ్చాడు మధుసూదనం.

ఇరవై ఒకటి వెళ్ళేదాకా వుండి ఆ తర్వాత ప్రయాణమైంది వర్తనమ్మ.

"నెల వెళ్ళేదాకా ఆయనా వుండమ్మా!" అని ప్రాధేయపడింది వాహిని.

"ఇప్పటికే నేనొచ్చి నెల్లాళ్ళయింది. అక్కడ వాళ్ళేం అవస్థ పడుతున్నారో! నీ గురించి నాకేం దిగులులేదే తల్లీ! అక్కడికన్న యిక్కడే నీకు దేవేంద్ర భోగంగా గడుస్తుంది. ప్రాణంగా చూసుకునే భర్తా. ప్రేమగా చూసుకునే అత్తగారు. నీ కోసం పరివరించే శోభా....నువ్వదృష్టవంతు రాలివి తల్లీ...." అంటున్న తల్లిని చూసి దుఃఖం పట్టలేక "అమ్మా....!" అంటూ వర్తనమ్మ చేతుల్లో యిమిడిపోయి, ఆమె భుజం మీద తల వార్చి వెక్కి వెక్కి ఏడవసాగింది వాహిని.

వర్తనమ్మకి గుండెకాయ ఎగిరి గొంతులోకి వచ్చినట్లయింది. 'ఏం బాధ వుండబ్బా నా తల్లి మనస్సులో.' అని మధనపడసాగింది వాహిని తల నిమిరుతూ.

"అత్తగారూ రండి. సామాన్లు బండిలో పెట్టాడు. బండివాడు తొందరపడుతున్నాడు." అన్న మధుసూదనం మాటలతో యీ ప్రపంచంలోకి వచ్చారు తల్లీ కూతుళ్లు.

వాహిని కళ్ళు తన పమిటతో అద్ది "వెళ్ళొస్తాను తల్లీ! రవిబాబు జాగ్రత్త! వాడి క్షేమం.

కావాలి అనుకుంటే కావలసినంత వినోదం! రేడియో సిలోన్

రేడియో కార్యక్రమాల్లో ఇంటిల్లిపాదికీ
ఆనందం కలిగించాలంటే - 'రేడియో
సిలోన్' కు మించినది లేదు! ఇంగ్లీషు,
హిందీ, తెలుగు, తమిళం, కన్నడ,
మలయాళ భాషల కార్యక్రమాల్లో
స్పష్టత, స్వచ్ఛత కావాలంటే
'రేడియో సిలోన్' వినవలసిందే!
రేడియోలో అన్ని స్టేషన్లూ త్రిప్పి
చూడండి - ఏ స్టేషన్ విస్తృతంగా
విన వస్తుందో అది, కచ్చితంగా
'రేడియో సిలోన్'.

విదేశాలలో వ్యాపారాభివృద్ధి కోరుకునే ప్రకటన
దారులు ఈ విలాసాన్ని సంప్రదించండి.

రేడియో అడ్వర్టైసింగ్ సర్వీసెస్
సివిల్ కోర్ట్
లాండ్స్ డౌన్ రోడ్
బొంబాయి 400039
టెలిఫోన్ : 213048/7
గ్రామ్యు : RADONDA
30, ఏప్రిల్ బ్రస్ట్రాన్ స్ట్రీట్
మందవల్లిపాక్కం
మదరాసు 600028
టెలిఫోన్ : 73738
గ్రామ్యు : RADONDA

ఇంగ్లీషు-ప్రతిదినం	
0600 to 1000 hrs	15525 KHZ (19 మీ) 9720 KHZ (31 మీ) 6075 KHZ (49 మీ)
1800 to 2300 hrs	15425 KHZ (19 మీ) 9720 KHZ (31 మీ) 7190 KHZ (41 మీ)
హిందీ-సోమవారం నుండి శనివారం వరకు	
0600 to 1000 hrs	11800 KHZ (25 మీ)
1200 to 1400 hrs	7190 KHZ (41 మీ)
1900 to 2300 hrs	11800 KHZ (25 మీ) 6075 KHZ (49 మీ)
హిందీ-ఆదివారాలు మాత్రం	
0600 to 1400 hrs	11800 KHZ (25 మీ) 7190 KHZ (41 మీ)
1900 to 2300 hrs	11800 KHZ (25 మీ) 6075 KHZ (49 మీ)
తమిళం-ప్రతిదినం	
1630 to 1900 hrs	11800 KHZ (25 మీ) 6075 KHZ (49 మీ)
మలయాళం-ప్రతిదినం	
1530 to 1630 hrs	11800 KHZ (25 మీ) 7190 KHZ (41 మీ) 6075 KHZ (49 మీ)
తెలుగు-ప్రతిదినం	
1430 to 1530 hrs	11800 KHZ (25 మీ) 7190 KHZ (41 మీ)
కన్నడం-ప్రతిదినం	
1400 to 1430 hrs	11800 KHZ (25 మీ) 7190 KHZ (41 మీ)

"సరిగా...గా..గా ఉప్పుగా"

"తీరితీరిగి తీరితీరి తియ్యగా"

పడిగా
అమ్మ బిడవు—
నుకరణలుంటాయి...
జాగ్రత్త!

తియ్యగా ఉప్పుగా ఆ రుచి ఎంతో హామ్ హామ్
క్రాక్ జాక్ తో మజాగా కొట్టండి ఇకపై జై జై

క్రాక్ జాక్ — తీపి ఉప్పు రెండు రుచులూ గల ఒకే ఒక కమ్మటి బిస్కట్.

వరల్డ్ సెలక్షన్ బహుమతి విజేత

everest/929/P